

**MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED –
2012**

GEMEENTE DOETINCHEM

20 december 2012
076474164:C - Definitief
B02047.000018.0100

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	14
1.1 Aanleiding tot bestemmingsplan Buitengebied - 2012	14
1.2 Begrenzing van het plangebied	14
1.3 M.e.r.-plicht	15
1.4 Overzicht m.e.r.-procedure	17
1.5 Consultatie	19
1.6 Leeswijzer	20
2 Achtergrond en besluitvorming	21
2.1 Inleiding	21
2.2 Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied - 2012	21
2.2.1 Veehouderij	21
2.2.2 Co-vergisting	22
2.3 Overzicht kaderstellend beleid en wetgeving	22
3 Huidige situatie en ontwikkeling landbouw	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Huidige situatie en ontwikkeling veehouderij	23
3.2.1 Landelijke situatie en ontwikkeling veehouderij	23
3.2.2 Huidige situatie en ontwikkeling veehouderij in Doetinchem	25
3.3 Referentiesituatie voor veehouderij	28
4 Milieugebruiksruimte	32
4.1 Veehouderij	32
4.1.1 Ammoniak	32
4.1.2 Geur	35
4.1.3 Fijn stof	37
5 Voornemen en alternatieven	41
5.1 Voornemen	41
5.2 Alternatieven	41
6 Milieubeoordeling	44
6.1 Inleiding	44
6.2 Studie- en plangebied	44
6.3 Planhorizon	44
6.4 Beoordelingsschaal	44
6.5 Relevante aspecten	45
6.6 Milieubeoordeling worst-case verkenning	45
6.6.1 Natuur (stikstof)	45
6.6.2 Geur	50
6.6.3 Fijn stof	52

6.7	Milieubeoordeling voorkeursalternatief (worst-case invulling).....	53
6.7.1	Natuur (stikstof).....	54
6.7.2	Geur	65
6.7.3	Fijn stof.....	67
6.7.4	Landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden.....	69
6.7.5	Geluid	75
6.7.6	Verkeer	76
6.7.7	Gezondheid	80
6.7.8	Water en bodem	83
6.8	Vergelijking alternatieven	87
7	Conclusies en aanbevelingen	89
7.1	Conclusies.....	89
7.2	Aanbevelingen	91
Bijlage 1	Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet 1998	92
Bijlage 2	Beleid en wetgeving.....	93
Bijlage 2.1	Europees niveau	93
Bijlage 2.2	Landelijk niveau	94
Bijlage 2.3	Provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau	97
Bijlage 3	Kaartmateriaal ammoniak en geur.....	103
Bijlage 4	Gezondheid	104
Bijlage 5	Mest- en Co-vergisting	108
Bijlage 6	Verklarende woordenlijst.....	113
Bijlage 7	Literatuurlijst	117
Colofon		119

Samenvatting

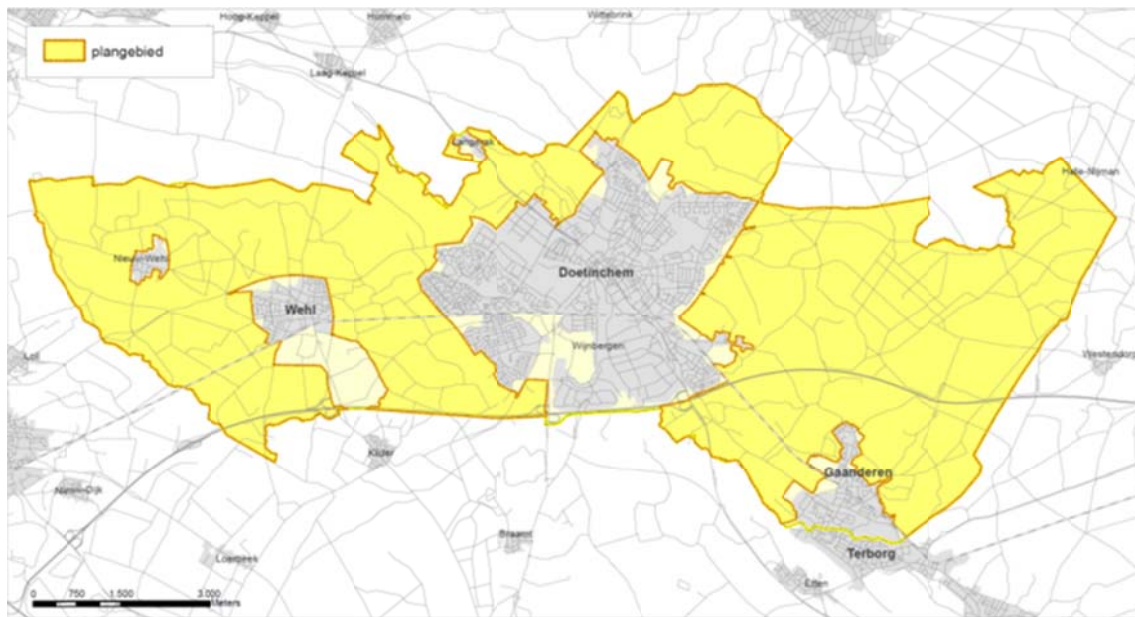
Aanleiding voor het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Doetinchem stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied (Buitengebied – 2012). De aanleiding is zowel juridisch als inhoudelijk.

Voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem gelden op dit moment verschillende bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vervangt deze plannen tot één volledig bestemmingsplan voor alle betrokken burgers en belanghebbenden in het totale buitengebied.

Uitgangspunt is een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

In onderstaande afbeelding is de begrenzing van het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 weergegeven.

M.e.r.-plicht

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is conserverend van aard met een beperkte ontwikkelingsruimte. Deze ruimte is nodig voor een flexibel plan. De ruimte voor de veehouderijlocaties in het plangebied maakt dat het plan m.e.r.-plichtig is omdat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 kaderstellend is voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. Daarnaast is er sprake van m.e.r.-plicht omdat, volgens de Natuurbeschermingswet 1998, een Passende Beoordeling verplicht is. Deze Passende Beoordeling is noodzakelijk omdat de mogelijkheden voor de veehouderij significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, niet zijn uit te sluiten. Deze gebieden vallen onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet 1998.

Procedure voor dit MER

Nadat de gemeente Doetinchem eerst aan de hand van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau advies heeft ingewonnen, is vervolgens het MER opgesteld. Met het MER zijn de milieueffecten van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de effecten van eventuele alternatieven inzichtelijk gemaakt. Het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en het MER worden formeel ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het inbrengen van zienswijzen. Vervolgens worden de milieugevolgen van de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en adviezen meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Voornemen

Het voornemen bestaat uit alles wat planologisch mogelijk wordt gemaakt in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het voornemen is nader ingekaderd tot wat redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt voor veehouderij. Voor alle overige ontwikkelingsmogelijkheden geldt dat het plan niet kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten of nadelig voor het milieu kan zijn.

Milieugebruiksruimte voor veehouderij

Voor agrarische bestemmingen is de beschikbare milieugebruiksruimte in beeld gebracht. Dit is de ruimte bepaald vanuit de sectorale wet- en regelgeving voor de (stal)emissies aan ammoniak, geur en fijn stof.

Stikstof

Voor de stikstofdepositie vanuit de veehouderij op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is een streng toetsingsregiem van kracht op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Met dit regiem is geen enkele ontwikkeling mogelijk in de buurt van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten waar in de bestaande situatie de voor vermesting gevoelige habitats overbelast zijn met stikstofdepositie. In de bestaande situatie is de achtergrondbelasting (het totaal van de neerslag aan stikstof) zo hoog, dat er zonder maatregelen geen mol aan stikstof meer bij mag. Om die reden mogen de stalemissies voor ammoniak in het plangebied niet toenemen. Zoals aangegeven is het vertrekpunt de vergunde emissies op basis van de feitelijke stalbezetting, gecorrigeerd op de emissieplafonds uit AMvB-Huisvesting. Hierdoor zitten veel bedrijven “op slot”, er kan vaak geen vergunning worden verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Om deze vastgelopen vergunningverlening aan veehouderij bedrijven weer vlot te trekken is het rijk samen met de provincies gestart met de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) gekoppeld aan het beleid en regelgeving voor het beschermen van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Vooruitlopend op de PAS heeft de provincie Gelderland een provinciale stikstofverordening vastgesteld met voor de Natura 2000-gebieden een beperkte ruimte aan extra stikstofemissies. Voor Beschermde Natuurmonumenten geldt deze beperkte ruimte niet.

Voor de milieugebruiksruimte aan stikstof is het Beschermde Natuurmonument De Zumpe maatgevend. Dit natuurmonument ligt in het buitengebied van Doetinchem en is overbelast. Verder zijn in de omgeving van het plangebied een aantal overbelaste Natura 2000 gebieden, zoals de Veluwe en Uiterwaarden IJssel, van invloed op de ontwikkelingsruimte ondanks de afstand. Hierdoor kan de ontwikkeling van veehouderijlocaties in het plangebied alleen binnen de bestaande emissieplafonds voor ammoniak.

Geur

De ruimte voor geurhinder in het plangebied wordt bepaald door de landelijke normen uit de Wet geurhinder en veehouderij. Gemeente Doetinchem heeft geen eigen geurverordening vastgesteld. Voor melkrundveebedrijven, paardenhouderijen en nertsbedrijven geldt een vaste afstand tot een woning als geurgevoelig object. Voor intensieve veehouderijen (hokdieren) wordt de norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour met een grillige vorm. In het plangebied is de milieuruimte in en rondom de woonkern en woningen in het buitengebied beperkt is. De meest benutbare milieuruimte voor wat betreft geur is aanwezig ten noorden van Wehl en Gaanderen. Het gaat hier voornamelijk op bestaande bosgebieden en gebieden met de aanduiding EHS. Alle agrarische bouwblokken, met een aanduiding “intensieve veehouderij”, hebben geen of vrijwel geen ruimte voor extra geuremissies en zitten hierdoor (nagenoeg) op slot in de huidige vergunde situatie.

Fijn stof

Fijn stof bestaat uit in de lucht zwevende deeltjes die kleiner zijn dan 10 micrometer, die kunnen leiden tot gezondheidsproblemen. Wettelijk zijn grenswaarden vastgelegd, waarboven de fijn stof-concentratie in een bepaalde hoeveelheid tijd niet mag komen. De fijn stof-concentratie in Doetinchem ligt onder die norm. Een toename aan emissies fijn stof, door uitbreiding van veehouderij, is wettelijk mogelijk. Kanttekening is wel dat de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) lager ligt dan de wettelijke Nederlandse norm. De WHO-norm wordt wel overschreden in het plangebied.

Stalmaatregelen

Voor de bovengenoemde milieubelastende stoffen (ammoniak, geur, fijn stof) bestaan in de veehouderij mogelijkheden om deze door stalinnovatie te beperken. Dit betekent dat uitbreiding toch mogelijk kan zijn, zonder dat er sprake is van een toename aan milieubelasting.

Alternatiefontwikkeling veehouderij

Het maximale milieueffect van de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bestemmingen uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is in het MER modelmatig verkent. Hiervoor zijn de planologische mogelijkheden maximaal ingevuld, ook al is dit niet echt realistisch. Voor deze zogenaamde worst-case verkenning zijn de milieueffecten op ammoniak, geur en fijn stof bepaald. Voornaamste doel van deze verkenning is het toetsen van de uitvoerbaarheid van het plan op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. De verkenning is in het volgende tekstkader nader toegelicht.

Worst-case verkenning ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

In de worst-case verkenning schakelen alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het verwevingsgebied om naar een bedrijf met intensieve veehouderij (iv) met 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. De bestaande pluimveehouders in het verwevingsgebied groeien ook door naar 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. Alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het extensiveringsgebied of het stedelijk gebied schakelen om naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. De bestaande melkveebedrijven in het extensiveringsgebied groeien door naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. In totaal ontstaan in deze worst-case verkenning 166 intensieve veehouderijen met 100.000 leghennen en 24 melkveebedrijven met 200 melk- en kalfkoeien.

Het resultaat van deze worst-case verkenning is gebruikt in een werksessie met de gemeente om het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vanuit milieu te optimaliseren. Het resultaat is modelmatig vertaald naar een worst-case en best-case invulling van het voorkeursalternatief.

Voor dit voorkeursalternatief, waarin de planologische mogelijkheden maximaal zijn benut, zijn ook de milieueffecten op landschap, cultuurhistorie, aardkunde, geluid, verkeer, externe veiligheid, gezondheid en water & bodem bepaald. Het voorkeursalternatief is in de volgende tekstkaders nader toegelicht vanuit een worst-case en best-case invulling.

Voorkeursalternatief (worst-case invulling) op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

In de worst-case invulling van het voorkeursalternatief groeien alle bedrijven met een bestemming Agrarisch door tot 1,5 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1,2 hectare. Alle bedrijven met een bestemming Agrarisch met waarden groeien door tot 1,25 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1 ha. In zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden bedraagt het gebruiksooppervlak aan intensieve veehouderij (iv) maximaal 1 ha tenzij het gebruiksooppervlak nu al groter is. In het plangebied liggen 134 bedrijven met een agrarisch bouwblok. Hiervan zijn 49 bedrijven als mogelijke iv-groeier en 69 bedrijven als mogelijke melkrundvee-groeier geclassificeerd¹. Van de overige 16 bedrijven zijn er 2 bedrijven geclassificeerd als stopper² en 14 bedrijven zijn geclassificeerd als blijver³. De melkrundvee-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge melk- en kalkkoeien met bijbehorend jongvee per hectare. De iv-groeiers kunnen groeien tot "een gebruiksooppervlakte van 1ha". In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er rekenkundig vanuit gegaan dat een bouwblok van 1,5 hectare overeenkomt met een gebruiksooppervlakte van 1 hectare. Daarom is voor de iv-groeiers uitgegaan van de eerder bepaalde maximale omvang van het bouwblok, een bouwblok van maximaal 1,5 ha voor de bestemming Agrarisch en een bouwblok van maximaal 1,25 ha voor de bestemming Agrarisch met waarden. De iv-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge per ha bouwblok. De iv-groeiers groeien tot deze maximale bouwblokomvang of de grens van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder, in de diersoort van de nu aanwezige veestapel⁴. In dit voorkeursalternatief voldoen alle bedrijven aan de AMvB-Huisvesting.

** In het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer toegestaan. Derhalve zijn deze omschakelingsmogelijkheden in tegenstelling tot de worst-case verkenning geen onderdeel van het voorkeursalternatief (worst-case invulling).*

** Voor een aantal bedrijven welke in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet langer een agrarisch bouwblok krijgen heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken. Deze bedrijven zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als stopper. De overige bedrijven zonder agrarisch bouwblok zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als blijver.*

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

In de best-case variant op de worst-case invulling van het voorkeursalternatief zijn de stalemissies voor ammoniak opnieuw doorgerekend op basis van de best beschikbare staltechnieken.

¹ Bedrijven zijn op basis van de vergunde situatie en beschikbare geurruimte geclassificeerd als groeier in melkrundvee of groeier in iv. Melkrundveebedrijven met een kleinere iv-tak zijn als groeier melkrundvee meegenomen.

² Twee bedrijven met een agrarisch bouwblok zijn geclassificeerd als stopper omdat de gemeente heeft aangegeven dat de vergunning wordt ingetrokken.

³ Het betreft 3 iv-bedrijven in het extensiveringsgebied of de Wav-zone. Hier hebben de iv-bedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden). Vervolgens zijn 11 bedrijven met paarden of konijnen als hoofdtak of bedrijven van zeer geringe omvang geclassificeerd als blijver. Deze bedrijven hebben te weinig iv voor een iv-aanduiding, namelijk minder dan 9 nge, dit komt overeen met ongeveer 200 vleesvarkens, en geen melkrundvee.

⁴ Varkens groeien in de verhoudingen van een gesloten zeugenbedrijf, pluimveebedrijven in leghennen, vleeskalverhouderijen in vleeskalveren en geitenhouderijen in melkgeiten.

Wat is de referentiesituatie voor de effectbeoordeling?

Om de milieueffecten van de alternatieven voor veehouderij te kunnen beoordelen en vergelijken, heb je een referentie nodig. De referentiesituatie is de situatie die zou ontstaan als het plan niet wordt uitgevoerd: dus de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige feitelijke situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling is in dit MER de verplichte investering in stalsystemen die de uitstoot van ammoniak terugdringen in overeenstemming met de AMvB-Huisvesting.

De referentiesituatie in dit MER is gebaseerd op:

- (Het gedeelte van) de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied die ingevuld zijn in de huidige situatie (dat is de feitelijke stalbezetting op basis van CBS-cijfers).
- De ontwikkelingen in de veehouderij in en rond het plangebied met de AMvB-Huisvesting.

In de periode 2005-2011 is het aantal bedrijven met graasdieren met 19% afgenomen en is het aantal bedrijven met hokdieren met 40% afgenomen (bron: CBS-Statline). Daarom is aangenomen dat het nog niet ingevulde deel van de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied, niet wordt benut in de planperiode. Hiermee is de latente ruimte in vergunningen geen onderdeel van de autonome ontwikkeling en is de huidige situatie gebaseerd op de feitelijke stalbezetting.

Door de latente ruimte in vergunningen is er voor de stalemissies aan ammoniak en geur sprake van een ingeschatte afwijking tussen de huidige vergunde situatie en de feitelijke stalbezetting. Deze afwijking is 25% op basis van de CBS gegevens. De huidige vergunde situatie met toepassing van AMvB-Huisvesting en de ingeschatte afwijking op basis van ammoniak en geur vormt de referentiesituatie voor dit MER. Voor de Passende Beoordeling is de vergunde situatie met toepassing van de ingeschatte afwijking op basis van ammoniak de referentie. Hier wordt niet gecorrigeerd op AMvB-Huisvesting.

Er zijn verder geen nieuwe ontwikkelingen op veehouderijlocaties in en rond het plangebied vanuit het Actieplan Ammoniak Veehouderij, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), het aflopen van de overgangstermijnen van het Legkippenbesluit (1 januari 2013). Ook andere relevante ontwikkelingen, zoals de aanleg van een weg of de ontwikkeling van een woningbouwlocatie, zijn niet aan de orde.

Effecten van de alternatieven

De milieueffecten van de worst-case verkenning zijn beoordeeld voor de aspecten ammoniak, geur en fijn stof. Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn alle aspecten beoordeeld. De ammoniakdeposities op de beschermde natuurgebieden zijn modelmatig bepaald waarbij het beschermingsregiem volgens de Natuurbeschermingswet is gebruikt voor de Passende Beoordeling. Ook het effect van extra geuremissie is berekend. De effecten voor de overige aspecten zijn bepaald met expert judgement op basis van bestaande informatie. In onderstaande tabel is het resultaat van deze beoordeling weergegeven.

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Natuur	Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	- -	-
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	Niet beoordeeld	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	Niet beoordeeld	0/-

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	- -	-
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	- -	-
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-	0/-
	Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	- -	-
Landschap,	Visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap	Niet beoordeeld	0/-
	Beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen		0
Cultuurhistorie	Beïnvloeding van historische geografische waarden		0
	Beïnvloeding historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden		0
	Beïnvloeding van archeologische waarden		0
Aardkunde	Beïnvloeding van aardkundige waarden		0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)		-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling		0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid		0
Gezondheid	Invloed op gezondheid		p.m.
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie		0/-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem		0
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit		0

Passende Beoordeling (PB)

Op voorhand zijn significant negatieve effecten op Natura-2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten niet uit te sluiten. Daarom is een Passende Beoordeling (PB) opgesteld voor de Natura 2000 gebieden Gelderse Poort, Uitwaarden IJssel, Veluwe, Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung, VSG Unterer Niederrhein en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. De invloed van het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied - 2012 op de Habitats van de beschermde natuurgebieden, in en binnen 10 kilometer rond het plangebied, is beoordeeld vanuit een 'worst-case' en 'best-case' invulling van het voorkeursalternatief.

Onderstaande tabel geeft aan dat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) de gemiddelde stikstofdepositie per habitattypen toeneemt in de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Hierdoor zijn significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied Veluwe en het Beschermde Natuurmonument

De Zumpe niet uitgesloten. Tevens kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Veluwe.

Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie nog niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie en de inrichting van deze locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.

Voor de Duitse Natura 2000-gebieden Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung en VSG Unterer Niederrhein kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	Habitattypen	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie) voor de Passende Beoordeling (zie bijlage 1))	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie voor het MER)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	Voorkeursalternatief (best-case invulling)
Gelderse Poort	H3150	3.6	2,8	6.2	2.7
	H3270	2.5	2,0	4.5	1.9
	H6120	1.9	1,5	3.4	1.4
	H6430A	2.7	2,1	4.6	2.0
	H6510A	2.1	1,6	3.7	1.6
	H91E0A	4.2	3,3	7.3	3.2
	H91F0	3.6	2,9	6.4	2.8
Uiterwaarden IJssel	H3150	6.7	5,3	11.6	5.0
	H6510A	5.2	4,1	9.0	3.8
	H91E0A	6.6	5,2	11.4	4.9
	H91E0B	9.7	7,6	16.6	7.1
Veluwe	H2310	3.5	2,8	6.2	2.7
	H2330	2.3	1,8	4.1	1.7
	H4030	2.8	2,2	4.9	2.1
	H6230	1.5	1,2	2.7	1.2
	H9120	10.8	8,5	18.9	8.1
	H9190	9.9	7,8	17.6	7.5
De Zumpe		76.6	66,5	186.6	75.8
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach		3.5	2,8	6.7	2.8
NSG Emmericher Ward		3.9	3,1	7.1	3.0
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung		3.3	2,6	6.2	2.6
VSG Unterer Niederrhein		3.2	2,5	5.9	2.5

Een groot deel van de toename aan stikstofdepositie wordt overigens veroorzaakt door de autonome ontwikkeling waarin de latente ruimte in milieuvergunningen (gemiddeld 25%) wordt benut met extra vee.

Omdat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten voor een flink aantal habitats, gelegen in Natura 2000 gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe, is een maximale invulling van de mogelijkheden uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied - 2012, niet haalbaar op grond van de Natuurbeschermingswet.

Echter als in het voorkeursalternatief alle veehouderijen gebruik maken van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (voorkeursalternatief (best-case invulling)), neemt de stikstofdepositie op alle habitats in de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe juist af. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe zijn bij het voorkeursalternatief (best-case invulling) uit te sluiten.

Gelet op de zeer strikte regels van de (huidige) Natuurbeschermingswet is voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 nodig dat een toename van de depositie van stikstof op de overbelaste Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe, met zekerheid is uitgesloten. Het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 zal dit op een of andere manier moeten borgen. Het doorverwijzen naar andere regelingen, zoals de provinciale verordening en de toekomstige doorvertaling van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in de Natuurbeschermingswet, is niet afdoende.

Conclusies

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 kan dus niet bij een dergelijke “ontwikkeling”. Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case invulling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling)) is er geen sprake meer van een toename, maar is sprake van een afname of gelijkblijvende stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. In de autonome ontwikkeling zal de depositie ook afnemen doordat de bedrijven moeten voldoen aan de emissieplafons uit de AMvB-Huisvesting. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Het voorkeursalternatief zorgt voor wat betreft de criteria stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur voor een negatief (-) effect ten opzichte van de referentiesituatie. Dit vanwege de grote depositietoename ten opzichte van de referentiesituatie in zowel de WAV-gebieden als de overige EHS gebieden. Het voorkeursalternatief heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten.

Het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom verslechterd (beoordeeld als negatief (-)) in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie door de groei van intensieve veehouderij in het voorkeursalternatief (worst-case invulling). Ook treedt er een verslechtering op doordat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) er van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt groei van intensieve veehouderij voor een toename aan fijn stof emissies. Het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op fijn stof (verkeer) is derhalve beoordeeld als negatief (-).

Het voorkeursalternatief zal vanwege de omvang waarmee bedrijven nog mogen groeien en het grote aantal bedrijven in het buitengebied effect hebben op de visueel ruimtelijke beleving. Te meer omdat aan deze uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, die vallen binnen de bestemmingsplanregels, geen inpassingseisen zijn verbonden (dit geldt wel voor de afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan). De omvang is echter niet dusdanig van aard dat dit negatieve effecten op patronen en elementen met zich mee brengt. Daar komt bij dat het landschap in de gemeente een groot dragend vermogen heeft, vooral binnen de meer kleinschalige landschapstypen. Hiermee wordt bedoeld dat de maat en schaal van het landschap zo is dat ontwikkelingen hierin opgenomen kunnen worden zonder dat deze wezenlijk worden aangetast. Resumerend is de score voor de visueel-ruimtelijke beïnvloeding als licht negatief (0/-) beoordeeld en die voor beïnvloeding van patronen/elementen als neutraal (0) (geen noemenswaardig effect). Cultuurhistorische (o.a. archeologische waarden) en aardkundige waarden worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden worden niet binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschermd, maar hiervoor geldt de Monumentenwet met een lijst die actueel wordt gehouden. In dat opzicht is het een positief effect ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, waarbij het gevaar bestond dat het overzicht van monumenten niet actueel was. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 echter niet ten opzichte van het oude plan wordt beoordeeld maar ten opzichte van de referentiesituatie is de score neutraal (0) voor deze criteria.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergroot de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid. Het voorkeursalternatief scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

De toename van het bebouwd oppervlak van veehouderijen zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de toename van het bestaand bebouwd oppervlak voor een licht negatieve (0/-) score.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bestaand bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Ook is als uitgangspunt gehanteerd dat de intensieve veehouderij en grondgebonden melkveehouderij door maatregelen (zoals vloestofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het grond- en oppervlaktewatersysteem en op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve als neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het MER zijn aanbevelingen aan de gemeente Doetinchem geformuleerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan en algemene aanbevelingen.

Aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan Buitengebied - 2012

- De gemeente wordt aanbevolen om de waardevolle landschapselementen te bestemmen. Hierdoor kan het behoud van landschapswaarden sterker worden verankerd.
- De gemeente wordt aanbevolen om ook aan uitbreiding binnen de regels landschappelijke eisen te stellen of een bijdrage te vragen aan het landschapsfonds zodat elders ingezet kan worden op versterking.
- De gemeente wordt aanbevolen om in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te verwijzen naar het landschapsonwikkelingsplan en de werkboeken. Op deze manier kunnen ontwikkelingen beter bijdragen aan versterking van het landschap.
- Voor een uitvoerbaar plan, op grond van de Natuurbeschermingswet, is het van belang om de inzet van best beschikbare staltechnieken te borgen of een andere maatregel op basis waarvan de stikstofdeposities afnemen ten opzichte van de huidige situatie op basis van feitelijke stalbezetting.

Algemene aanbevelingen

- De gemeente wordt aanbevolen om bij concrete initiatieven de toetsing op soorten uit de Flora- en faunawet te betrekken. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien. Het is noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten te toetsen. Aanbevolen wordt (in sommige gevallen zelfs verplicht voor een ontheffing) om maatregelen te laten nemen. Hierbij gaat het om fasering en specifieke manier van uitvoering, maar zonodig ook om het compenseren van ruimtebeslag op leefgebieden van beschermde soorten door activiteiten uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Vanuit dit oogpunt is het gunstig om zoveel mogelijk ruimtebeslag te beperken door mitigatie. Bijvoorbeeld door een toename aan bebouwd oppervlak ook op lokaal niveau in te passen binnen bestaande natuurwaarden.
- Aangezien de Natura 2000-gebieden in de omgeving van en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 liggen, wordt geadviseerd om bij nieuwe planologische procedures te toetsen aan de Natuurbeschermingswet en de uitwerking hiervan in de provinciale verordeningen voor stikstof en Natura 2000. Hierbij is raadzaam om de ontwikkelingen rond de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS; rijksbeleid) te volgen.
- Aanbevolen wordt om de kennisontwikkeling en adviezen op het gebied van gezondheid te volgen. Pas dit toe bij de vergunningverlening en het beoordelen van ruimtelijke initiatieven. Dit kan zeker nadat deze kennis is vastgelegd in beleid en/of wetgeving (o.a. eigen geurbeleid). Nieuwe kennis of regels kan worden vertaald naar planregels van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in Doetinchem en de concentraties/belasting van die stoffen.
- Monitor dat de gerealiseerde bebouwing en inpassing ervan voldoen aan de kaders zoals gesteld in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de daaruit volgende wijzigingen in omgevingsvergunningen.

1

Inleiding

1.1 AANLEIDING TOT BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012

De gemeente Doetinchem stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied (Buitengebied – 2012). De aanleiding is zowel juridisch als inhoudelijk.

Voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem gelden op dit moment verschillende bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vervangt deze plannen tot één volledig bestemmingsplan voor alle betrokken burgers en belanghebbenden in het totale buitengebied.

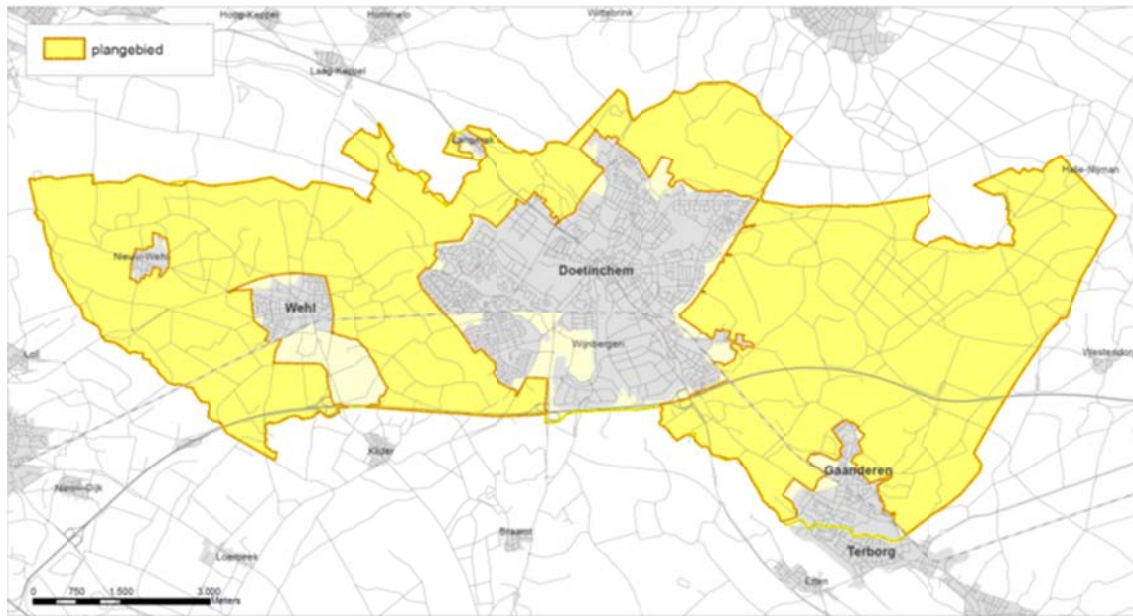
Uitgangspunt is een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

Als voorloper op het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is op 4 april 2012 de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vastgesteld. Deze nota biedt de randvoorwaarden en uitgangspunten waaraan het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moet voldoen.

1.2 BEGRENZING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is weergegeven in Afbeelding 1. In het plangebied zijn verschillende functies aanwezig. Het gaat met name om natuur, landschap, (agrarische) bedrijven en woonpercelen.

Afbeelding 1: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied – 2012

1.3 M.E.R.-PLICHT

Toelichting op de m.e.r.-procedure

Definities	
m.e.r.	Milieueffectrapportage = de procedure
MER	Milieueffectrapport = het product

Het opstellen van een milieueffectrapport (MER) is verplicht wanneer het bestemmingsplan ruimte biedt voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. en/of wanneer een Passende Beoordeling op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is. De m.e.r.-plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen (zoals het bestemmingsplan Buitengebied – 2012) die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings-) plichtige besluiten (zoals agrarische bedrijven van een bepaald type en minimale omvang).

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is voornamelijk conserverend van aard. Echter via de gebruikelijke flexibiliteitsbepalingen is het plan wel kaderstellend voor een aantal activiteiten waarvoor een m.e.r.-procedure verplicht is. Ook is mogelijk sprake van beïnvloeding van Natura 2000-gebieden die vallen onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet 1998.

MER-PLICHT

M.e.r. voor plannen vloeit voort uit de Europese richtlijn 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' (nr. 2001/42/EG). Deze richtlijn is in september 2006 omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving door wijziging van de Wet milieubeheer (Wm) en het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. Inmiddels is deze richtlijn op aangepaste wijze verwerkt in het nieuwe Besluit milieueffectrapportage. Het nieuwe Besluit is op 1 april 2011 in werking getreden. Het is verplicht om voorafgaand aan de vaststelling, door een overheid, van bepaalde plannen de m.e.r.-procedure te doorlopen. Het gaat daarbij om plannen met een wettelijke status die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete besluiten (projecten) met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Daarbij is het aangepaste artikel 2, vijfde lid, onder b van het nieuwe Besluit m.e.r. relevant.

Onder dit artikelonderdeel vallen in het Besluit m.e.r. genoemde activiteiten die beneden de voor de m.e.r.-beoordeling gedefinieerde drempel vallen. Ook voor deze gevallen zal het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer zich ervan moeten vergewissen of de activiteit daadwerkelijk geen aanzienlijke milieugevolgen kan hebben. In overleg met de gemeente zijn alle activiteiten die planologisch mogelijk worden gemaakt langs gelopen. Hierna wordt toegelicht welke activiteiten aan de orde dienen te komen in dit MER. Alle andere activiteiten vallen ver onder de grens van de m.e.r.-beoordelingsdrempel en hebben naar is ingeschat geen aanzienlijke milieugevolgen.

Veehouderij

In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 worden uitbreidingen van veehouderijen mogelijk gemaakt, voor zover in het huidige bestemmingsplan al mogelijk. Bestaande rechten worden dus gerespecteerd. Dit voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor veehouderijlocaties is kaderstellend voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten. Dit zijn besluiten waarmee een omgevingsvergunning wordt afgegeven voor veehouderijlocaties met een omvang van boven de m.e.r.-drempel. Om die reden dient voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een m.e.r. te worden doorlopen (zie tekstkader hieronder).

M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHTIGE PROJECTEN

Op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zijn veehouderijbedrijven m.e.r.-(beoordelings)plichtig als ze groter zijn dan volgende indicatieve drempels, categorie D14: 40.000 stuks pluimvee; 2000 stuks mestvarkens; 750 stuks zeugen; 2700 stuks gespeende biggen; 5000 stuks pelsdieren; 1000 stuks voedsters of 6000 vlees- en opfokkonijnen; 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar; 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 1200 stuks vleesrunderen; 2000 stuks schapen of geiten; 100 stuks paarden of pony's; 1000 stuks struisvogels.

Voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 van de gemeente Doetinchem geldt dat uit een Passende Beoordeling moet blijken of significante gevolgen uit te sluiten zijn op de Natura 2000-gebieden. Deze Passende Beoordeling is onderdeel van dit MER en opgenomen in bijlage 1.

M.E.R.-PLICHT BIJ PASSENDE BEOORDELING

De Natuurbeschermingswet 1998 en de m.e.r.-plicht zijn aan elkaar gekoppeld. Wanneer een plan wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is (zoals een bestemmingsplan) én hiervoor moet een Passende Beoordeling worden gemaakt, dan geldt automatisch een m.e.r.-plicht. Een Passende Beoordeling is vereist wanneer een wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht plan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. In dit geval moeten MER en Passende Beoordeling worden geïntegreerd in één rapportage.

Co-vergisting

De gemeente Doetinchem is van plan in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 co-vergisting planologisch mogelijk te maken. Het gaat daarbij om co-vergisting als nevenactiviteit bij het agrarisch bedrijf onder voorwaarden toegelaten binnen het agrarisch bouwblok en met een wijziging onder voorwaarden buiten het agrarisch bouwblok.

Vanaf 1 april 2011 geldt het nieuwe Besluit m.e.r. (Staatsblad 28-2-2011, nr. 102), dat deels nieuwe drempels legt voor m.e.r.-plicht en m.e.r.-beoordelingsplicht. Hierin is de specifieke aanduiding “bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijke of overige organische meststoffen, groenafval en GFT” niet meer opgenomen.

Dit betekent dat er geen m.e.r.-beoordelingsplicht geldt voor een co-vergistingsinstallatie. Echter, er zijn twee redenen die toch zouden kunnen impliceren dat voor mestvergisting m.e.r. aan de orde is:

1. Er is een categorie opgenomen met de aanduiding “chemische behandeling van niet-gevaarlijke afvalstoffen” (nieuwe categorieën C18.4 (directe m.e.r.-plicht bij capaciteit van > 100 ton/dag) en D18.7 (m.e.r.-beoordelingsplicht bij capaciteit van > 50 ton/dag)).
2. Om aan het arrest van het Hof (Arrest C-255/08) tegemoet te komen, zijn de drempels voor de m.e.r.-beoordeling gewijzigd van absolute, in indicatieve waarden. Dit blijkt uit het aangepaste artikel 2, vijfde lid, onder b van het nieuwe Besluit m.e.r. Onder dit artikelonderdeel vallen in het Besluit m.e.r. genoemde activiteiten die beneden de voor de m.e.r.-beoordeling gedefinieerde drempel vallen. Ook voor deze gevallen zal het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer zich ervan moeten vergewissen of de activiteit daadwerkelijk geen aanzienlijke milieugevolgen kan hebben, waarbij het in het bijzonder moet nagaan of sprake is van de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de richtlijn. De criteria van bijlage III van de richtlijn bevatten onder andere de kenmerken en de plaats van het project en cumulatie.

Door een beschouwing van de ontwikkelingen rondom co-vergisting in dit MER, handelt de gemeente Doetinchem in de geest van het nieuwe Besluit-m.e.r. en van de Europese Richtlijn.

Het MER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Het MER gaat dus niet in op individuele bedrijven.

M.E.R.-PLICHT VOOR INDIVIDUELE ACTIVITEITEN BLIJFT GEHANDHAAFD

Een misverstand is dat, na het doorlopen van een m.e.r. voor de ruimtelijke procedure, geen MER meer nodig zou zijn voor de individuele activiteiten. Dit is niet het geval: de m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht! Als een veehouderij of tuinder wil uitbreiden wordt de aanvraag voor een nieuwe vergunning getoetst op de m.e.r.-plicht. Basis daarvoor is het Besluit-m.e.r. In de bijlage bij dit besluit staan twee lijsten: de zogenaamde C-lijst met m.e.r.-plichtige activiteiten en de zogenaamde D-lijst voor activiteiten op basis waarvan het bevoegd gezag beoordeelt of er een MER moet worden gemaakt. (zie voor meer informatie: www.infomil.nl of www.vrom.nl).

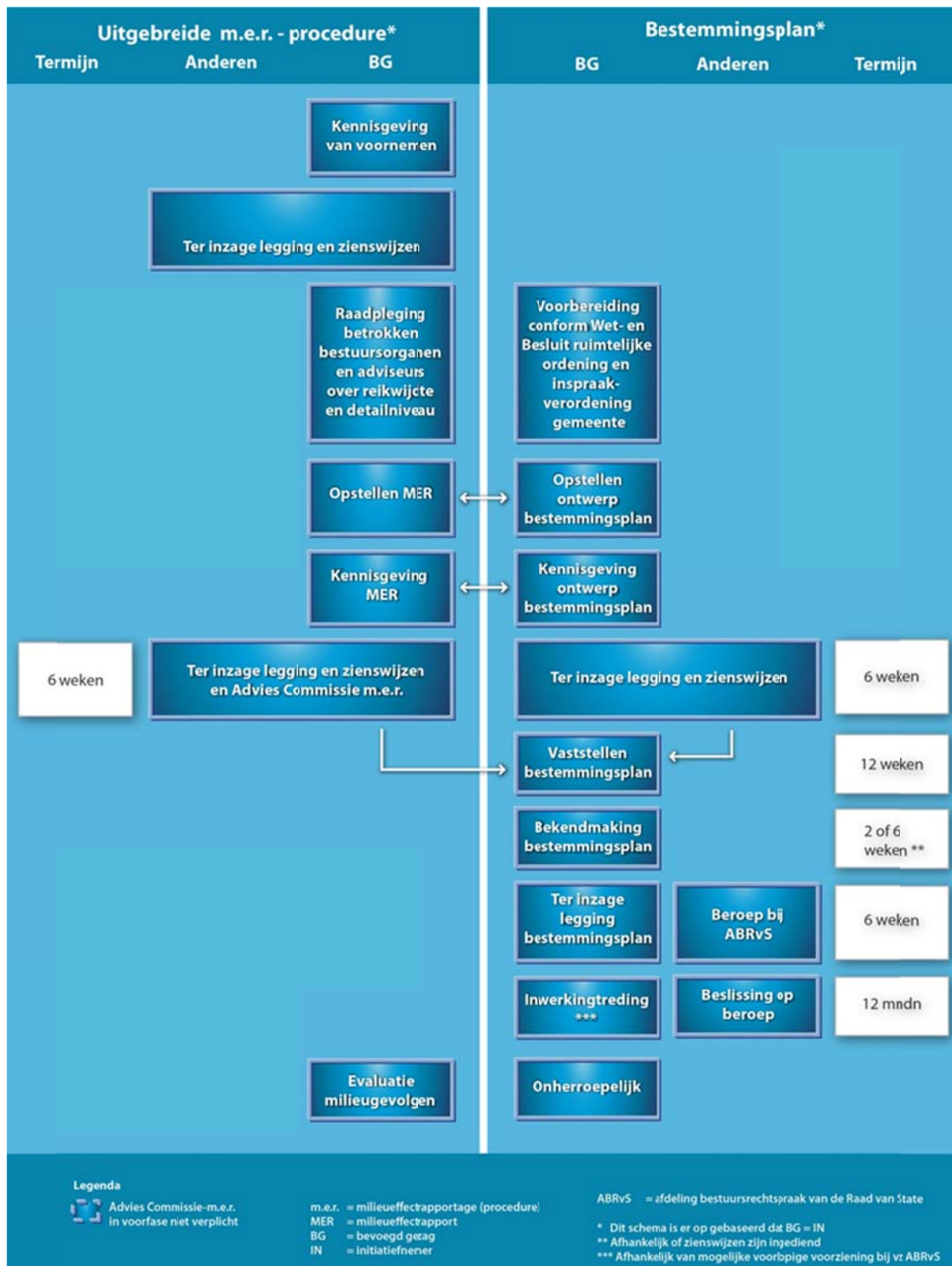
Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Voor deze m.e.r.-procedure is de gemeente Doetinchem zowel initiatiefnemer (IN) als bevoegd gezag (BG). Praktisch betekent dit dat het college van burgemeester en wethouders het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en het MER voorbereidt en dat de gemeenteraad het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vaststelt. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 maakt de gemeenteraad gebruik van het tevens vastgestelde MER en de reacties en adviezen die worden gegeven naar aanleiding van de ter inzage legging van het voorontwerp en/of ontwerpbestemmingsplan Buitengebied – 2012.

1.4 OVERZICHT M.E.R.-PROCEDURE

Voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is de uitgebreide m.e.r.-procedure verplicht omdat hier geen sprake is van een milieuvergunning zonder Passende Beoordeling. In Afbeelding 2 is de m.e.r.-procedure in samenhang met de procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 geschetst.

Afbeelding 2: De m.e.r.-procedure voor het MER bestemmingsplan Buitengebied – 2012

Stappen in de basisprocedure

Voor de m.e.r. van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is het proces als volgt doorlopen:

- De procedure startte met een bekendmaking van het voornemen via een openbare kennisgeving en met een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van het MER. De kennisgeving heeft plaatsgevonden op 20 juni 2012. De notitie heeft van 21 juni 2012 tot en met 1 augustus 2012 ter inzage gelegen.
- De gemeente stuurde een Notitie Reikwijdte en Detailniveau naar andere overheden en maatschappelijke organisaties, maar ook anderen konden een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen MER. Bijvoorbeeld over de alternatieven, de beoordelingscriteria en suggesties voor de besluitvorming. Bij de m.e.r.-procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 heeft de gemeente Doetinchem de organisaties en overheden geraadpleegd zoals genoemd in paragraaf 1.4. Raadpleging heeft plaatsgevonden bij brief van 13 juni 2012.
- Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.
- Nadat het milieuonderzoek in het kader van het MER is afgerond, worden de resultaten daarvan meegenomen bij het formuleren van het beleid, het opstellen van de planregels en het maken van de verbeelding voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.
- Het MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 ter inzage gelegd. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER en het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 naar voren te brengen. De Commissie voor de m.e.r. toetst tevens de kwaliteit van het MER. Ook beoordeelt de commissie of informatie aanwezig is (en juist is) om het besluit te kunnen nemen.

De wijze waarop rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het milieu, de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r., is verantwoord in de plantoelichting. Ook wordt beschreven op welke wijze de milieugevolgen worden geëvalueerd. In het MER is hiertoe een eerste aanzet voor een evaluatieprogramma opgenomen.

1.5 CONSULTATIE

Door de gemeente, als bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure, is advies ingewonnen omtrent de reikwijdte en het detailniveau voor het MER. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van dit MER raadpleegt het bevoegd gezag minstens de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer). De volgende bestuursorganen en organisaties zijn geraadpleegd:

- Dorpsraad Gaanderen.
- Dorpsraad Wehl.
- Gemeente Bronckhorst.
- Gemeente Montferland.
- Gemeente Oude IJsselstreek.
- Gemeente Zevenaar.
- Gelderse Natuur en Milieufederatie.
- GGD Gelre IJssel.
- IVN Oude IJsselstreek.
- KNNV afdeling Regio Doetinchem.
- Landgoed het Jagershuis.
- LTO-Noord.
- Ministerie van I&M, Rijkswaterstaat Oost-Nederland, Afdeling WVP.
- N.V. Nederlandse Gasunie.
- Provincie Gelderland.
- ProRail.

- Recreatieschap Achterhoek en Liemers.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed .
- Stichting milieuwerkgroep de Oude IJsselstreek.
- Staatsbosbeheer regio Oost.
- Stichting het Geldersche Landschap.
- Stichting Langerak.
- Stichting IJzevoorde en omgeving.
- Stichting vrienden van het Wehlse bos en landschap.
- Vereniging Heerlijkheid Slangenburgh.
- Vereniging Agrarisch Landschapsbeheer Oude IJssel.
- Vitens Arnhem.
- Waterschap Rijn en IJssel.

Stichting Milieuwerkgroep 'de Oude IJsselstreek', Gelderse natuur- en milieufederatie en IVN, afdeling Oude IJsselstreek hebben inhoudelijk gereageerd. Beantwoording van deze inspraakreacties vindt plaats in de nota van inspraak welke is bijgevoegd bij het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Op dit MER kunnen wederom door een ieder zienswijzen worden ingediend. Onderstaand staat aan wie dat geadresseerd dient te worden. De gemeente zal in een kennisgeving de ter visieleggingstermijn vaststellen.

Eventuele reacties kunnen per post of e-mail worden aangeleverd aan:

Gemeente Doetinchem
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 9020
7000 HA Doetinchem
gemeente@doetinchem.nl

1.6 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 bevat de visie van de gemeente Doetinchem op het buitengebied. Het hoofdstuk besluit met een overzicht van relevante Europese, landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke beleidskaders. Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie en trendmatige ontwikkelingen in de veehouderij en hoofdstuk 4 beschrijft de beschikbare milieuruimte voor deze ontwikkelingen. De informatie in de hoofdstukken 2 tot en met 4 zijn kaderstellend voor de alternatieven veehouderij die in hoofdstuk 5 zijn beschreven. Hoofdstuk 6 beschrijft de effecten van de alternatieven veehouderij. Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en aanbevelingen op basis van de effectbeschrijving.

In bijlage 1 is de Passende Beoordeling als deelrapportage opgenomen. De hoofdconclusies hiervan zijn vertaald naar het hoofdrapport. Daarnaast is het van toepassing zijnde beleid en wetgeving uitgeschreven in bijlage 2. Voor ammoniak en geur zijn de effectkaarten opgenomen in bijlage 3, bijlage 4 gaat nader in op het aspect gezondheid en bijlage 5 gaat in op het aspect mestvergiftiging. In bijlage 6 is een verklarende woordenlijst opgenomen en de literatuurlijst is te vinden in bijlage 7. In het rapport is verwezen naar de bijlagen.

2

Achtergrond en besluitvorming

2.1 INLEIDING

Zoals beschreven in het vorige hoofdstuk staat de planologische regeling ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij in het op te stellen MER centraal.

In dit hoofdstuk is de besluitvorming rond het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschreven en gaat in op de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 met de randvoorwaarden voor de totstandkoming van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

In bijlage 2 is een overzicht van relevante Europese, landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke beleidskaders opgenomen in relatie tot het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

2.2 UITGANGSPUNTEN VOOR HET BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012

Het belangrijkste uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is in eerste instantie alleen de actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. De nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 gaat alleen in op deze onderdelen. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

Het doel van de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is om:

Inzicht krijgen in de verschillende (beleids)thema's en visies voor het buitengebied en het inzichtelijk maken van keuzes en effecten die doorvertaald gaan worden in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Voor dit MER zijn met name de veehouderij en co-vergisting relevant. Deze thema's zijn in onderstaande paragrafen dan ook uitgewerkt.

2.2.1 VEEHOUDERIJ

Oppervlakte agrarisch bouwblok

In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mag een agrarisch bouwblok door middel van een wijzigingsbevoegdheid 1,5 hectare gaan bedragen in het agrarische gebied of in geval het bouwblok groter is dan 1,2 hectare mag de oppervlakte maximaal 25% worden vergroot. Een agrarisch bouwblok mag door middel van een wijzigingsbevoegdheid 1,25 hectare bedragen in het agrarische gebied met waarden of in geval het bouwblok groter is dan 1 hectare mag de oppervlakte maximaal 25 % worden vergroot.

Oppervlakte bouwblok intensieve veehouderij

In de gemeente Doetinchem komen alleen verwevings- en extensiveringsgebieden voor. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is er voor intensieve veehouderijen in verwevingsgebied de mogelijkheid tot omschakeling, hervestiging, overname en uitbreiden doormiddel van een wijzigingsbevoegdheid tot maximaal 1 hectare. Vergroting van de oppervlakte van (het deel) intensieve veehouderij groter dan 1 hectare is alleen mogelijk in het kader van dierenwelzijnseisen en/of veterinaire gezondheid. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is uitgesloten.⁵

In de extensiveringsgebieden geldt dat nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling naar intensieve veehouderij niet is toegestaan. Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

Naar aanleiding van het reconstructieplan Achterhoek en Liemers is in het verwevingsgebied van de gemeente Doetinchem één ontwikkellocatie voor de intensieve veehouderij aangewezen. Daarnaast ligt er een verzoek voor één ontwikkellocatie voor de intensieve veehouderij. Het beleid is erop gericht ook binnen het verwevingsgebied groei van de intensieve veehouderijbedrijven op daarvoor geschikte locaties mogelijk te maken, mits aan een aantal voorwaarden voldaan wordt. Nieuwe ontwikkellocaties zijn geen onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het ontwikkelen van deze locaties kan uitsluitend buitenplannen geregeld worden.

2.2.2 CO-VERGISTING

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 staat co-vergisting toe als nevenactiviteit bij het agrarisch bedrijf. Hiervoor is ruimte voor co-vergistingsinstallaties binnen het agrarisch bouwblok en via een wijzigingsbevoegdheid, dus onder voorwaarden, buiten het agrarische bouwblok. Door het risico op externe veiligheid zijn bij een bedrijf met een co-vergistingsinstallatie geen andere nevenactiviteiten toegelaten, die leiden tot verblijf van personen binnen de risicocontour van de biogasopslag. De maximale verwerkingscapaciteit van de installatie is 35.000 kg dierlijke mest per dag.

2.3 OVERZICHT KADERSTELLEND BELEID EN WETGEVING

Er zijn verschillende beleidskaders en wetten relevant voor het voorliggende MER en het bijbehorende bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het overheidsbeleid en wetgeving zijn zowel kaderstellend als sturend. In hoeverre beleid kaderstellend of sturend is hangt mede af van het niveau waarop het beleid ontwikkeld wordt. In bijlage 2 wordt relevant(e) beleid en regelgeving behandeld aan de hand van Europees, landelijk en provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.

⁵ In bijlage 6 staat de definitie voor omschakeling, hervestiging en nieuwvestiging opgenomen.

3

Huidige situatie en ontwikkeling landbouw

3.1 INLEIDING

De huidige situatie en toekomstige ontwikkelingen waarover een besluit is genomen, vormen de referentie voor het beoordelen van de alternatieven in het MER. De ontwikkeling in de landbouw maakt geen deel uit van de referentie maar is als een belangrijke factor in het vormgeven van de alternatieven meegenomen. Daarom is de ontwikkeling van de landbouw in dit hoofdstuk beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de milieugebruiksruimte voor ammoniak, geur en fijn stof. Deze milieuaspecten zijn bepalend voor wat mogelijk is in de ontwikkeling van veehouderijen. Binnen deze milieugebruiksruimte, en rekening houdend met de ontwikkeling in veehouderij zijn vervolgens in hoofdstuk 5 de alternatieven voor veehouderij ontwikkeld. De referentiesituatie voor de overige aspecten is beschreven in hoofdstuk 6 waarin de effecten zijn beoordeeld.

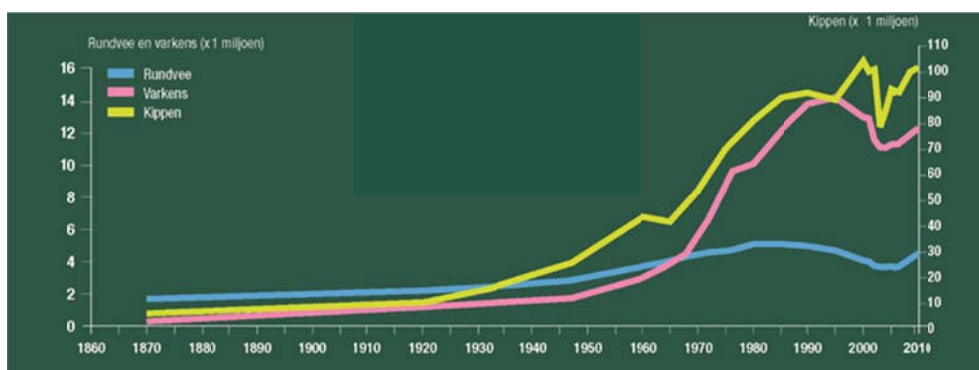
3.2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

3.2.1 LANDELIJKE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

Huidige situatie Nederland

Afbeelding 3 laat de ontwikkeling van de Nederlandse veestapel zien tot 2010.

Afbeelding 3: Ontwikkeling Nederlandse veestapel

Ter toelichting op Afbeelding 3 is het volgende van belang:

- De veestapel in Nederland en ook in Doetinchem nam sinds het midden van de vorige eeuw sterk toe als gevolg van intensievere landbouwmethoden en de import van veevoer.

- Het aantal runderen daalt sinds de invoering van de melkquotering in 1984, om de zuiveloverschotten in Europa te beteugelen. Bij een gelijkblijvend nationaal melkquotum daalde sindsdien het aantal melkkoeien als gevolg van een steeds hogere melkproductie per koe. De laatste paar jaar stijgt het aantal melkkoeien weer als gevolg van verruiming van het melkquotum.
- Na het in 1987 instellen van mestproductierechten is het aantal varkens en kippen in Nederland sinds 1999 gemaximeerd door het invoeren van een systeem van varkens- en pluimveerechten wat sindsdien een plafond betekent voor de totale omvang van de pluimvee- en varkensstapel in Nederland. Dit om milieuredenen om het nationale mestoverschot beheersbaar te houden. De afname van het aantal varkens en kippen begin jaren 2000 komt vooral door de eenmalige opkoopregeling van varkens- en pluimveerechten om het Nederlandse mestoverschot te verminderen. In de periode 2003-2010 groeide de varkens- en kippenstapel weer. Deels komt dit door het uitgeven van extra dierrechten door het rijk, in ruil voor afzet van de mest buiten de Nederlandse landbouw en deels wellicht door een hogere benuttingsgraad van rechten.
- De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven gaat gestaag door. Groeiende bedrijven nemen daarbij grond, melkquotum, varkens- of pluimveerechten over van stoppende bedrijven. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) verwacht dat de komende 15 jaar het aantal landbouwbedrijven in Nederland met circa een derde zal afnemen. Dat betekent een (voortgaande) afname met enkele procenten per jaar (LEI rapport 2010.042).

Autonome ontwikkeling veehouderij in Nederland

Het economisch perspectief van de landbouw in de wereld en in Nederland is goed te noemen. De wereldbevolking groeit de komende decennia met circa een derde en zal bij gemiddeld toenemende welvaart meer gaan besteden aan voedsel en ook meer dierlijke producten gaan consumeren. Daarnaast neemt de vraag naar bio-energie en bio-plastics toe.

Ook het economisch perspectief van de veehouderijsector in Nederland is goed. De sector is de afgelopen jaren levenskrachtig gebleken en kan de concurrentie met het buitenland aan. De trend naar schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven zal doorzetten als gevolg van efficiency-voordelen, techniek en automatisering. Dat is een sterk autonoom proces waarop de overheid nauwelijks invloed kan uitoefenen, behalve het stellen van milieugrenzen en grenzen aan de omvang van bouwblokken en stallen. Voor zover de omvang van individuele bouwblokken beperkend zal zijn voor schaalvergroting zullen schaalvergroterende bedrijven steeds vaker meerdere bedrijfslocaties omvatten. Het is niet aannemelijk dat de veestapel in Nederland afneemt door gebrek aan economisch perspectief of gebrek aan geschikte locaties. Binnen de huidige milieuregels en bouwblokken zijn er nog voldoende geschikte locaties om de huidige Nederlandse veestapel te huisvesten en te laten groeien op minder maar grotere bedrijven. De Nederlandse veestapel kan mogelijk gaan groeien door de volgende ontwikkelingen:

- Het afschaffen van de melkquotering in 2015. Dan kan de totale Nederlandse melkveestapel mogelijk toenemen. Het (LEI) heeft onderzocht dat de toename van de Nederlandse melkveestapel dan enkele tientallen procenten kan bedragen. Uitbreiden wordt dan goedkoper omdat melkveebedrijven voor die uitbreiding geen quotum meer hoeven te kopen van stoppende bedrijven.
- Het mogelijk vervallen van het systeem van pluimvee- en varkensrechten in 2015. Dit systeem vervalt als niet voor die tijd besloten wordt om het te handhaven. Als het systeem vervalt, kan de Nederlandse varkens- en pluimveestapel toenemen.

De toekomstige ontwikkeling van de omvang van de veestapel in Nederland en Doetinchem zal vooral afhangen van het mestbeleid na 2015 en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderij. Nederland is nu 200 tot 300% zelfvoorzienend voor melk, vlees en eieren. Tweederde van de productie moet dus geëxporteerd worden.

Gegeven de sterke Nederlandse concurrentiepositie enerzijds en de beperkte mestafzetruimte voor groei van de veestapel anderzijds is het voorshands niet aannemelijk dat de Nederlandse veestapel, ook na 2015, grote krimp of groei zal laten zien. Echter als het technisch en financieel de komende jaren haalbaar zal blijken om te komen tot mestverwerking waarbij meer mest kan worden afgezet, dan is het niet ondenkbaar dat de Nederlandse veestapel wel fors gaat groeien.

Bedrijven moeten in 2013 voldoen aan het Besluit Huisvesting. Dit Besluit is vanaf 1 april 2008 van kracht en bepaalt het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Met dit besluit moeten dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm worden uitgevoerd⁶. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Bedrijven die voor 2020 stoppen mogen vanaf 2013 aan de eisen voldoen door minder vee te gaan houden, in plaats van de stallen aan te passen.

In 2013 worden daarnaast de Europese dierenwelzijnseisen van kracht. Een consequentie hiervan is een verbod op legbatterijen.

Het is de verwachting dat de eisen aan huisvesting en welzijn er toe leiden dat een substantieel aantal intensieve veehouderijen zal stoppen waarbij de varkens- en pluimveerechten worden overgenomen door bedrijven die uitbreiden met stallen die wel aan de eisen voldoen.

3.2.2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ IN DOETINCHEM

Situatie en ontwikkeling veehouderij op basis van CBS-cijfers

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal dieren en veehouderijbedrijven in Doetinchem in de periode 2000-2011, op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). Deze cijfers zijn gebaseerd op de door agrariërs opgegeven metingen van daadwerkelijke aanwezige dieren aantallen.

In 2011 zijn er 151 bedrijven met graasdieren (rundvee en vleeskalveren) en 46 bedrijven met hokdieren (varkens en pluimvee). Tussen 2005 en 2011 is het aantal bedrijven met graasdieren afgenomen met 19%. Het aantal bedrijven met hokdieren is afgenomen met 40%. Het aandeel aan varkens, konijnen, paarden en pony's, kippen en in minder mate rundvee is in de gemeente Doetinchem afgenomen. In Doetinchem zijn er op basis van CBS-cijfers geen kalkoenen, slachteenden, overig pluimvee, konijnen of edelpelsdieren aanwezig.

Tabel 1: Aantal dieren en bedrijven (groter dan 3 nge) in Doetinchem in de periode 2005-2011 (bron: CBS)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011 in % van 2005*
Aantal bedrijven met graasdieren	187	185	180	174	166	159	151	81
Aantal bedrijven met hokdieren	77	73	73	64	54	49	46	60

⁶ Volgens het gedoogbeleid hebben veehouders tot 1 april 2010 de tijd gehad om in een plan aan te geven hoe en wanneer ze voldoen aan de eisen voor ammoniakuitstoot. Dat staat in het Actieplan ammoniak veehouderijen dat op 1 december 2009 bekend is gemaakt. Het actieplan is gericht op pluimvee-, varkens- en melkveehouderijen.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011 in % van 2005*
Rundvee totaal	10 021	9 771	9 488	9 388	9 552	8 680	9 072	91
Melk- en fokvee totaal	7 552	7 287	7 088	6 945	7 318	7 141	7 279	96
Vlees- en weidevee totaal	2 469	2 484	2 400	2 443	2 234	1 539	1 793	73
Varkens totaal	65	61	59	53	43	38	36	55
Kippen totaal	12	12	14	12	11	11	9	75
Paarden en pony's	383	365	332	432	410	280	226	59
Kalkoenen	5 100	4 150	2 080	-	-	-	-	0
Slachteenden	-	-	-	-	-	-	-	0
Overig pluimvee	-	-	-	-	-	-	-	0
Konijnen	2 000	1 263	1 167	550	620	423	1 126	56
Edelpelsdieren	-	-	-	-	-	-	-	0

* Aantallen bedrijven en dieren 2011 zijn uitgedrukt in % van 2005 omdat 2005-2011 een stabiele trend weergeeft na de herindeling Doetinchem/Wehl (1 januari 2005).

Situatie en ontwikkeling veehouderij op basis van milieuvergunningen

Met behulp van het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) is een overzicht beschikbaar van de veehouderijbedrijven⁷.

Er zijn in Doetinchem 204 bedrijven met een milieuvergunning (inclusief bedrijven die vallen onder een AMvB ingevolge de Wet milieubeheer) voor het houden van vee. Voor het merendeel betreft het Melk-/ov. rundvee (95) en varkens (62), voor een veel kleiner deel gaat het om bedrijven met vleeskalveren, pluimvee, paarden en overige of gemengde bedrijven. Van deze bedrijven hebben 94 bedrijven een omvang van meer dan 70 nge. Ook hiervan is het grootste deel rundveehouderij.

Op basis van het CBS is geconcludeerd dat er 197 bedrijven zijn met graasdieren of hokdieren terwijl het BVB uitgaat van 204 bedrijven met een milieuvergunning voor het houden van vee. Dit verschil in bedrijven kan ontstaan door wijze van registreren (locatie inrichting versus locatie eigenaar), functionele leegstand (afvoeren van slachtvee, schoonmaken van de stallen), doordat het CBS uitgaat van bedrijven groter dan 3 nge of omdat bedrijven gestopt zijn maar vergunningen nog niet zijn ingetrokken.

In Tabel 2 en Tabel 3 zijn op basis van het BVB de veehouderijbedrijven naar aard en omvang in de gemeente Doetinchem weergegeven en in Afbeelding 4 de ruimtelijke spreiding.

ONDERSCHIED VEEHOUDERIJEN-NGE

De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een reële economische maatstaf die gebaseerd is op het brutostandaardsaldo (bbs, opbrengst minus bepaalde specifieke kosten). Het is een maat voor de economische omvang van agrarische activiteiten. Een grens van 70 nge geldt veelal als maat voor een volwaardig bedrijf (bron: www.lei.wur.nl). Een bedrijf van 70 nge bestaat uit ongeveer 100 zeugen gesloten of 1600 vleesvarkens of 50 melk- en kalkkoeien met bijbehorend jongvee of 26000 leghennen.

⁷ Peildatum voor de gegevens is het BVB uit 2010. Dit zijn de door de gemeente ingevoerde vergunde/gemelde dieraantallen.

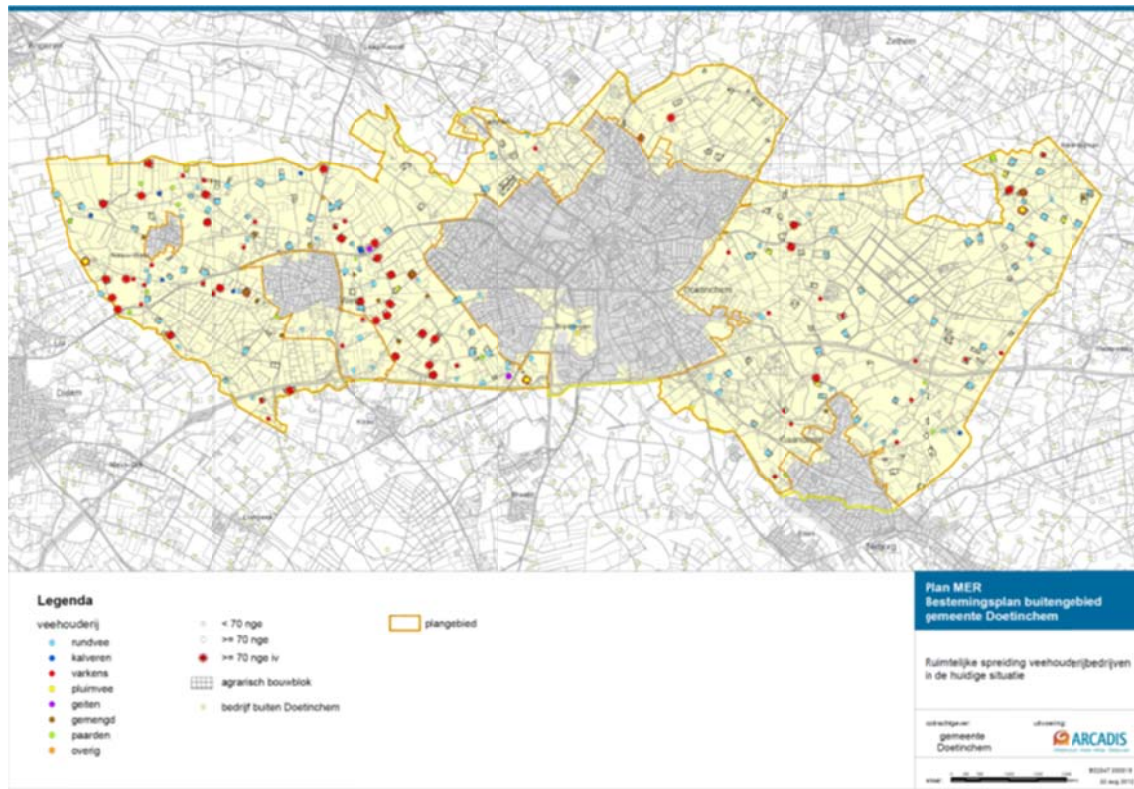
Tabel 2: Omvang veehouderijen in de gemeente Doetinchem

	0 – 40 nge	40 -70 nge	70 – 140 nge	140 -280 nge	> 280 nge	Totaal aantal bedrijven
Melk-/ov. rundvee	26	17	32	19	1	95
Vleeskalveren	6	0	1	0	0	7
Varkens	24	7	14	12	5	62
Pluimvee	4	2	1	1	1	9
Gemengd	8	3	2	1	1	15
Paarden	10	1	1	0	0	12
Overige	2	0	2	0	0	4
Totaal aantal bedrijven	80	30	53	33	8	204

Tabel 3: Nge per diersoort in de gemeente Doetinchem

Soort	Aantal dieren	Nge	Procentueel
Melk-/ov. rundvee	12264	10053	53%
Vleeskalveren	1673	255	1%
Schapen	445	27	0%
Geiten	2337	155	1%
Varkens	119443	7088	37%
Kippen	537870	944	5%
Kalkoenen	5000	28	0%
Konijnen	2792	17	0%
Paarden/pony's	365	412	2%
Totaal		18979	100%

Afbeelding 4: Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven in de huidige situatie

Te verwachten ontwikkeling veehouderij in Doetinchem

In de gemeente Doetinchem zal sprake zijn van een daling van het aantal veehouderijen. Het aantal bedrijven daalt veelal ook door bijvoorbeeld stads- en dorpsuitbreidingen en realisatie van de ecologische hoofdstructuur (indien bedrijven daarbij vertrekken naar buiten de gemeente), doch dat zal in Doetinchem niet of nauwelijks een reden meer zijn tot daling van het aantal bedrijven. De totale veestapel in Doetinchem zal ongeveer gelijk blijven.

3.3 REFERENTIESITUATIE VOOR VEEHOUDERIJ

De milieueffecten van de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER, waarmee het voornemen en de alternatieven vergeleken moeten worden. Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke elementen nu behoren tot de referentiesituatie en welke tot het voornemen.

Toegesplitst op de milieueffecten van de veehouderij, is de referentiesituatie opgebouwd uit:

- Bouwblokken en vergunningen voor de veehouderijen, voor zover die feitelijk zijn ingevuld.
- Bouwblokken en vergunningen die nog niet (volledig) zijn ingevuld, maar wel op korte termijn worden ingevuld.
- Ontwikkelingen in de veehouderij op basis van andere reeds genomen besluiten (de zogenaamde autonome ontwikkeling), zoals het Besluit Huisvesting dat eisen stelt aan de stalsystemen (maximale emissies per dier) die worden toegepast.

Het is lastig te bepalen welk deel van de vergunde ruimte (= milieuvergunningen dan wel vallend onder een AMvB ingevolge de Wet milieubeheer, hierna tezamen aangeduid als vergunningen) die nu nog niet is gerealiseerd op korte termijn (bijvoorbeeld binnen 3 jaar) wel zal zijn gerealiseerd. De vergunningen van veehouderijen worden systematisch door gemeenten en provincie geregistreerd; informatie over concrete initiatieven of plannen om te investeren (of juist niet) is veel minder goed toegankelijk.

Daarom zijn in dit MER de volgende referenties onderscheiden:

- *Huidige situatie vergund*
Op basis van de vergunde rechten van de veehouderijen in het plangebied en omgeving is de (vergunde) milieubelasting in beeld gebracht. Dit is de milieubelasting op basis van de vergunde stalsystemen en het vergunde aantal dieren (bron: milieuvergunningenbestand Web-BVB).
- *Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie Passende Beoordeling)*
In deze referentie is de feitelijke stalbezetting verwerkt. De gemiddelde stalbezetting voor de gehele gemeente is bepaald op basis van de Meitelling (bron: CBS-Statline). Vervolgens is een inschatting gemaakt van het gemiddeld aantal dierplaatsen zoals vastgelegd in de milieuvergunningen. Het verschil tussen feitelijk en vergunde stalbezetting is de CBS-correctie op de veestapel en dus ook op de milieubelasting in de referentiesituatie. Deze referentiesituatie is het vertrekpunt vanuit de Passende Beoordeling.
- *Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting*
Alle veehouderijlocaties moeten in de planperiode voldoen aan de maximale emissiewaarde per dierplaats zoals vastgelegd in de AMvB-Huisvesting. Daarom is in deze referentie gecorrigeerd op de maximale emissiewaarden van deze AMvB. De correctie vond plaats op de stalemissies berekend met het actuele milieuvergunningenbestand.
- *Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie MER).*
Deze referentie bestaat uit de stalemissies berekend met het actuele milieuvergunningenbestand, gecorrigeerd op de feitelijke stalbezetting en de maximale emissiewaarden van de AMvB-Huisvesting. Deze referentiesituatie is m.e.r.-methodisch het vertrekpunt.

Vergund versus werkelijk gebruik

Zoals ook de Commissie voor de m.e.r. in haar recente adviezen aangeeft, is de vergunde situatie voor veehouderij niet altijd in overeenstemming met het werkelijke aantal gehouden dieren. Daarom is inzichtelijk gemaakt hoe groot dit verschil gemiddeld is binnen de gemeente Doetinchem. De vergelijking is gemaakt aan de hand van de Meitelling waarvoor het Ministerie van economische zaken verantwoordelijk is.

Een verschil tussen beide cijfers, kan ontstaan door verschillen in wijze van registreren (locatie inrichting versus locatie eigenaar), functionele leegstand (afvoeren van slachtvee, schoonmaken van de stallen), het feit dat bedrijven in opbouw zijn en daarom de vergunde ruimte nog niet volledig benutten, bedrijven gestopt zijn maar vergunningen nog niet zijn ingetrokken of omdat bedrijven structureel of vanwege marktomstandigheden hun vergunde ruimte niet benutten.

Consequenties voor referentiesituatie ammoniak

In Tabel 4 is het verschil in de huidige (werkelijke) bezetting (bron: CBS-Statline) versus de vergunde situatie weergegeven voor ammoniak. Wanneer rekening wordt gehouden met de functionele leegstand die al is verdisconteerd in de wettelijke emissiefactoren per dier (gemiddeld 5 tot 10%) en bedrijven die in opbouw zijn, is de latente vergunde ruimte in Doetinchem op basis van deze vergelijking circa 23% tot 28%. In de berekeningen die verder in dit MER zijn opgenomen, is uitgegaan van een verschil van 25%.

Tabel 4: Verschil werkelijk gebruik versus vergunde situatie ammoniak (* Schapen op 100% gezet. ** Biggen feitelijk gerelateerd aan fokvarkens)

Diercategorie	CBS 2011 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund NH ₃	Bezetting %	Indicatie CBS emissie NH ₃ bezetting x emissie
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	3883	7287	69775	53%	37181
Zoogkoeien (>= 2 jaar)	316	186	987	170%	1677
Jongvee voor de melkveehouderij	3389	4759	18568	71%	13223
Vleeskalveren	1331	1673	7817	80%	6219
Fokstieren, ov rundvee (>= 2 jaar)	153	32	305	478%	1458
Schapen*	445	445	313	100%	313
Geiten	1295	2337	1683	55%	933
Biggen**	29202	29824	11070	98%	10839
Fokvarkens	8456	8636	31882	98%	31217
Vleesvarkens	48349	80983	128637	60%	76800
Leghennen	130830	160505	14560	82%	11868
Ouderdieren van vleeskuikens	95783	100470	25248	95%	24070
Vleeskuikens	8830	91220	6453	10%	625
Kalkoenen	0	5000	3400	0%	0
Konijnen	1126	2792	738	40%	298
Paarden en pony's	226	365	1487	62%	921
Totaal		322923			217641
Verschil tussen vergunningen en CBS			33%		
Gecorrigeerd percentage (gehanteerd in voorliggend MER)			25%		

Consequenties voor referentiesituatie geur

Ook voor geuremissies is in Tabel 5 het verschil in beeld gebracht van de huidige (werkelijke) bezetting (CBS-gegevens) versus de vergunde situatie. Deze zijn onderstaand weergegeven. Wanneer ook voor geur de functionele leegstand (5-10%) wordt verdisconteerd, dan is er een verschil van circa 22% tot 27% tussen de huidige situatie voor geur en de vergunde situatie voor geur. In de berekeningen die verder in dit MER zijn opgenomen, is uitgegaan van een verschil van 25%.

Tabel 5: Verschil werkelijk gebruik versus vergunde situatie geur (* Schapen op 100% gezet. ** Biggen feitelijk gerelateerd aan fokvarkens)

Diercategorie	CBS 2011 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund geur	Bezetting %	Indicatie CBS emissie geur bezetting x emissie
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	3883	7287	0	53%	0
Zoogkoeien (>= 2 jaar)	316	186	0	170%	0
Jongvee voor de melkveehouderij	3389	4759	0	71%	0
Vleeskalveren	1331	1673	59558	80%	47383
Fokstieren, ov rundvee (>= 2 jaar)	153	32	0	478%	0
Schapen*	445	445	3472	100%	3472
Geiten	1295	2337	22687	55%	12572
Biggen**	29202	29824	190051	98%	186087
Fokvarkens	8456	8636	170727	98%	167169
Vleesvarkens	48349	80983	1497870	60%	894268
Leghennen	130830	160505	54572	82%	44482
Ouderdieren van vleeskuikens	95783	100470	42227	95%	40257
Vleeskuikens	8830	91220	21893	10%	2119
Kalkoenen	0	5000	7750	0%	0
Konijnen	1126	2792	0	40%	0
Paarden en pony's	226	365	0	62%	0
Totaal		2070807			1397809
Verschil tussen vergunningen en CBS			32%		
Gecorrigeerd percentage (gehanteerd in voorliggend MER)			25%		

4

Milieugebruiksruimte

4.1 VEEHOUDERIJ

De milieugebruiksruimte (hierna ook wel milieuruimte genoemd) is het verschil tussen de huidige milieubelasting en de maximale milieubelasting op basis van wettelijke normen. Ontwikkeling van de veehouderij binnen Doetinchem kan slechts binnen deze milieuruimte plaatsvinden. Dit hoofdstuk bevat een analyse van de milieuruimte voor de veehouderij in Doetinchem, die bepaald wordt door de milieuruimte op basis van ammoniak, geur, en fijn stof. De milieuruimte en planologische beleidsruimte vormen de basis van de invulling van de alternatieven. Dat neemt niet weg dat tussen de alternatieven binnen de maximale milieuruimte verschillen in milieubelasting kunnen blijken. Deze verschillen komen aan de orde in het hoofdstuk effectbeschrijving.

4.1.1 AMMONIAK

Beoordelingskader Stikstof en Natura 2000-gebieden in Nederland

Voor het toetsen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in Nederland is een streng toetsingsregiem van kracht op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Met dit regiem is geen enkele ontwikkeling mogelijk in de buurt van Natura 2000-gebieden waar de voor vermesting gevoelige habitats overbelast zijn in de bestaande situatie met stikstofdepositie.

Om de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderij bedrijven weer vlot te trekken is het rijk samen met de provincies gestart met de Programmatie Aanpak Stikstof (PAS) gekoppeld aan het beleid en regelgeving voor het beschermen van Natura 2000. Natura 2000 is een Europees netwerk van natuurgebieden, maar het is ook de naam van het Europese beleid om de natuur en vooral biodiversiteit in die gebieden te beschermen. In Nederland heeft Natura 2000 geleid tot het aanwijzen van 162 natuurgebieden. Om de natuurdoelen in een groot aantal van die gebieden te kunnen halen moet de neerslag van stikstof - de stikstofdepositie - minder worden. Die depositie daalt weliswaar al tientallen jaren maar is in veel gevallen nog steeds te groot om de stikstofgevoelige leefgebieden van planten en dieren - habitats in de Natura 2000-taal - weer een vitaal bestaan te bezorgen. Dat is slecht voor die habitats, maar het is ook slecht voor de plaatselijke en regionale economie.

Vooruitlopend op de PAS heeft de provincies Gelderland een provinciale stikstofverordening vastgesteld.

Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland heeft als doel de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderijbedrijven weer vlot te trekken. Bedrijven die willen uitbreiden kunnen alleen een vergunning krijgen als ook de stikstofbelasting op de Natura 2000-gebieden daalt. De verordening bereikt deze twee doelen met behulp van een salderingssysteem.

Het salderingssysteem, dat wordt beheerd door de provincie, registreert de stikstofuitstoot door veehouderijbedrijven, ook wel depositieruimte genoemd, en houdt de ontwikkeling daarvan bij. Als de depositieruimte van een bedrijf afneemt door het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten, kan een ander bedrijf deze depositieruimte voor een deel overnemen. Het salderingssysteem is gemeentegrens overstijgend.

Als de stikstofuitstoot door de uitbreiding een bepaalde drempelwaarde overschrijdt, is het bedrijf dat de vergunning aanvraagt verplicht om gebruik te maken van het salderingssysteem. De drempelwaarde is gerelateerd aan de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura 2000-gebied en is 0,5% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelig habitat, met uitzondering van de Natura 2000-gebieden Rijntakken, waarvoor een waarde van 1% van de kritische depositiewaarde geldt. Beneden deze drempelwaarde hoeft er niet gesaldeerd te worden en krijgt het bedrijf de Nb-wetvergunning zonder extra voorwaarden ten aanzien van de stikstofuitstoot. Boven deze drempelwaarde treedt het salderingssysteem in werking. Dit systeem garandeert een afname aan stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland geldt niet voor Beschermd Natuurmonumenten. Voor het Nb-wet gebied de Zumpe zijn de hierin opgenomen drempelwaarden dus niet van toepassing. Voor de Zumpe is daarom alleen de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing. Aangezien de huidige achtergronddepositie de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype overschrijdt en er dus reeds sprake is van een overbelaste situatie, is elke verdere verhoging van stikstofdepositie ongewenst. Er is ten aanzien van stikstofdepositie dan ook geen milieugebruiksruimte voor veehouderijen.

Beoordelingskader stikstof op Natura 2000 en Beschermd natuurmonumenten in voorliggende Passende Beoordeling
De provinciale verordening zoals hierboven beschreven is van toepassing bij het indienen van vergunningaanvragen door individuele bedrijven. In voorliggend MER beoordelen we de effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonumenten direct op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is het oordeel of significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de kwalificerende habitattypen of soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten bepalend voor de beoordeling en daaraan verbonden effectscore van het alternatief.

Beoordelingswijze Stikstof en Natura 2000-gebieden in Duitsland

In een uitspraak (BVerwG 9 A 5.08, 14 april 2010) heeft het Duitse Bundesverwaltungsgericht, de hoogste federale administratieve rechtbank, de methode volgens KIfL (2008)⁸ goedgekeurd. Deze methode gaat er van uit dat een extra stikstofdepositie van 3% van de kritische depositiewaarde (KDW) als verwaarloosbaar te beschouwen is, waarbij het onderzoeksgebied is begrensd tot het gebied waar de toename van stikstofdepositie 100 gram (7,14 mol) N/ha/jaar of meer is. Bij de toetsing in Duitsland worden de volgende stappen doorlopen wanneer de achtergronddepositie hoger is dan de KDW van een habitatype:

1. Het onderzoek wordt beperkt tot de gebieden waar de depositie van stikstof meer dan 100 g of 7,14 mol N/ha/jaar bedraagt. Beneden deze waarde zijn de berekeningen van de depositie niet meer (betrouwbaar) uit te voeren en kunnen effecten derhalve niet meer worden bepaald.

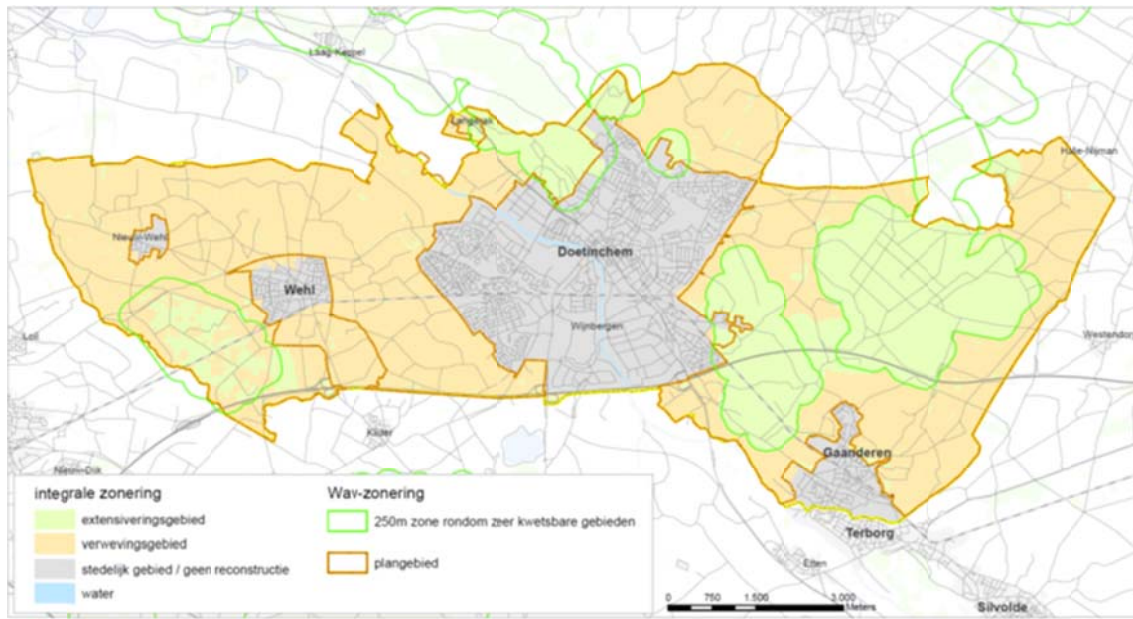
⁸ KIfL (Kieler Institut für Landschaftsökologie) 2008. Bewertung von Stickstoffeinträgen in FFH-Verträglichkeitsstudien.

2. Op grond van de Habitatrichtlijn wordt de inbedding van de belangen van Natura 2000 in een maatschappelijke context erkend. Daarom is het gerechtvaardigd dat er ondanks een overschrijding van de KDW een extra, projectgerelateerde stikstofdepositie tot een bepaalde drempelwaarde mogelijk is, totdat maatregelen van algemeen (landelijk of internationaal) stikstofreductiebeleid effect hebben. Een extra stikstofdepositie van 3% van de KDW is op grond van wetenschappelijke onderbouwde drempelwaarde verwaarloosbaar; deze waarde is lager dan grootte van de afvoer van stikstofverbindingen uit de bodem die diverse natuurlijke processen (zoals uitspoeling van stikstofverbindingen) bewerkstelligen. Voorwaarde daarbij is dat de habitattypen binnen een gebied de instandhoudingstoestand A of B hebben en dat de achtergronddepositie de kritische depositiewaarde meer dan twee maal overschrijdt.
3. Tussen de 3% en 5% van de KDW kunnen significante effecten op habitattypen worden uitgesloten wanneer het beïnvloede oppervlakte van een habitatype binnen een Natura 2000-gebied kleiner is dan 1% van de totale oppervlakte van het habitatype. Boven 1% van het oppervlak kunnen significante effecten niet worden uitgesloten.
4. Na deze selectiestappen moet op grond van systeemeigenschappen en lokale omstandigheden (vegetatie, beheer, dynamiek, begrazing, bodemgesteldheid etc.) worden beredeneerd waarom een toename van de stikstofdepositie wel of niet tot een significant effect leidt op de instandhoudingsdoelstellingen.

Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Ook het beschermingsregime voor Wav-gebieden (gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur) en overige natuurgebieden kunnen beperkend werken voor de milieugebruiksruimte. Op nationaal niveau is de bescherming van de voor ammoniakdepositie gevoelige bos- en natuurgebieden geregeld in de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Deze wet geeft de Provincie de bevoegdheid om bepaalde afwegingen te maken ten aanzien van de te beschermen gebieden. De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is bedoeld als basis voor het beoordelen van het aspect ammoniak afkomstig van dierenverblijven van veehouderijen. De Wav heeft alleen betrekking op de ammoniakemissie uit dierenverblijven van een veehouderij en niet op andere bronnen van ammoniak binnen een veehouderij. Bij beslissingen inzake het oprichten of veranderen van een veehouderij moet op grond van de Wav worden besloten of de aangevraagde vergunning kan worden verleend of moet worden geweigerd. In de Wav-gebieden en in een zone van 250 meter daaromheen hebben bedrijven te maken met een gecorrigeerd emissieplafond (vergunde emissie gecorrigeerd voor de AMvB-Huisvesting). Saldering is hierbij niet aan de orde. Op Afbeelding 5 is de ligging van de Wav-gebieden weergegeven.

Afbeelding 5: Wav-gebieden in Doetinchem

In Doetinchem liggen enkele veehouderijen in een Wav-zone. Als een veehouderij is gelegen in een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter daaromheen, kan een bedrijf slechts zeer beperkt worden opgericht of uitgebreid. De ligging van de dierenverblijven is bepalend voor de vraag of een veehouderij binnen of buiten de zone ligt.

4.1.2 GEUR

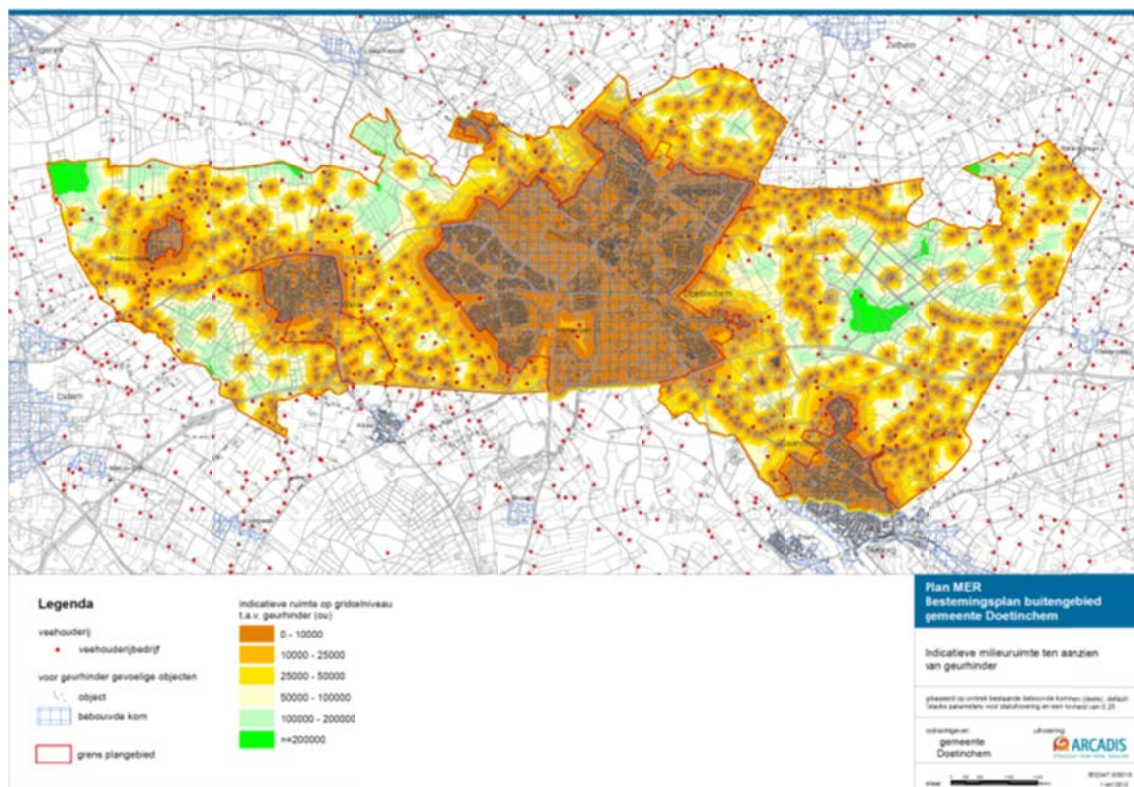
Bij het verlenen van omgevingsvergunningen voor de activiteit milieu voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader.

De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde Odour Units (OU's). De in de wet opgenomen maximale geurbelastingsnormen zijn maximaal 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en maximaal 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel, oftewel 98% van de tijd) in Doetinchem. Voor bepaalde veehouderijbedrijven (geen intensieve veehouderij, zoals melkrundveebedrijven) geldt een vaste afstand die in acht genomen moet worden. Deze afstand bedraagt ten aanzien van geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom 100 meter en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter. Onverminderd de bovengenoemde geurbelastingsnormen en vaste afstanden bedraagt de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object ten minsten 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom.

De gemeente Doetinchem heeft geen geurverordening vastgesteld waarmee ze afwijkt van de landelijke normering.

De Wgv verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen. De geurbelasting is afhankelijk van de afstand van gevoelige objecten tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Afbeelding 6 laat de indicatieve ruimte voor geuremissie in Doetinchem zien. Deze afbeelding geeft indicatief aan hoeveel OU veehouderijbedrijven (met dieren waarvoor een emissiefactor geldt, zoals varkens, pluimvee en vleeskalveren) mogen uitstoten, voordat zij tegen de OU-norm 'aanlopen'. In Afbeelding 6 is te zien dat de milieuruimte in en rondom de woonkern en woningen in het buitengebied beperkt is. De meest benutbare milieuruimte voor wat betreft geur is aanwezig ten noorden van Wehl en Gaanderen. Het gaat hier voornamelijk op bestaande bosgebieden en gebieden met de aanduiding EHS.

Afbeelding 6: Afbeelding indicatieve milieuruimte ten aanzien van geurhinder

Op basis van bovenstaande informatie kan gesteld worden dat de milieuruimte m.b.t. geur dus beperkt is voor de meeste veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor). Echter kunnen veel veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen, gebruik maken van technieken om de geur emissie of belasting te beperken. Die technieken zijn beschikbaar en vergunbaar, maar zullen ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt betaalbaar moeten zijn. In de regel zijn bedrijven met een grotere omvang hiertoe beter in staat dan kleinere bedrijven.

Voor bepaalde veehouderijenbedrijven (zoals melkveehouderijen met alleen melkvee) geldt een vaste afstand. De milieuruimte voor deze bedrijven is niet geregeld via de geumormen uit de Wgv. Voor deze bedrijven moet een vaste afstand van 100 meter binnen de bebouwde kom en 50 meter buiten de bebouwde kom ten aanzien van geurgevoelige objecten aangehouden worden.

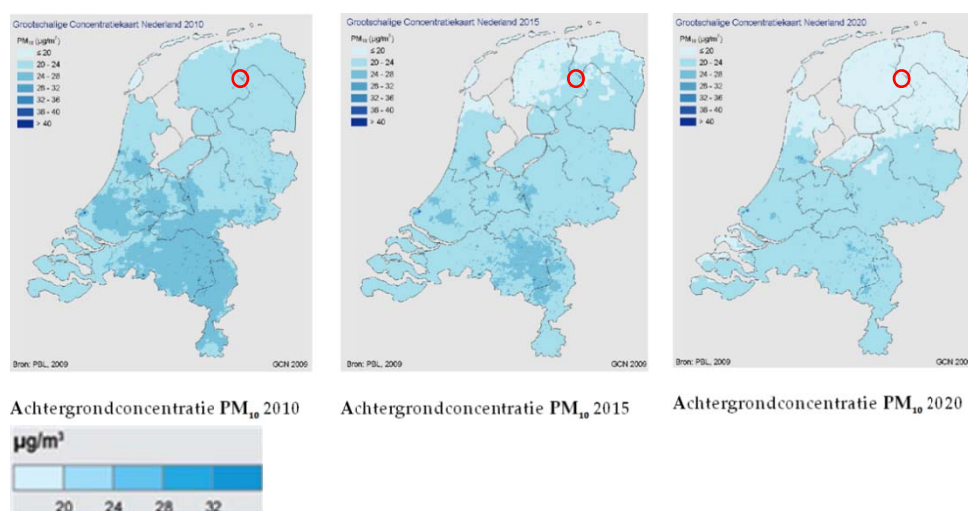
4.1.3 FIJN STOF

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM_{10}) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, met een verschillende chemische samenstelling. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Mogelijk vormt dit een beletsel bij de vergunningverlening voor grotere intensieve veehouderijen.

Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt van de wet- en regelgeving. In het kader van vergunningverlening zal de gemeente Doetinchem rekening houden met de wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Deze wet- en regelgeving is relatief nieuw. Inmiddels is er een toetsingskader, een verspreidingsmodel en een handreiking over fijn stof en de landbouw. Voor fijn stof gelden de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof in de buitenlucht.
- Een daggemiddelde concentratie van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ welke maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

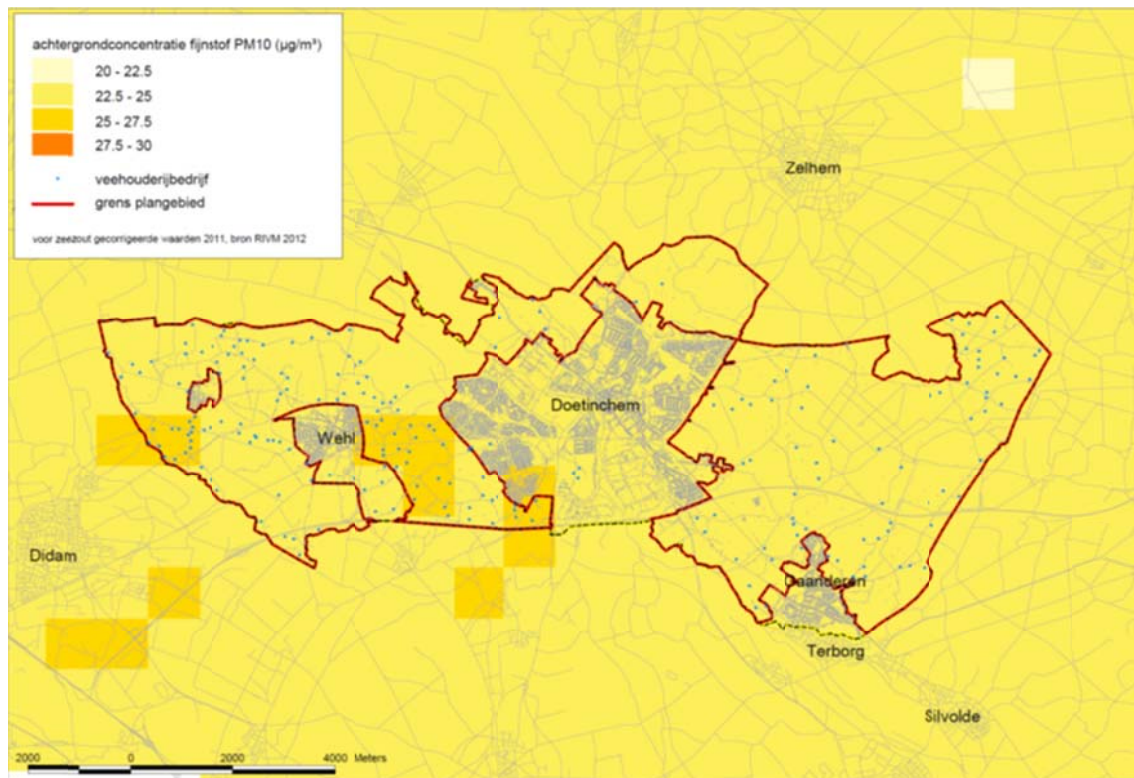
Afbeelding 7: Achtergrondconcentraties PM_{10} 2010, 2015 en 2020

Medio 2008 is het verspreidingsmodel uitgekomen, aangevuld met de handreiking en per 24 december 2008 is ook het te hanteren toetsingskader vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In het toetsingskader is opgenomen dat de concentratie van fijn stof uitsluitend wordt beoordeeld op woonlocaties en op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn. Met behulp van dit toetsingskader en de tabel met emissiefactoren fijn stof kan en zal de gemeente de milieuaanvragen toetsen op het onderwerp fijn stof.

De totale emissie van fijn stof in Nederland bedroeg in het jaar 2000 circa 50 Kton aan PM_{10} . Hiervan was circa 10 Kton (20%) afkomstig uit de landbouw. Van de fijn stof uit de landbouw is het overgrote deel afkomstig van pluimvee- en varkensstallen (geschatte bijdrage circa 9 Kton). In Afbeelding 7 zijn de achtergrondconcentraties fijn stof (PM_{10}) voor Nederland, waaronder Doetinchem in 2010, 2015 en 2020 weergegeven.

Afbeelding 8: Afbeelding achtergrondconcentraties fijn stof voor de gemeente Doetinchem

Uit Afbeelding 8 blijkt dat in 2011 de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Doetinchem nergens hoger is dan $27,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit ligt ruim onder de maximaal toegestane jaargemiddelde concentratie van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof in de buitenlucht. Echter, het gezondheidsadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor fijn stof bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Het WHO advies stelt de gezondheid van de mens centraal en is scherper dan die van de EU. De EU hanteert ook $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ maar hanteert wel een scherpere streefwaarde dan de norm zelf. In dit MER wordt voor de jaargemiddelde achtergrondconcentratie getoetst aan de wettelijk norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zoals vastgelegd in de Wet Milieubeheer.

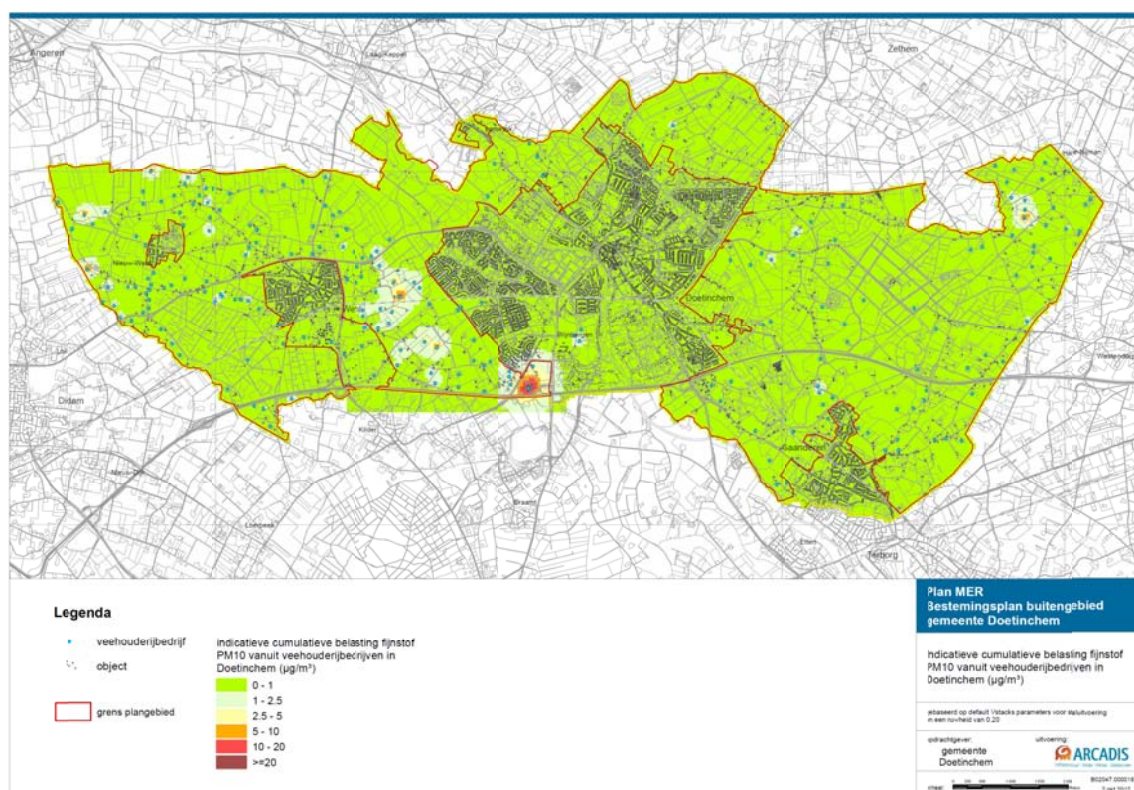
In het referentiejaar 2022 (zie paragraaf 6.3) zullen de concentraties mogelijk lager zijn, doordat de emissies uit verkeer mogelijk afnemen. Of de emissies uit de veehouderij afnemen hangt af van de bedrijfsontwikkeling. Enerzijds is waarschijnlijk sprake van afname door de maatregelen vanwege de AMvB-Huisvesting (vooral voor intensieve veehouderijen), anderzijds zal door het legbatterijverbod en de omschakeling naar scharrelhuisvesting of andere systemen (pluimvee, leghennen) de emissie van fijn stof kunnen gaan toenemen.

De jaargemiddelde achtergrondconcentraties van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Doetinchem is maximaal $27,55 \mu\text{g}/\text{m}^3$, nergens hoger dan de norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Naast deze norm geldt nog dat de grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet meer dan 35 keer per jaar wordt overschreden. Als richtwaarde voor de achtergrondconcentratie waarbij dit dreigt te gebeuren wordt in het algemeen een achtergrondconcentratie van $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ gehanteerd.

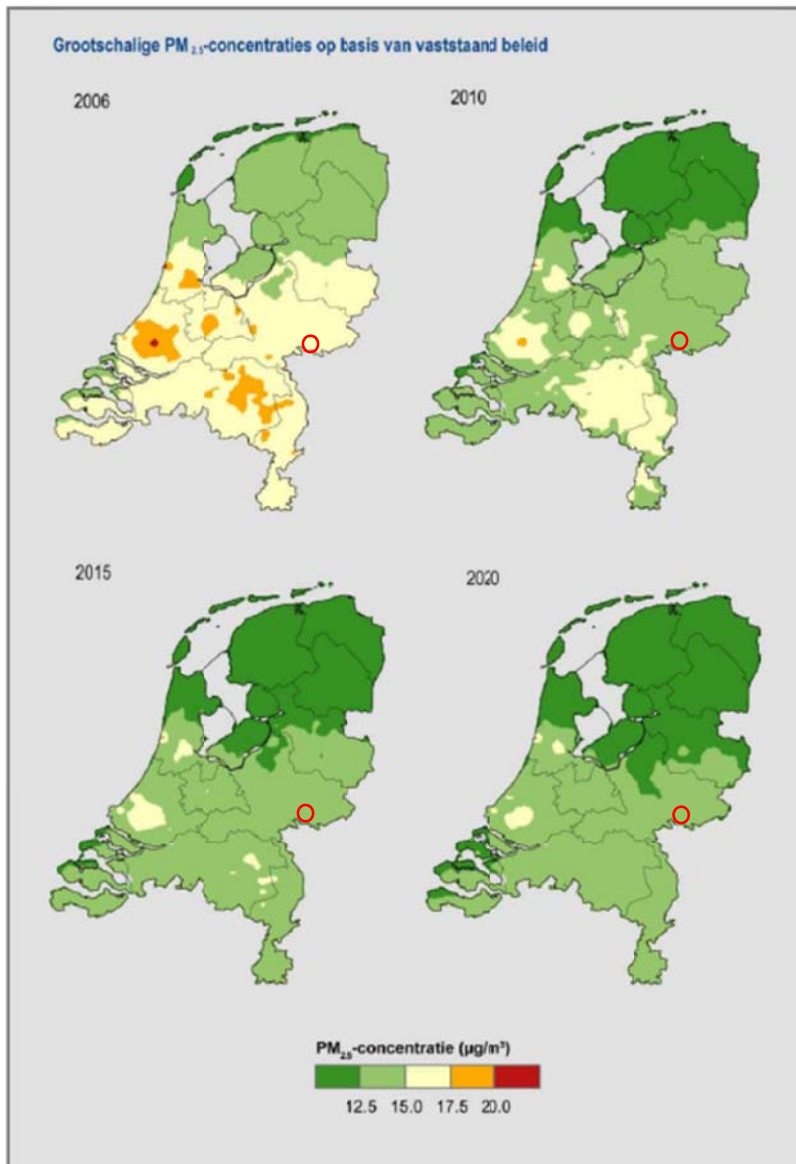
De maximale concentratie van $27,55 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ligt ook hier ruim onder, zodat ook ten aanzien van de overschrijdingsdagen vanuit de achtergrondconcentratie geen problemen te verwachten zijn.

Afbeelding 9 geeft de indicatieve cumulatieve belasting van fijn stof uit de veehouderij weer in de gemeente Doetinchem. Op de afbeelding is te zien dat er slechts lokaal sprake is van een piekbelasting bij enkele bedrijven, voornamelijk pluimvee bedrijven en in minder mate bedrijven met varkens. Het effect van deze bedrijven reikt nauwelijks verder dan het eigen bouwblok. Van fijn stof problemen m.b.t. veehouderij is in het algemeen alleen sprake bij grote pluimveebedrijven, met name bij concentraties van grote pluimveebedrijven en in gebieden waar er door andere bronnen al sprake is van een hoge achtergrondconcentratie. In Doetinchem is geen sprake van een hoge achtergrondconcentratie (Afbeelding 8) noch zijn er grootschalige ontwikkelingen in pluimvee of een concentratie van grote pluimveebedrijven voorzien of mogelijk. Cumulatieve effecten vanuit de veehouderij en daaruit voortvloeiende problemen m.b.t. fijn stof zijn dan ook niet te verwachten.

Afbeelding 9: Afbeelding indicatieve cumulatieve belasting van fijn stof vanuit veehouderijen in de gemeente Doetinchem

Voor PM_{2,5} (zwevende deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer) is nog geen Grootschalige Concentratiekaart Nederland vastgesteld. Wel is een indicatieve kaart beschikbaar (zie Afbeelding 10). Hieruit is af te leiden dat in 2010 de achtergrondconcentratie PM_{2,5} in Doetinchem vanuit alle fijn stof bronnen rond de 15 µg/m³ bedraagt. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtwaarde 25 µg/m³ voor 2010. Er is nog geen nauwkeurige informatie beschikbaar van de emissie van PM_{2,5} van veehouderijen, maar uit informatie van de Commissie voor de m.e.r. blijkt dat de emissie voor primair PM_{2,5} grofweg gelijkgesteld kan worden aan 20% van de PM₁₀ emissies. Daarnaast is er nog een geringe bijdrage van secundair PM_{2,5} dat ontstaat door de omzetting van geëmitteerd NH₃ in NH₄-deeltjes. De richtwaarde voor PM_{2,5} vanuit de veehouderij komt effectief overeen met 77 % van de grenswaarde voor PM₁₀, circa 30 µg/m³.

Afbeelding 10: Achtergrondconcentraties fijn stof $PM_{2.5}$

In het buitengebied van de gemeente Doetinchem vinden geen projecten plaats die zijn opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het NSL is een samenwerkingsprogramma van de Rijksoverheid en lokale overheden om de luchtkwaliteit te verbeteren ten behoeve van de volksgezondheid.

Op basis van bovenstaande informatie kan gesteld worden dat er op het thema fijn stof geen belemmeringen (beperking milieuruimte door te hoge wettelijke concentratie en/of veel overschrijdingsdagen) zijn te verwachten.

5

Voornemen en alternatieven

5.1 VOORNEMEN

In paragraaf 2.2 zijn voor de veehouderij en co-vergisting de randvoorwaarden voor de totstandkoming van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 weergegeven. De planologische ruimte voor de veehouderij en co-vergisting uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 komt overeen met de beschreven randvoorwaarden uit paragraaf 2.2. De mogelijkheden uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn in m.e.r.-termen het voornemen.

5.2 ALTERNATIEVEN

Om de milieugevolgen van de mogelijkheden voor de veehouderij uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te bepalen, is in het MER een worst-case verkenning geformuleerd. Het uitwerken van deze worst-case verkenning is een vereiste in de te doorlopen m.e.r.-procedure. In de worst-case verkenning staat omschreven wat er zou gebeuren als de veehouderij de geboden fysieke ruimte volledig zou benutten. Bij deze methode zijn echter de nodige kanttekeningen te plaatsen en het risico dat het zal plaatsvinden is naar verwachting klein. Voor de worst-case verkenning zijn de milieueffecten op stikstof, geur en fijn stof bepaald (zie paragraaf 6.6). Tabel 6 geeft een overzicht van de te verkennen worst-case.

Tabel 6: Worst-case verkenning op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

Worst-case verkenning
In de worst-case verkenning schakelen alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het verwevingsgebied om naar een bedrijf met intensieve veehouderij (iv) met 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. De bestaande pluimveehouders in het verwevingsgebied groeien ook door naar 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. Alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het extensiveringsgebied of het stedelijk gebied schakelen om naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. De bestaande melkveebedrijven in het extensiveringsgebied groeien door naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. In totaal ontstaan in deze worst-case verkenning 166 intensieve veehouderijen met 100.000 leghennen en 24 melkveebedrijven met 200 melk- en kalfkoeien.

Het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 biedt veel ruimte voor uitbreiding van de veehouderij, zeker als hierbij ook rekening gehouden wordt met de mogelijkheid tot omschakeling naar veehouderij of intensieve veehouderij. De mogelijkheden zullen op het niveau van individuele bedrijven nog enigszins beperkt worden door de beschikbare milieuruimte t.a.v. de depositie van ammoniak en geurhinder en ruimtelijke beperkingen. In de worst-case verkenning is hier vooralsnog geen rekening mee gehouden.

Voor de milieuruimte t.a.v. ammoniak is alleen het Nb-wet gebied de Zumpe relevant. De Natura 2000-gebieden liggen op dermate afstand dat de drempelwaarde voor depositie van de depositiebank niet wordt overschreden. Deze drempelwaarde is gerelateerd aan de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura 2000-gebied/Nb-wet gebied en is 0,5% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelig habitat, met uitzondering van de Natura 2000-gebieden Rijntakken, waarvoor een waarde van 1% van de kritische depositiewaarde geldt. Beneden deze drempelwaarde hoeft er niet gesaldeerd te worden en krijgt het bedrijf de Nb-wetvergunning zonder extra voorwaarden ten aanzien van de stikstofuitstoot. Boven deze drempelwaarde treedt het salderingssysteem in werking.

Dit systeem garandeert een afname aan stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Voor het Nb-wet gebied de Zumpe is de achtergronddepositie tussen de 2150 en 3080 mol N/ha/jr. De aanwezige natuurwaarden waarvoor het gebied is aangewezen kunnen worden vertaald naar overeenkomstige habitattypen. Het meest kritische habitat heeft een kritische depositiewaarde van 1860 mol/ha/jr. Er is in de huidige situatie dus al sprake van een overschrijding van de kritische depositiewaarde. In dergelijke gevallen is elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die de emissie van stikstof met zich mee brengen, zoals veehouderijen maar ook wegverkeer, zeer ongewenst.

Uit de worst-case verkenning van het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 blijkt dat significante effecten op beschermde natuurgebieden niet zijn uit te sluiten. Daarmee is het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet uitvoerbaar binnen de mogelijkheden van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarom is aan de “knoppen” gedraaid van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 om het risico op een onuitvoerbaar plan te beperken. De ontwikkelingsmogelijkheden op de bouwblokken met een agrarische bestemming zijn hierdoor nader beperkt en vertaald naar het voorkeursalternatief (worst-case invulling). Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is vervolgens beoordeeld op alle milieuaspecten. Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn, naast natuur (stikstof), fijn stof en geur, ook de milieueffecten op landschap, cultuurhistorie, aardkunde, geluid, verkeer, gezondheid en water & bodem bepaald (zie paragraaf 6.7). Tabel 7 beschrijft het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Tabel 7: Voorkeursalternatief (worst-case invulling) op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
In de worst-case invulling van het voorkeursalternatief groeien alle bedrijven met een bestemming Agrarisch door tot 1,5 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1,2 hectare. Alle bedrijven met een bestemming Agrarisch met waarden groeien door tot 1,25 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1 ha. In zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden bedraagt het gebruiksooppervlak aan intensieve veehouderij (iv) maximaal 1 ha tenzij het gebruiksooppervlak nu al groter is. In het plangebied liggen 134 bedrijven met een agrarisch bouwblok. Hiervan zijn 49 bedrijven als mogelijke iv-groeier en 69 bedrijven als mogelijke melkrundvee-groeier geclassificeerd ⁹ . Van de overige 16 bedrijven zijn er 2 bedrijven geclassificeerd als stopper ¹⁰ en 14 bedrijven zijn geclassificeerd als blijver ¹¹ . De melkrundvee-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge melk- en kalkkoeien met bijbehorend jongvee per

⁹ Bedrijven zijn op basis van de vergunde situatie en beschikbare geurruimte geclassificeerd als groeier in melkrundvee of groeier in iv. Melkrundveebedrijven met een kleinere iv-tak zijn als groeier melkrundvee meegenomen.

¹⁰ Twee bedrijven met een agrarisch bouwblok zijn geclassificeerd als stopper omdat de gemeente heeft aangegeven dat de vergunning wordt ingetrokken.

¹¹ Het betreft 3 iv-bedrijven in het extensiveringsgebied of de Wav-zone. Hier hebben de iv-bedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden). Vervolgens zijn 11 bedrijven met paarden of konijnen als hoofdtak of bedrijven van zeer geringe omvang geclassificeerd als blijver. Deze bedrijven hebben te weinig iv voor een iv-aanduiding, namelijk minder dan 9 nge, dit komt overeen met ongeveer 200 vleesvarkens, en geen melkrundvee.

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

hectare. De iv-groeiers kunnen groeien tot "een gebruiksoppervlakte van 1ha". In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er rekenkundig vanuit gegaan dat een bouwblok van 1,5 hectare overeenkomt met een gebruiksoppervlakte van 1 hectare. Daarom is voor de iv-groeiers uitgegaan van de eerder bepaalde maximale omvang van het bouwblok, een bouwblok van maximaal 1,5 ha voor de bestemming Agrarisch en een bouwblok van maximaal 1,25 ha voor de bestemming Agrarisch met waarden. De iv-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge per ha bouwblok. De iv-groeiers groeien tot deze maximale bouwblokomvang of de grens van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder, in de diersoort van de nu aanwezige veestapel¹². In dit voorkeursalternatief voldoen alle bedrijven aan de AMvB-Huisvesting.

* In het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer toegestaan. Derhalve zijn deze omschakelingsmogelijkheden in tegenstelling tot de worst-case verkenning geen onderdeel van het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

* Voor een aantal bedrijven welke in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet langer een agrarisch bouwblok krijgen heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken. Deze bedrijven zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als stopper. De overige bedrijven zonder agrarisch bouwblok zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als blijver.

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (Regeling ammoniak en veehouderij (2012)) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Deze variant is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden voorkomen kunnen worden. Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken en te onderbouwen dat dat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

Het resultaat van de best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) staat beschreven in paragraaf 6.7.1.

Co-vergisting

In bijlage 5 van dit MER zijn de milieueffecten van mest vergisten in het algemeen beschreven. Daarin is geconcludeerd dat door het toepassen van vergisting de stikstofemissie – en depositie per saldo niet zal toenemen in Doetinchem. Dit omdat mestvergisting en verwerking zal zorgen voor een kortere verblijftijd van de mest in de stal wat zal zorgen voor minder ammoniakemissie uit de stal. Dat compenseert eventuele emissie van ammoniak uit de vergistingsinstallaties. Mogelijk wordt mestvergisting in de PAS aangemerkt als activiteit met "niet in betekende mate" effecten op milieu. Overigens wordt op het niveau van vergunningen luchtmissie-eisen gesteld aan de installaties, waaronder eisen voor maximale geuremissies.

¹² Varkens groeien in de verhoudingen van een gesloten zeugenbedrijf, pluimveebedrijven in leghennen, vleeskalverhouderijen in vleeskalveren en geitenhouderijen in melkgeiten.

6 Milieubeoordeling

6.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de alternatieven op de verschillende milieuaspecten. De effecten zijn getoetst op basis van verschillende criteria. Onderstaande subparagrafen beschrijven respectievelijk het studie- en plangebied, de planhorizon, de beoordelingsschaal en de relevante aspecten. De daaropvolgende paragrafen geven per aspect de effectbeschrijving weer.

6.2 STUDIE- EN PLANGEBIED

In het MER wordt onderscheid gemaakt in het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is het gebied dat valt binnen de grenzen van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 daar waar relevant. De effecten van de m.e.r.-plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan dit plangebied, dit is afhankelijk van het milieuaspect. De omvang van dit zogenaamde studiegebied verschilt daarom per milieuaspect.

6.3 PLANHORIZON

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 maximaal 10 jaar geldig. De planhorizon ligt dus 10 jaar na vaststellen van het plan. De effecten van deze ontwikkelingen worden in het MER beschreven.

6.4 BEOORDELINGSSCHAAL

In het MER worden de effecten (positief en negatief) van de te onderzoeken ontwikkelingen (zoals de alternatieven voor de schaalvergroting in de landbouw) op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met zevenpunt beoordelingsschaal zoals weergegeven in Tabel 8.

Tabel 8: Tabel effectscores

Score	Toelichting
++	Zeer positieve bijdrage / effect
+	Positieve bijdrage / effect
0/+	Licht positieve bijdrage / effect
0	Gelijkblijvende bijdrage / geen of neutraal effect
0/-	Licht negatieve bijdrage / effect
-	Negatieve bijdrage / effect
--	Zeer negatieve bijdrage / effect

6.5 RELEVANTE ASPECTEN

De ontwikkeling van de veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde zullen komen.

Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:

- Natuur (stikstof).
- Geur.
- Fijn stof.
- Landschap
- Cultuurhistorie.
- Aardkunde.
- Geluid.
- Verkeer.
- Gezondheid.
- Water en bodem.

Deze aspecten worden in navolgende subparagrafen nader uitgewerkt.

6.6 MILIEUBEOORDELING WORST-CASE VERKENNING

Voor de worst-case verkenning zijn alleen de milieueffecten op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 (stikstof), geur en fijn stof bepaald. Dit zijn namelijk de meest kritische beoordelingscriteria voor wat betreft de te verwachten milieueffecten.

6.6.1 NATUUR (STIKSTOF)

Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998.

Voor wat betreft stikstofdepositie op beschermingsgebieden is de ontwikkeling van de veehouderij van belang. In deze paragraaf wordt de ammoniakemissie en – depositie op beschermingsgebieden weergegeven. De ammoniakemissie en – depositie op Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en overige natuur en het effect op de Flora- en faunawet komt aan bod bij toetsing van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) in paragraaf 6.7.1.

Wettelijk kader: Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde Natuurmonumenten.

Natura 2000-gebieden

Omdat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een plan is met potentieel significante effecten op Natura 2000-gebieden, is volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j) een Passende Beoordeling vereist als significante effecten niet zijn uit te sluiten met een voortoets.

Passende beoordeling Natura 2000

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

De Passende Beoordeling die op plan-m.e.r.-niveau wordt uitgevoerd, richt zich op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Voor gedetailleerd locatieonderzoek is het plan te globaal. Locatie, omvang en type van de veehouderijbedrijven die worden doorgerekend, zijn immers grotendeels modelmatig. Het onderzoek relateert de depositieberekeningen voor de relevante gebieden aan de gevoeligheid voor stikstofdepositie van habitattypen en natuurdoelen binnen de beschermde gebieden. Het betreft een globale beoordeling op basis van de mogelijkheden die het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 biedt.

Bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarden van de habitattypen binnen deze gebieden. Deze waarde is gedefinieerd als de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben & Van Hinsberg, 2009). In de huidige situatie is echter de achtergronddepositie, dat wil zeggen de depositie ten gevolge van de huidige luchtkwaliteit, ter plekke van alle Natura 2000-gebieden, al hoger dan de kritische depositiewaarde van deze gebieden. Er is dus al sprake van een overbelaste situatie ten aanzien van stikstof.

De effectbeschrijving zal zich vooral toespitsen op het effect op de instandhoudingsdoelen voor habitattypen, aangezien voor deze doelen een duidelijke, kwantitatief te onderbouwen, relatie aanwezig is met de hoeveelheid stikstofdepositie. De effecten van stikstofdepositie op habitatrictlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten is indirect. Deze effecten zullen alleen kwalitatief aan de orde komen.

Beschermde Natuurmonumenten

Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als Beschermde Natuurmonument of Staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden.

Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden dat de doelen voor het voormalig Beschermd Natuurmonument onderdeel worden van de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied. Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermd Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht.

Beoordelingskader van Beschermd Natuurmonumenten

De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied.

Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn ('dwingende reden van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzaken'. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook een passende beoordeling is niet verplicht.

Bij Beschermd Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingsdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden.

Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd Natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Voor handelingen buiten het Beschermd Natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Nbwt¹³). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd Natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

Omdat artikel 19d en artikel 47b alleen ingaan op Gebieden ter uitvoering van Europeesrechtelijke verplichtingen (Natura 2000-gebieden), vallen de Beschermd Natuurmonumenten onder art. 16 en artikel 46 in de Natuurbeschermingswet. De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland geldt dus niet voor Beschermd Natuurmonumenten, daarom moeten deze gebieden worden beoordeeld zonder drempelwaardes. Hierdoor is al sprake van een aantasting van aangewezen waarden bij toename van stikstofdepositie op een overbelast gebied.

De ontwikkeling oostelijke randweg en het regionale bedrijventerrein A18 zijn niet meegenomen als autonome ontwikkeling. Dit omdat er buiten het plangebied ook een groot aantal ontwikkelingen spelen.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Binnen het grondgebied van de gemeente Doetinchem is een Beschermd Natuurmonument gelegen, 'De Zumpe' (zie

). Binnen het grondgebied van de gemeente Doetinchem zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. In staan de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland aangegeven:

- Gelderse Poort.
- Uiterwaarden IJssel.
- Veluwe.
- Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach.
- NSG¹⁴ Emmericher Ward.
- NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung.
- VSG¹⁵ Unterer Niederrhein.

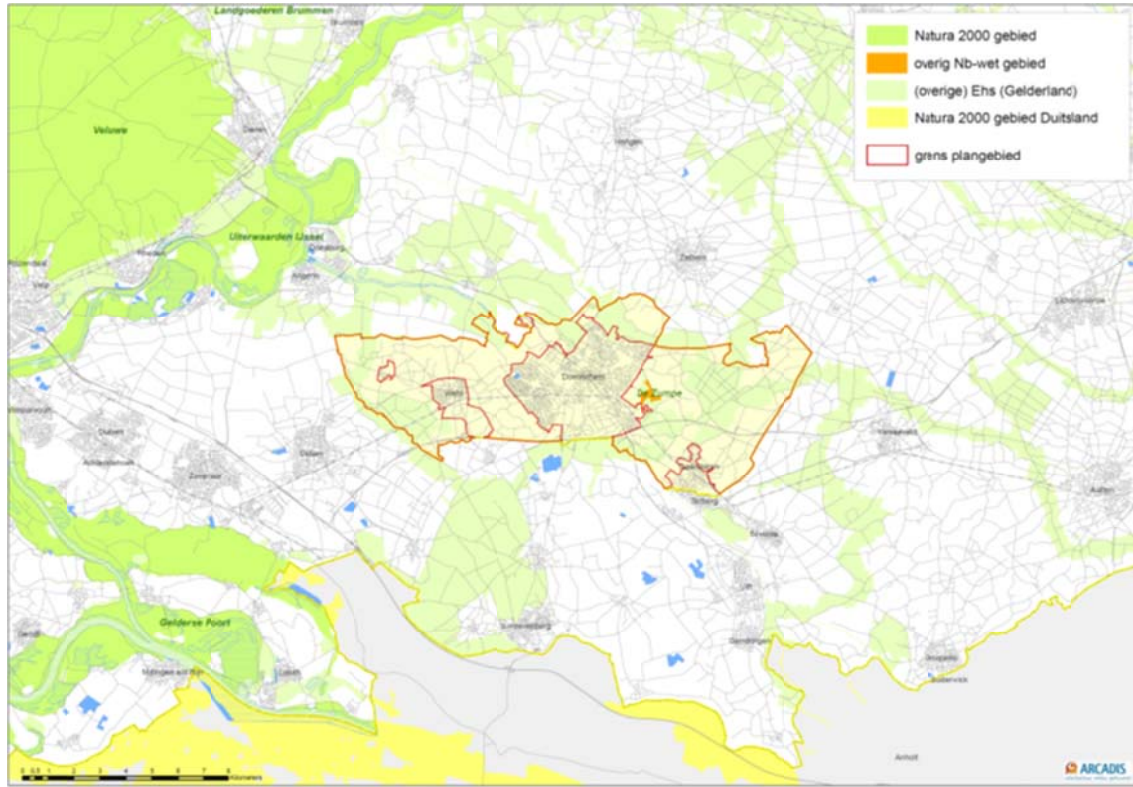
¹³ In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten. Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor beschermde natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

¹⁴ NSG = Naturschutzgebiet.

¹⁵ VSG = Vogelschutzgebiet.

Deze Natura 2000-gebieden liggen binnen de invloedssfeer van het buitengebied van de gemeente. De invloedssfeer is gedefinieerd als een zone van 10 km om het plangebied.

Afbeelding 11: Afbeelding beschermde natuurgebieden in en in de omgeving van de gemeente Doetinchem

Ammoniakemissie door veehouderijen

In Tabel 9 is de ammoniakemissie in de worst-case verkenning, in vergelijking met de ammoniakemissies in de huidige situatie vergund en huidige situatie vergund met CBS-correctie.

Tabel 9: Ammoniakemissie (kg/NH₃/jaar) in verschillende situaties

Situatie	Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie voor de Passende Beoordeling (zie bijlage 1))	Worst-case verkenning
Totale ammoniak-emissie vanuit het plangebied	311.359	233.519	1.864.584

Effecten

Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

- In de referentiesituatie is de stikstofdepositie op Beschermd natuurmonument De Zumpe zeer hoog, met 76,6 mol N/ha/jr. In de overige beschermde gebieden ligt de depositie in de referentiesituatie tussen de 1,5 en 10,8 mol N/ha/jr.
- De worst-case verkenning heeft een grote toename van de emissie van veehouderijbedrijven tot gevolg. De grootte van de toename bedraagt circa 6 maal de emissie van veehouderijen in de huidige situatie, en circa 8 maal de emissie van veehouderijen in de huidige situatie met CBS-correctie. Gezien deze toename is ook een forse toename van depositie op de beschermde gebieden in het invloedsgebied te verwachten.

Effectbeoordeling

- In de huidige situatie wordt de kritische depositiewaarde (KDW) van de voor stikstof meest gevoelige habitats al overschreden door de achtergronddepositie bij de volgende gebieden:
 - Gelderse Poort: H6120 Stroomdalgraslanden, KDW: 1250 mol N/ha/jr.;
 - Uiterwaarden IJssel: H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver), KDW: 1400 mol N/ha/jr.;
 - Veluwe: H2330 Zandverstuivingen, KDW: 740 mol N/ha/jr.;
 - De Zumpe: H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen), KDW: 1860 mol N/ha/jr.;
 - NSG Emmericher Ward : H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver), KDW: 1400 mol N/ha/jr.
 - NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung : H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver). KDW: 1400 mol N/ha/jr.
- Voor de overige habitattypen wordt de kritische depositiewaarde op sommige locaties wel, en op andere nog (net) niet overschreden. Afhankelijk van depositieberekeningen en orde van grootte is er wel of geen sprake van overschrijding van de kritische depositiewaarde. Tevens zijn er een aantal habitattypen niet gevoelig voor stikstofdepositie, of worden de kritische depositiewaarden in het geheel niet overschreden.
- De Natura 2000-gebieden Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach en VSG Unterer Niederrhein zijn alleen voor Habitatrichtlijn- of Vogelrichtlijnsoorten aangewezen. De effecten van stikstofdepositie op soorten worden kwalitatief in paragraaf 6.7.1 (effectbeoordeling voorkeursalternatief (worst-case invulling)) beoordeeld.
- De worst-case verkenning heeft een forse toename van emissies tot gevolg, gezien deze toename is ook een forse toename van depositie op Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonumenten te verwachten. Aangezien de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitattypen in de huidige situatie al worden overschreden door de achtergronddepositie, zorgt de huidige achtergronddepositie daarmee dus al voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, leiden tot significante effecten. Significante negatieve effecten kunnen daarom niet worden uitgesloten. Voor minder gevoelige habitattypen wordt de kritische depositie in de huidige situatie nog niet altijd overschreden, afhankelijk van locaties van depositie zal de worst-case verkenning soms wel en soms niet leiden tot een overschrijding.

Conclusie

Aangezien op geen van de Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonumenten in het invloedsgebied significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten als gevolg van de stikstofdepositietoename door de worst-case verkenning, worden de effecten van de worst-case verkenning als zeer negatief (- -) beoordeeld.

Tabel 10: Totale effectscores stikstof

Criterium	Worst-case verkenning
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	- -

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

6.6.2 GEUR

Methodiek

Op basis van het gemeentelijke vergunningenbestand is voor de huidige situaties/referenties met een door ARCADIS ontwikkelde GIS-applicatie (gecombineerd met het programma V-stacks-gebied) berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt ten gevolge van de stalemissies in gemeente Doetinchem. Deze achtergrondbelasting geeft samen met onderstaande milieukwaliteitscriteria (Tabel 11) een beeld van het leefklimaat in het buitengebied van de gemeente.

De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Ontwikkeling woon- en leefklimaat a.d.h.v. de geurbelasting binnen de bebouwde kom (achtergrondbelasting).
- Ontwikkeling woon- en leefklimaat a.d.h.v. de geurbelasting in het buitengebied (achtergrondbelasting).

Tabel 11: Milieukwaliteit criteria voor geurhinder

Achtergrondbelasting (OU/m ³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0 – 3	<5%	Zeer goed
3.1 – 7.4	5-10%	Goed
7.5 – 13.1	10-15%	Redelijk goed
13.2 – 20.0	15-20%	Matig
20.1 – 28.3	20-25%	Tamelijk slecht
28.4 – 38.5	25-30%	Slecht
38.6 – 50.7	30-35%	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

Voor het aspect geur wordt er gekeken naar de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij. Deze levert namelijk een bijdrage aan geurhinder door middel van stalemissies. Voor melkveehouderijen is geen geuremissiefactor vastgesteld, hiervoor geldt een minimum afstand van 100 meter tussen het dichtstbij gelegen emissiepunt van de melkveehouderij en een geurgevoelig object in de bebouwde kom. Ten opzichte van geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom geldt een afstand van 50 meter. De melkveehouderij is daarom niet meegenomen in onderstaande beoordeling.

Ontwikkeling achtergrondbelasting

De afbeeldingen in bijlage 3 van het MER geven de achtergrondbelasting weer voor de verschillende huidige situaties/referenties, op basis van de modelmatige uitgangspunten. Een beschrijving van de modelmatige uitgangspunten is opgenomen in paragraaf 4.1.2.

De kaarten geven een beeld van een mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteitscriteria (zie hierboven) en het aantal geurgehinderden (de blootstelling aan de geurbelasting).

In onderstaande tabellen (Tabel 12 en Tabel 13) zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurgeoelinge objecten (zoals woningen in het buitengebied).

Tabel 12: Achtergrondbelasting geur binnen de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de verschillende huidige situaties/referentiesituaties (in absolute aantallen geurgehinderden)

Classificatie*		Binnen bebouwde kom			
		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)
Classificatie*	Zeer goed	17643	18298	17720	18955
	Goed	7864	8607	8408	8035
	Redelijk goed	1580	182	959	97
	Totaal	27087	27087	27087	27087
	Hinder-percentages**	4,2	3,5	4,0	3,3

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/referentiesituatie.

Tabel 13: Achtergrondbelasting geur buiten de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de verschillende huidige situaties/referentiesituaties (in absolute aantallen geurgehinderden)

Classificatie*		Buiten bebouwde kom			
		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)
Classificatie*	Zeer goed	701	774	726	807
	Goed	427	453	438	449
	Redelijk goed	198	149	178	131
	Matig	66	34	54	29
	Tamelijk slecht	19	10	22	4
	Slecht	9	0	2	0
	Totaal	1420	1420	1420	1420
	Hinder-percentages**	6,7	5,6	6,3	5,2

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/referentiesituatie.

In Tabel 14 zijn het aantal Odour Units weergegeven voor de verschillende huidige situaties/referentiesituatie en de worst-case verkenning.

Tabel 14: Odour Units in de verschillende huidige situaties/referentiesituaties en de worst-case verkenning

	Odour Units
Huidige situatie vergund	2.002.063
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	1.844.073
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	1.501.547
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	1.383.055
Worst-case verkenning	5.644.000

Effecten en effectbeoordeling

Tabel 15 geeft een overzicht van de totale effectscores geur met betrekking tot de worst-case verkenning en de criteria leefklimaat binnen de bebouwde kom en leefklimaat buiten de bebouwde kom.

Het aantal Odour Units neemt in de worst-case verkenning toe met een factor 4 ten opzichte van de referentiesituatie, dus huidige situatie vergund inclusief CBS-correctie en AMvB-Huisvesting. Het is aannemelijk dat daarmee ook het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom in de worst-case verkenning verslechterd ten opzichte van de referentiesituatie. Deze verslechtering ontstaat door de groei van intensieve veehouderij in verwevingsgebied. De groei van melkveehouderij in extensiveringsgebied is niet relevant omdat voor melkveehouderijen geen geuremissiefactor is vastgesteld maar minimale afstanden gelden. Ook treedt er een verslechtering op doordat er in de worst-verkenning van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. De veestapel groeit dan met de nog beschikbare ruimte in de vergunningen, als gevolg waarvan de geurbelasting met 25% toeneemt.

Vanwege de verslechtering scoort is de worst-case verkenning zeer negatief (- -) voor het effect op het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 15: Totale effectscores geur

Criterium	Worst-case verkenning
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	- -
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	- -

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

6.6.3 FIJN STOF

Methodiek

Voor emissies van fijn stof zijn onderscheidend het type bedrijf en de verkeersbewegingen die daarbij een rol spelen. Daarom is luchtkwaliteit beoordeeld op de volgende criteria:

- Bedrijfsvoering: fijn stof (PM₁₀).
- Verkeer: fijn stof (PM₁₀).

Voor wat betreft de invloed op fijn stof is de veehouderij relevant. In de worst-case verkenning kan er een toename ontstaan aan (vracht)verkeer. Daarnaast kan een concentratie aan veehouderijen de concentratie aan fijn stof verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen van de wettelijke normen in de toekomst kunnen bij een adequate vergunningverlening in principe niet plaatsvinden, tenzij de normen worden bijgesteld op basis van nieuwe inzichten bijvoorbeeld de dosis-effectrelatie.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In paragraaf 4.1.3 is ingegaan op de fijn stof situatie in de gemeente Doetinchem. Er kan gesteld worden dat in de gemeente de normen voor fijn stof niet worden overschreden, althans op globaal niveau. Fijn stof is voor veehouderijen in de gemeente Doetinchem geen bepalend of beperkend criterium voor wat betreft de milieuruimte voor alle veehouderijen, maar lokaal kunnen er wel knelpunten zijn of ontstaan door een relatief hoge concentratie. Vooral pluimveebedrijven stoten fijn stof uit. Het invloedsgebied van dergelijke lokale bronnen is relatief beperkt.

Effecten en effectbeoordeling

Bedrijfsvoering

In de worst-case verkenning is uitbreiding in intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij voorzien, ten opzichte van de vergunde situatie. De fijn stof-emissie van melkrundvee is verwaarloosbaar klein t.o.v. de fijn stof-emissie van pluimvee (de fijn stof emissie van één leghen is van dezelfde orde van grootte als die van een melkkoe, maar leghennen worden in veel grotere aantallen gehouden). In de worst-case verkenning zorgt de uitbreiding in intensieve veehouderij dan ook voor een toename aan fijn stof emissies. Het verschil tussen de worst-case verkenning en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt de worst-case verkenning op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeer

De worst-case verkenning zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Deze toename aan transportbewegingen veroorzaakt daarmee ook een toename aan fijn stof emissies. Het effect van verkeer op fijn stof voor de worst-case verkenning is beoordeeld als zeer negatief (- -).

Bij bovenstaande effectbeoordeling dient de kanttekening geplaatst te worden dat de toename aan verkeersbewegingen en fijn stof emissies slechts een zeer beperkt aandeel vormen in de reeds aanwezige verkeersbewegingen en fijn stof emissies. Eventuele hoge concentraties zijn dan ook alleen merkbaar op lokaal niveau.

Tabel 16: Totale effectscores fijn stof

Criterium	Worst-case verkenning
Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-
Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	- -

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

6.7 MILIEUBEOORDELING VOORKEURSALETERNATIEF (WORST-CASE INVULLING)

Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn, naast natuur (stikstof), fijn stof en geur, ook de milieueffecten op landschap, cultuurhistorie, aardkunde, geluid, verkeer, gezondheid en water & bodem bepaald.

6.7.1 NATUUR (STIKSTOF)

Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998.
- Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur.
- Soortbescherming Flora- en faunawet.

Natuurbeschermingswet 1998

Voor de effecten op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 geldt het eerder geschetste toetsingskader en beoordelingskader (zie paragraaf 6.6.1).

Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Om de natuur in Nederland tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijke kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de EHS is de Nota Ruimte. De EHS wordt op provinciaal niveau uitgewerkt in provinciale structuurvisies en verordening ruimte (wettelijk toetsingskader en ruimtelijke ordening) en natuurbeheerplannen (financieel kader en uitvoering). Op de EHS is ook de Wav van toepassing. De Wav is het wettelijke kader dat van toepassing is bij de toetsing van ammoniakinvloeden op de EHS.

Op 1 mei 2007 is de gewijzigde Wav in werking getreden. De Wav is bedoeld ter bescherming van de zeer kwetsbare gebieden tegen de effecten van ammoniakdepositie. Provinciale Staten wijzen deze zeer kwetsbare gebieden aan op basis van criteria die in de wet staan vermeld. De Wav bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierenverblijven. Het bevoegd gezag moet die regels toepassen bij beslissingen over de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen. De wet geeft regels voor veehouderijen die in een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter rondom zo'n kwetsbaar gebied liggen. Hoofddlijn hierbij is dat vestiging in deze zones niet mogelijk is en dat uitbreiding slechts mogelijk is binnen een bedrijfsemissieplafond. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden, of delen daarvan, die zijn gelegen in de EHS kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen (art. 2, lid 2 Wav). Alle voor verzuring gevoelige gebieden, die in Beschermde Natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden liggen, moeten worden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied, op voorwaarde dat ze binnen de EHS liggen. Provinciale Staten zijn hiertoe verplicht (art. 2, lid 3 Wav).

Voor de effecten op EHS-gebieden wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in de voor stikstof gevoelige delen van de EHS die begrensd zijn als voor zeer gevoelig in het kader van de Wav. Daarnaast wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in overige delen van de EHS, die niet zijn aangewezen als Wav-gebied of Natura 2000-gebied. De effectbeoordeling van EHS-gebieden wordt vooral bepaald door de effecten op Wav-gebieden. De effecten op overige EHS-gebieden worden wel meegenomen maar tellen minder zwaar mee in de totale effectbeoordeling van EHS-gebieden.

Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient in Nederland te worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Deze wet regelt de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten. Voor de algemene soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor soorten die voorkomen in Tabel 2 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, mits er een goedgekeurde gedragscode wordt gevolgd. In dat geval hoeft er voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor strikt beschermde soorten van Tabel 3 (Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet) geldt geen vrijstelling, ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soorten is een ontheffing alleen mogelijk indien er een belang is op grond van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹⁶ (bijlage 1 soorten) of een belang uit de Habitatrichtlijn (bijlage 4 soorten)¹⁷.

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet: alle vogels zijn in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Sommige soorten hebben jaarrond beschermde nesten.

Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij broedvogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden. Voor vogels kan alleen een ontheffing aangevraagd worden volgens een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn¹⁸. Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Er is in dit MER een overzicht gegeven van het voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied. De effecten op beschermde soorten door invloed van de (uitbreiding van de) veehouderij zijn vervolgens op hoofdlijnen getoetst. Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Voor een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling voor beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar paragraaf 6.6.1.

Wav-gebieden

In Afbeelding 12 zijn de Wav-gebieden weergegeven die gelegen zijn in en rondom het plangebied. Alleen 'voor verzuring gevoelige' gebieden die liggen in de EHS kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen.

¹⁶ Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 kan een ontheffing aanvragen worden op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

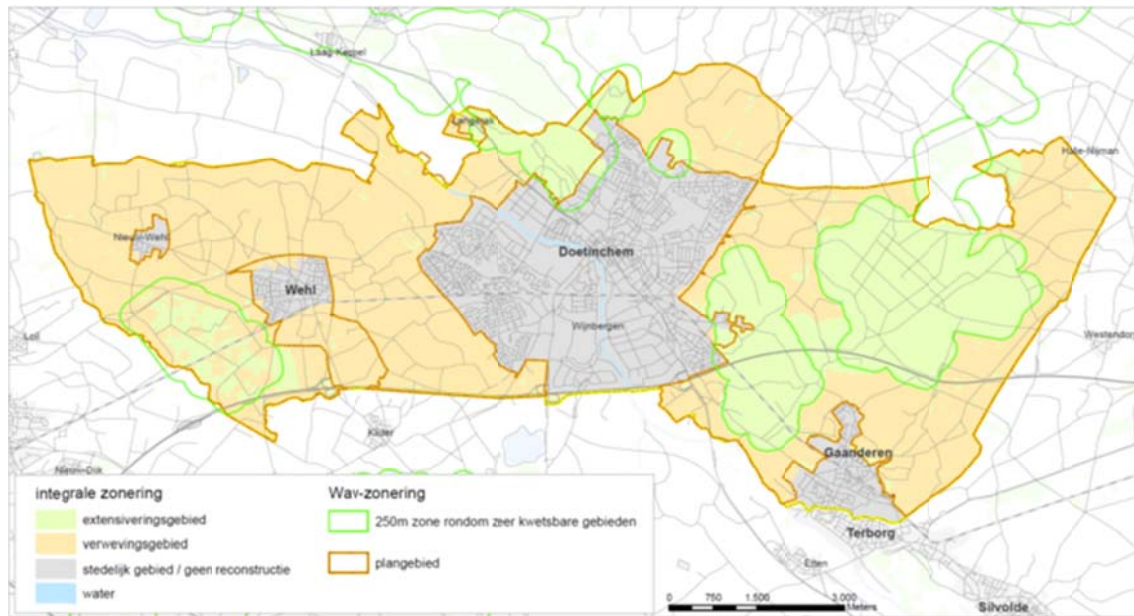
- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

¹⁷ Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen een ontheffing verkregen kan worden op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

¹⁸ Een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn kan zijn: Bescherming van flora en fauna (b), Veiligheid van het luchtverkeer (c) en Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

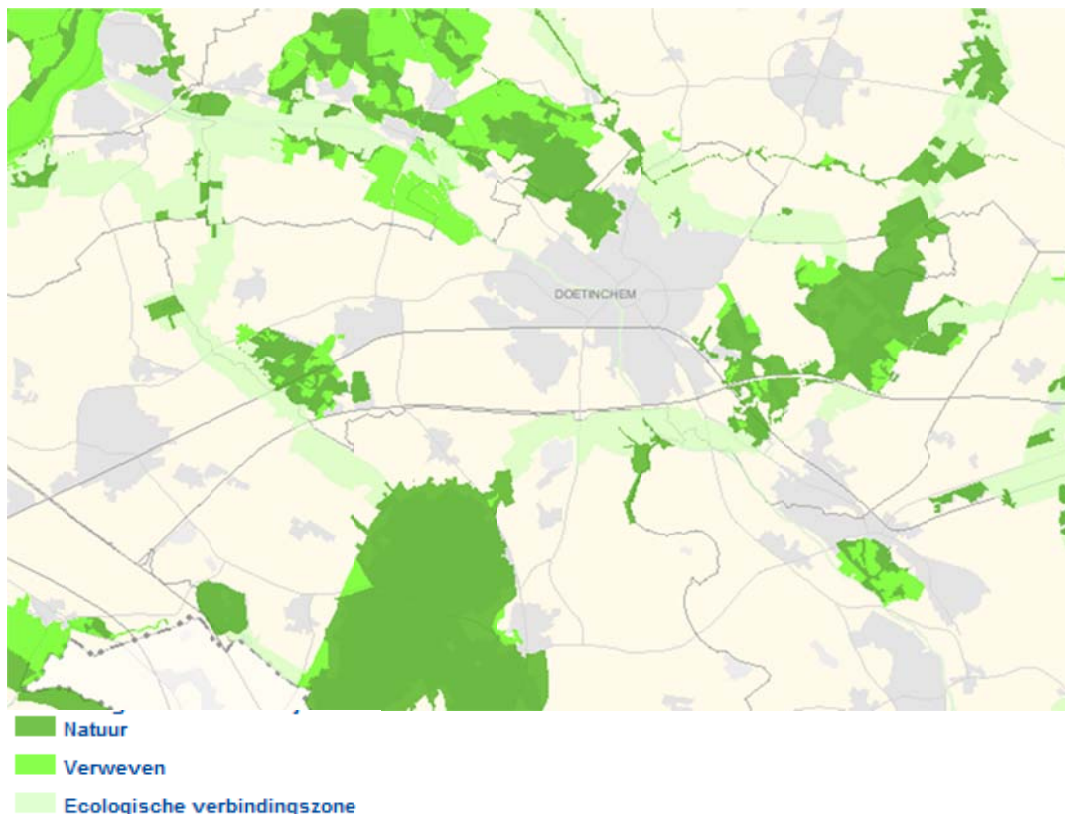
Afbeelding 12: Wav-gebieden in Doetinchem

Overige natuur

De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Het vormt de basis voor het Nederlandse natuurbesluit. In de gemeente Doetinchem is een deel van het buitengebied aangewezen als EHS-natuur. EHS-natuur bestaat uit bestaande natuurgebieden, en voor een kleiner deel uit natuurontwikkelingsgebieden die momenteel agrarische cultuurgrond zijn. EHS-verweven omvat landgoederen onder de Natuurschoonwet (daarop aanwezige grotere natuur- en bosgebieden zijn tot de EHS-natuur gerekend), landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bosclementen. Ook zijn er Ecologische Verbindingszones (EVZ) gelegen in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Ter verbinding van EHS-natuur en EHS-verweven worden ecologische verbindingen gerealiseerd. Deze EHS-gebieden zijn weergegeven in Afbeelding 13.

Afbeelding 13: EHS gemeente Doetinchem (bron: ags.prvgl.nl)

In het Natuurbeheerplan Gelderland 2013 heeft de provincie Gelderland de natuurdoelen voor de EHS-gebieden vastgesteld. De basis van dit plan bestaat uit een tweetal kaarten:

- Beheertypenkaart (huidige natuurbeheertypen).
- Ambitiekaart (gewenste natuurbeheertypen).

Op de natuurambitiekaart (Afbeelding 14) staan de natuurbeheertypen weergegeven voor de gemeente Doetinchem zoals gesteld in het Natuurbeheerplan Gelderland 2013.

In het grootste gedeelte van de gemeente Doetinchem is het natuurdoeltypen “botanisch waardevol grasland” vastgesteld.

Daarnaast kent het westelijk gedeelte van de gemeente enkele locaties met de natuurdoeltypen:

- “Droog bos met productie”.
- “Vochtig bos met productie”.
- “Dennen-, eiken- en beukenbos”.

Ten noorden van Doetinchem liggen de natuurdoeltypen:

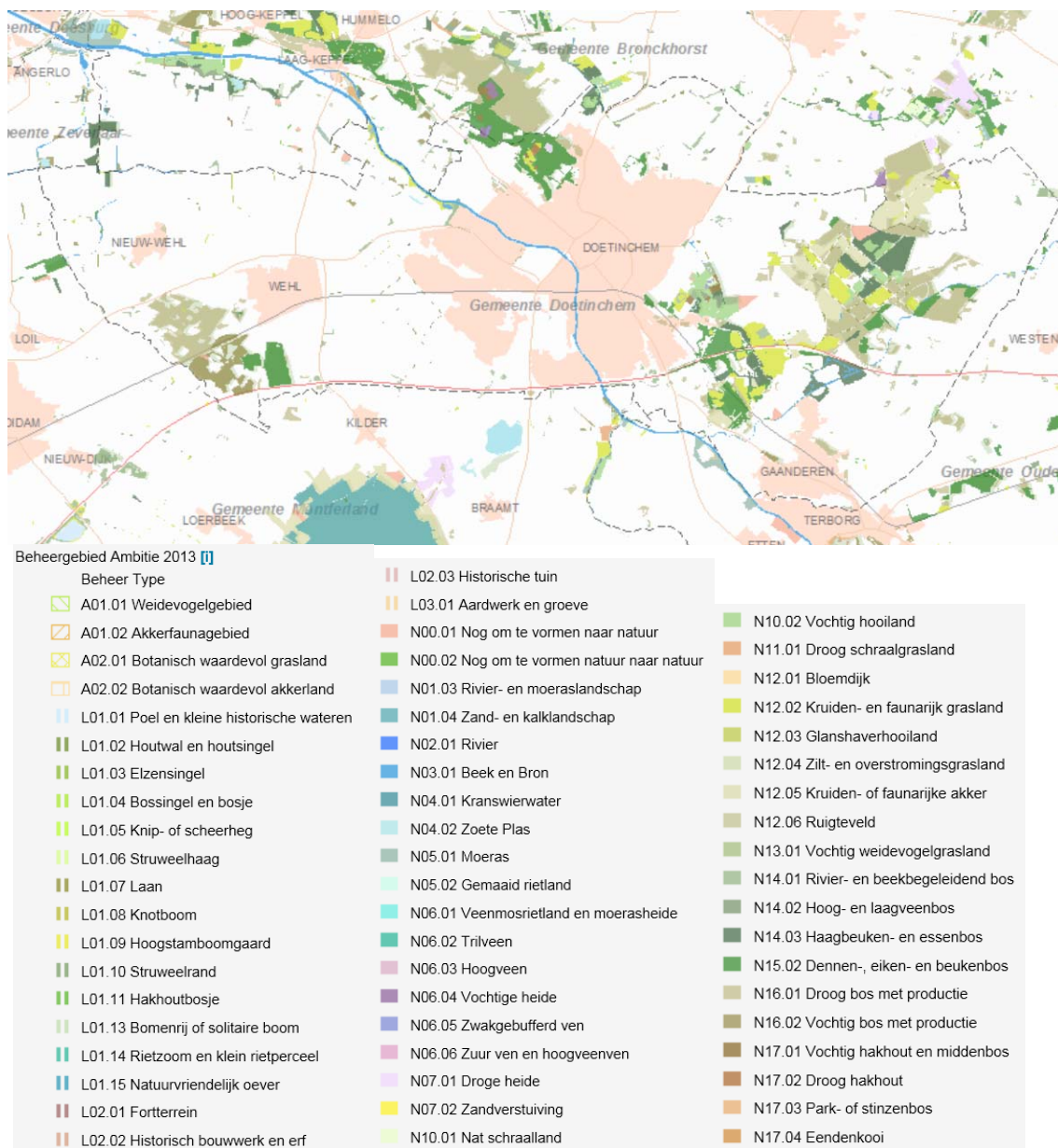
- “Droog hakhout”.
- “Vochtig hakhout en middenbos”.
- “Dennen-, eiken- en beukenbos”.
- “Vochtige heide”.
- “Droog bos met productie”.

Ten oosten van Doetinchem liggen de natuurdoeltypen:

- “Vochtig hooiland”.
- “Vochtig hakhout en middenbos”.
- “Kruiden- en faunarijk grasland”.

- “Kruiden- of faunarijke akker”.
- “Droog bos met productie”.
- “Haagbeuken- en essenbos”.

Afbeelding 14: Natuurbeheerplan – Beheergebied Ambitie 2013, uitsnede van de gemeente Doetinchem (bron: geodata2.prvgld.nl)

Soorten in de gemeente Doetinchem

Met behulp van verspreidingsgegevens uit verspreidingsatlassen en openbare websites

(www.waarneming.nl, www.telmeel.nl) is bepaald dat onderstaande beschermde soorten van de Flora- en faunawet in en/of nabij het plangebied voorkomen¹⁹. De nadruk is hierbij gelegd op de zwaarder beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

¹⁹ Deze tabel betreft geen uitputtende lijst. Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

Tabel 17: Relatie tussen soorten aanwezig in en/of nabij het plangebied en de bescherming hiervan op grond van de Flora- en faunawet (tabel 2 t/m 3)

Soortgroep/soorten	Flora- en faunawet
Zoogdieren	
Diverse soorten vleermuizen (o.a. laatvlieger, gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis)	Tabel 3
Boommarter	Tabel 3, bijlage I AMvB
Das	Tabel 3, bijlage I AMvB
Eekhoorn	Tabel 2
Otter	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Steenmarter	Tabel 2
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	
Boomvalk	Vogels, categorie 4
Buizerd	Vogels, categorie 4
Gierzwaluw	Vogels, categorie 2
Havik	Vogels, categorie 4
Huismus	Vogels, categorie 2
Kerkuil	Vogels, categorie 3
Ransuil	Vogels, categorie 4
Roek	Vogels, categorie 2
Steenuil	Vogels, categorie 1
Sperwer	Vogels, categorie 4
Reptielen	
Hazelworm	Tabel 3, bijlage I AMvB
Levendbarende hagedis	Tabel 2
Amfibieën	
Boomkikker	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Kamsalamander	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Poelkikker	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Rugstreeppad	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Vissen	
Kleine modderkruiper	Tabel 2
Vaatplanten	
Klokjesgentiaan	Tabel 2
Schubvaren	Tabel 2
Steenanjer	Tabel 2
Tongvaren	Tabel 2
Wilde marjolein	Tabel 2

Effecten

Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Resultaten Passende beoordeling

In de Passende beoordeling (bijlage 1) zijn de effecten van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op de Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten in het invloedsgebied beoordeeld.

Daarbij is het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergeleken met de referentiesituatie “Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel”.

De conclusies van de Passende beoordeling zijn als volgt:

- De huidige achtergronddepositie zorgt voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, tot significant negatieve effecten leiden.
- Voor Natura 2000-gebied Veluwe kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en de hieraan verbonden kwalificerende soorten binnen het invloedsgebied.
- Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie nog niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.
- Voor het Beschermde natuurmonument De Zumpe kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de grote stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ter plaatse van dit gebied een aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden.
- Voor het Duitse Natura 2000-gebied Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach kunnen significant negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.
- Voor de Duitse Natura 2000-gebieden NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung en VSG Unterer Niederrhein wordt de kritische depositiewaarde van een aantal stikstofgevoelige habitattypen overschreden. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien deze gebieden onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename bij alle gebieden lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze gebieden worden uitgesloten.

Effectbeoordeling ten opzichte van referentiesituatie MER

Zoals hierboven is aangegeven zijn in de Passende beoordeling de effecten vergeleken met de referentiesituatie “Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel”. In voorliggend MER dienen de effecten echter beoordeeld te worden ten opzichte van de referentiesituatie “Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel”; dit is een benadering van de autonome situatie. In Tabel 18 zijn de depositiewaarden van beide referentiesituaties en het voorkeursalternatief (worst-case invulling) opgenomen. Hieruit blijkt dat de depositiewaarden in de referentiesituatie voor het MER bij alle Natura 2000-gebieden voor alle habitattypen gelijk is aan of maximaal 2,4 mol N/ha/jaar lager is dan de referentiesituatie in de Passende beoordeling. Bij Beschermde natuurmonument De Zumpe is de depositiewaarde van de referentiesituatie in het MER 10,1 mol N/ha/jaar lager dan de depositiewaarde van de referentiesituatie in de passende beoordeling. De effectbeoordeling in voorliggend MER valt daardoor iets negatiever uit ten opzichte van de Passende beoordeling. De verschillen tussen de referentiesituaties zijn echter niet zodanig groot, dat dit zal leiden tot een wijziging in de effectbeoordeling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De conclusie van deze effectbeoordeling is daardoor gelijk aan de conclusie zoals hierboven en in de Passende beoordeling omschreven.

Aangezien significant negatieve effecten door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op de instandhoudingsdoelen van de meeste Nederlandse Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten in het invloedsgebied niet kunnen worden uitgesloten, maar significant negatieve effecten voor de Duitse Natura 2000-gebieden wel kunnen worden uitgesloten, worden de effecten negatief (-) beoordeeld.

Tabel 18: Gemiddelde stikstofdepositie (mol/ha/jaar) op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	Habitattypen	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie) voor de Passende Beoordeling (zie bijlage 1))	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie voor het MER)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	Voorkeursalternatief (best-case invulling)
Gelderse Poort	H3150	3.6	2,8	6.2	2.7
	H3270	2.5	2,0	4.5	1.9
	H6120	1.9	1,5	3.4	1.4
	H6430A	2.7	2,1	4.6	2.0
	H6510A	2.1	1,6	3.7	1.6
	H91E0A	4.2	3,3	7.3	3.2
	H91F0	3.6	2,9	6.4	2.8
Uiterwaarden IJssel	H3150	6.7	5,3	11.6	5.0
	H6510A	5.2	4,1	9.0	3.8
	H91E0A	6.6	5,2	11.4	4.9
	H91E0B	9.7	7,6	16.6	7.1
Veluwe	H2310	3.5	2,8	6.2	2.7
	H2330	2.3	1,8	4.1	1.7
	H4030	2.8	2,2	4.9	2.1
	H6230	1.5	1,2	2.7	1.2
	H9120	10.8	8,5	18.9	8.1
	H9190	9.9	7,8	17.6	7.5
De Zumpe		76.6	66,5	186.6	75.8
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach		3.5	2,8	6.7	2.8
NSG Emmericher Ward		3.9	3,1	7.1	3.0
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung		3.3	2,6	6.2	2.6
VSG Unterer Niederrhein		3.2	2,5	5.9	2.5

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Uit de beoordeling van het voorkeursalternatief (best-case invulling) blijkt het volgende:

De voorkeursalternatief (best-case invulling) leidt tot een afname van de stikstofdepositie op alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde natuurmonument De Zumpe ten opzichte van zowel de referentiesituatie voor de Passende beoordeling als het MER. De afname van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie voor de Passende beoordeling ligt daarbij tussen de 0,3 en 2,7 mol N/ha/jaar. Ten opzichte van de referentiesituatie voor het MER ligt de afname van stikstofdepositie tussen de 0 en 0,5 mol N/ha/jaar voor de Natura 2000-gebieden. Voor Beschermde natuurmonument De Zumpe leidt het voorkeursalternatief (best-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie voor het MER echter tot een toename van 9,3 mol N/ha/jaar. Aangezien voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 de referentiesituatie in de Passende beoordeling geldend is, kan dit worden aangehouden bij de toetsing van effecten aan de wet.

In relatie tot de berekende stikstofdepositie bij het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn de volgende conclusies af te leiden:

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet 1998. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied - 2012, is dus niet mogelijk bij een dergelijke ontwikkeling.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken, wat als uitgangspunt is genomen in het voorkeursalternatief (best-case invulling), is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

Uit Tabel 19 blijkt dat in de Wav-gebieden het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een hogere depositie van stikstof ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel). De gemiddelde depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) bedraagt met 149 mol/ha/jaar 2,5 maal de referentiesituatie. De Wav-gebieden zijn aangewezen vanwege de aanwezigheid van voor stikstof zeer gevoelige natuurdoeltypen. In deze gebieden ligt de achtergronddepositiewaarde tussen de 1960 en 3180 mol N/ha/jaar (in het jaar 2011, berekening 2012 van het PBL/ RIVM). Aangezien de kritische depositiewaarden van de zeer gevoelige habitattypen (waaronder vochtige heide) lager is dan 1400 mol N/ha/jaar, leidt de achtergronddepositiewaarde in de huidige situatie al tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde.

In de overige EHS-gebieden (buiten de Wav-gebieden, en buiten Natura 2000-gebied) leidt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) eveneens tot een hogere depositie van stikstof ten opzichte van de referentiesituatie (zie tabel 20). De gemiddelde depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) bedraagt met 139 mol/ha/jaar 2,5 maal de referentiesituatie. In deze overige EHS-gebieden zijn natuurdoeltypen aanwezig die gevoelig of minder/ niet gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De kritische depositiewaarde van deze natuurdoeltypen bedraagt 1400 mol N/ha/jaar of hoger. Het hangt af van het habitattype en de locatie of de kritische depositiewaarde van het betreffende habitattype wordt overschreden.

Aangezien de stikstofdepositietoename als gevolg van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) in zowel de wav-gebieden als in de overige EHS-gebieden zeer groot is, leidt dit tot een negatief (-) effect op de natuurdoeltypen in de gebieden die zijn aangewezen onder de WAV en op overige EHS-gebieden.

Tabel 19: Stikstofdepositie (mol N/ha/jaar) op Wav-gebieden binnen 1 km van het plangebied (voor zover geen Natura 2000)

Wav-gebieden	Minimaal	Maximaal	Gemiddeld
Huidige situatie vergund	48	648	159
Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel	36	486	119
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	37	619	130
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel	28	464	97
Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	55	1063	246
Voorkeursalternatief (best-case invulling)	23	655	112

Tabel 20: Stikstofdepositie (mol N/ha/jaar) op EHS binnen 1 km van het plangebied (voor zover geen Natura 2000 of Wav-gebied)

EHS-gebieden (geen Natura 2000 of Wav-gebied)	Minimaal	Maximaal	Gemiddeld
Huidige situatie vergund	19	881	130
Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel	14	661	98
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	15	867	109
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel	12	650	82
Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	29	1767	221
Voorkeursalternatief (best-case invulling)	13	976	100

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Het voorkeursalternatief (best-case invulling) leidt in de Wav-gebieden tot een toename van 15 mol N/ha/jaar ten opzichte van de referentiesituatie. Aangezien de kritische depositiewaarde van de voor stikstof zeer gevoelige habitats reeds in de huidige situatie is overschreden, kunnen negatieve effecten op deze habitattypen niet worden uitgesloten.

In de overige EHS-gebieden leidt het voorkeursalternatief (best-case invulling) tot een toename van 18 mol N/ha/jaar ten opzichte van de referentiesituatie. Het hangt af van het habitatype en de locatie of de kritische depositiewaarde van het betreffende habitatype wordt overschreden.

Uit de vergelijking van de depositietoenames door het voorkeursalternatief (best-case invulling) ten opzichte van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) blijkt dat de depositietoename door het voorkeursalternatief (best-case invulling) veel kleiner is ten opzichte van de referentiesituatie dan de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De effecten op de Wav-gebieden en overige EHS-gebieden zullen daardoor veel kleiner zijn bij het voorkeursalternatief (best-case invulling) in vergelijking met het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Effecten op soorten

De ingrepen vanuit het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vinden veelal plaats op bestaande bouwblokken van agrarische bedrijven. Op deze bouwblokken en in de omgeving van de bouwblokken komen gebouw bewonende vogelsoorten zoals steenuil en huismus voor. Ook broeden deze soorten vaak in de agrarische bedrijfsgebouwen. Verder gebruiken vleermuizen en steenmarters boerderijen of schuren als verblijfplaats. Vleermuizen gebruiken tevens bomen en bos in de omgeving van boerderijen als verblijfplaats, foerageergebied of vliegroute. Andere zwaardere beschermde soorten zijn niet direct te verwachten op agrarische bouwkvelds.

Wanneer boerderijen en/of schuren gesloopt worden en aanwezige bomen gekapt worden, kunnen eventuele verblijfplaatsen van beschermde soorten verloren gaan. Bij uitbreiding van bebouwing kan er tevens verlies van habitat van beschermde soorten optreden.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) maakt het mogelijk dat bestaande bebouwing wordt gesloopt. Ook maakt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) een toename aan bebouwing mogelijk. Deze ontwikkelingsmogelijkheden vanuit het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leiden ertoe dat licht negatieve (0/-) effecten op kunnen treden op de aanwezige beschermde soorten, ten opzichte van de referentiesituatie. Bij concrete initiatieven dienen de effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Mogelijk optredende negatieve effecten op beschermde soorten dienen in eerste instantie te worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is dan dienen deze effecten te worden gemitigeerd.

Effectbeoordeling

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een negatief (-) effect voor wat betreft het criterium stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998. Dit aangezien significant negatieve effecten door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op de instandhoudingsdoelen van de meeste Nederlandse Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten in het invloedsgebied niet kunnen worden uitgesloten, maar significant negatieve effecten voor de Duitse Natura 2000-gebieden wel kunnen worden uitgesloten. Op het criterium ammoniakdepositie op Wav-gebieden en overige natuur scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-), gezien de grote depositietoename ten opzichte van de referentiesituatie in zowel de WAV-gebieden als de overige EHS gebieden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten.

Tabel 21: Totale effectscores natuur

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	-
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	-
Soortenbescherming Flora- en faunawet	0/-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Beschermingsgebieden i.k.v. de NBwet, Wav-gebieden en overige natuur

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel, in aanvulling op het gebruik van de best beschikbare technieken (zie toelichting voorkeursalternatief, best-case invulling). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo). Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen. Gezien de afstand tussen de veehouderijen in Doetinchem en de Natura 2000-gebieden, Wav- en overige EHS-gebieden zullen positieve effecten van een gemeentelijk gebiedsgericht beleid groot zijn.

Soorten

Indien het bij ingrepen ter plaatse van bestaande of nieuw te ontwikkelen agrarische bedrijven niet mogelijk is om negatieve effecten in het kader van de Flora- en faunawet te voorkomen, dan dienen deze effecten te worden gemitigeerd. De mitigerende maatregelen dienen specifiek te worden uitgewerkt voor de betreffende soort en populatie die negatieve effecten ondervindt. Als effecten niet te mitigeren zijn dient compensatie plaats te vinden van het leefgebied van de betreffende soort(en) dat wordt aangetast. In dat geval dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de effectbeoordeling.

6.7.2 GEUR

Methodiek

De methodiek welke is gehanteerd voor de beoordeling van het woon- en leefmilieu van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) komt overeen met de methodiek gehanteerd voor de beoordeling van het woon- en leefmilieu bij de worst-case verkenning (zie paragraaf 6.6.2).

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De afbeeldingen in bijlage 3 van het MER geven de achtergrondbelasting weer voor de verschillende huidige situaties en het voorkeursalternatief (worst-case invulling), op basis van de modelmatige uitgangspunten. Een beschrijving van de modelmatige uitgangspunten is opgenomen in paragraaf 4.1.2.

De kaarten geven een beeld van een mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteitscriteria (zie hierboven) en het aantal geurgehinderden (de blootstelling aan de geurbelasting). In onderstaande tabellen (Tabel 22 en Tabel 23) zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurgevoelige objecten (zoals woningen in het buitengebied).

Tabel 22: Achtergrondbelasting geur binnen de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling)(in absolute aantallen geurgehinderden)

Binnen bebouwde kom						
Classificatie*		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB- Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB- Huisvesting + CBS- correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
	Zeer goed	17643	18298	17720	18955	17688
	Goed	7864	8607	8408	8035	7150
	Redelijk goed	1580	182	959	97	2243
	Matig	0	0	0	0	6
	Totaal	27087	27087	27087	27087	27087
	Hinder- percentage**	4,2	3,5	4,0	3,3	4,3

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Tabel 23: Achtergrondbelasting geur buiten de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling)(in absolute aantallen geurgehinderden)

Buiten bebouwde kom						
Classificatie*		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB- Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB- Huisvesting + CBS- correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
	Zeer goed	701	774	726	807	617
	Goed	427	453	438	449	467
	Redelijk goed	198	149	178	131	213
	Matig	66	34	54	29	89
	Tamelijk slecht	19	10	22	4	31
	Slecht	9	0	2	0	3
	Totaal	1420	1420	1420	1420	1420
	Hinder- percentage**	6,7	5,6	6,3	5,2	7,2

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Effecten en effectbeoordeling

Tabel 24 geeft een overzicht van de effectscores van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) voor wat betreft het leefklimaat binnen en buiten de bebouwde kom.

Net zoals bij de worst-case verkenning verslechterd het woon- en leefmilieu in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie. Deze verslechtering ontstaat door de groei van intensieve veehouderij. Deze groei van intensieve veehouderij is in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) een stuk minder groot dan bij de worst-case verkenning voornamelijk omdat omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer is toegestaan. De groei van melkveehouderij is niet relevant omdat voor melkveehouderijen geen geuremissiefactor is vastgesteld maar minimale afstanden gelden. Ook treedt er een verslechtering op doordat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) er van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. De veestapel groeit dan met de nog beschikbare ruimte in de vergunningen, als gevolg waarvan de geurbelasting met 25% toeneemt.

Vanwege de verslechtering van het woon- en leefmilieu scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) voor het effect op het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom ten opzichte van de referentie.

Tabel 24: Totale effectscores geur

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	-
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregel dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.7.3 FIJN STOF

Methodiek

De methodiek welke is gehanteerd voor de beoordeling van effecten op fijn stof van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) komt overeen met de methodiek gehanteerd voor de beoordeling van effecten op fijn stof door de worst-case verkenning (zie paragraaf 6.6.3).

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Voor een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling voor fijn stof wordt verwezen naar paragraaf 6.6.3.

Effecten en effectbeoordeling

Bedrijfsvoering

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is uitbreiding in intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij voorzien, ten opzichte van de vergunde situatie. Ook in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt de uitbreiding in intensieve veehouderij voor een toename aan fijn stof emissies. Deze toename aan fijn stof emissie is beperkter dan in de worst-case verkenning voornamelijk omdat omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer is toegestaan. Het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeer

Ook het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de uitbreiding in intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij voor een toename aan transportbewegingen in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. De toename aan transportbewegingen is in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kleiner dan in de worst-case verkenning. Het effect van verkeer op fijn stof door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is derhalve beoordeeld als negatief (-).

Bij bovenstaande effectbeoordeling dient de kanttekening geplaatst te worden dat de toename aan verkeersbewegingen en fijn stof emissies slechts een zeer beperkt aandeel vormen in de reeds aanwezige verkeersbewegingen en fijn stof emissies. Eventuele hoge concentraties zijn dan ook alleen merkbaar op lokaal niveau.

Tabel 25: Totale effectscores fijn stof

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	0/-
Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan desgewenst de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (gebruik coating tegen stofverspreiding) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter. Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels. Bij toepassing van een chemische of biologische luchtwasser kan de emissie van fijn stof met circa 60% worden gereduceerd. Bij toepassing van de gecombineerde luchtwasser bedraagt de reductie circa 80%.

Leemten in kennis en informatie

De effectscores zijn bepaald op basis van expertbeoordeling. De modelberekeningen (cumulatieve concentratie fijn stof door veehouderijen (zie Afbeelding 9) zijn uitgevoerd op basis van standaard stalparameters. De uitvoering van stallen zoals de exacte ligging van emissiepunten en de wijze van de uitstroom van lucht uit de stallen, bepalen in sterke mate lokale concentraties.

Net als de aanwezigheid van andere lokale bronnen, die onvoldoende zichtbaar zijn in de landelijke gegevens m.b.t. de achtergrondbelasting. In het kader van dit onderzoek zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een betere prognose te maken. Het voldoen aan de grenswaarde van een uitbreiding wordt nader getoetst in het kader van de daarvoor benodigde vergunningaanvraag. Er zijn geen leemten die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.7.4 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN AARDKUNDIGE WAARDEN

Methodiek

De aspecten landschap, cultuurhistorie en aardkunde liggen dicht bij elkaar. Aspecten uit de ondergrond hebben vaak geleid tot cultuurhistorische patronen, welke nu nog onderdeel uit maken van een waardevolle beleving van het landschap. Toch zijn de aspecten niet hetzelfde en zullen ze zowel apart als in samenhang worden geduid. Een landschap kan visueel ruimtelijk aantrekkelijk zijn, terwijl het weinig historische kenmerken bevat. Voor de drie aspecten gaat het om de mate waarin ruimtelijke veranderingen die binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mogelijk worden gemaakt tot aantasting van waarden leidt en om de mate waarin door de hierbij benodigde graafwerkzaamheden het bodemarchief kan worden aangetast. Alle afwegingen zijn gedaan door een landschapsarchitect van ARCADIS op basis van expert judgement. Hiervoor is gebruik gemaakt van bestaande bronnen:

- Uitgangpunten voor het bestemmingsplan, april 2012.
- Landschapsontwikkelingsplan+ (en bijbehorende werkboeken).
- Onderzoek industrieel erfgoed.
- Catalogus van AMK terreinen.
- Archeologische beleidskaart oost en west.
- Archeologische waarden en verwachtingskaart oost en west.
- Rapportage archeologische waarden en verwachtingskaart.
- Regionale structuurvisie Achterhoek.
- Structuurvisie Doetinchem Cultuurhistorierijk!.
- Structuurvisie land van Wehl, deel 1&2.

Voor landschap zullen twee criteria worden beschouwd:

1. De visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap: invloed van verstening/bouwmassa op de beleving van het landschap.
2. De beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen: invloed van verstening/ bouwmassa op waardevolle landschapselementen in het landschap, bijvoorbeeld monumentale bomen, (hak)houtsingels etc.

Afgeleid van de Handreiking cultuurhistorie in milieueffectrapportages en Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Projectbureau Belvédère zullen voor cultuurhistorie drie criteria worden beschouwd:

1. De beïnvloeding historisch geografische waarden: invloed van verstening/ bouwmassa op historisch geografische waarden, bijvoorbeeld historische kavelpatronen.
2. Beïnvloeding historische stedenbouwkundige/ architectonische waarden: invloed van verstening/ bouwmassa op waardevolle historische stedenbouwkundige/ architectonische waarden, bijvoorbeeld aantasting van historische boerderijen, hooibergen of erfensembles.
3. Beïnvloeding van de archeologische waarden.

Voor aardkunde zal worden gekeken in welke mate geologische, geomorfologische en/of bodemkundige waarden kunnen worden aangetast. Bijzonder aan dit aspect is dat elke aantasting per definitie onherstelbaar en dus permanent is. Vaak gaat het echter om zeer grote eenheden, waardoor een enkele aantasting vaak een beperkte invloed heeft.

Op het niveau van een bestemmingplan is geen gedetailleerde effectbepaling mogelijk. Hiervoor wordt de methodiek van een gevoeligheidsanalyse gehanteerd. Op basis van de kenmerken van het huidige landschap (aanwezige waarden, uniekheid en gaafheid van deze waarden) zal worden aangegeven of en zo ja in welke mate de ontwikkeling effecten heeft in relatie tot de kans dat deze effecten kunnen plaatsvinden. Voor de beoordeling van de effecten voor landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden wordt onderzocht wat de ruimtelijke impact kan zijn van de ontwikkelingen die binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mogelijk zijn. Hierbij wordt standaard uitgegaan van de ‘worst-case invulling’ van het voorkeursalternatief, waarbij de maximale grenzen worden opgezocht van het toelaatbare.

Voorschriften of randvoorwaarden met betrekking tot het beperken van de aantasting van landschappelijke en andere waarden – bijvoorbeeld een verplichte landschappelijke inpassing die aan bepaalde eisen dient te voldoen – zal worden meegewogen in de effectbeoordeling.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De gemeenten Doetinchem ligt op de overgang van het rivierengebied van Rijn en IJssel naar het zandgebied van Oost-Nederland. Op de strategische plaats waar de Oude IJssel tussen de rivierduinen en de stuwwal van Montferland stroomt, is de stad Doetinchem ontstaan.

Dit deel van de Achterhoek kent een keur aan landschappelijke verschijningsvormen. Het is een cultuurlandschap met een goede economische basis voor de toekomst én bijzondere natuur- en landschapswaarden. Het gebied kent voor Nederlandse begrippen veel hoogteverschillen, met de stuwwal van Montferland als hoogtepunt.

In de loop van de geschiedenis hebben mensen het landschap gevormd en tot het begin van de twintigste eeuw verliep dit proces vrij geleidelijk. Op de kaarten uit die tijd zijn de historische cultuurlandschappen nog duidelijk te herkennen aan verkaveling, wegenpatroon en beplantingen. De afgelopen eeuw zijn de veranderingen ingrijpender geweest, omdat het grondgebruik intensiever en grootschaliger is geworden. Ook de stad en de dorpen zijn sterk uitgebreid en de snelweg A18 is, los van de patronen die bij de historische cultuurlandschappen horen, in het landschap komen te liggen. Toch zijn er op basis van de landschappelijke karakteristieken nog steeds landschappelijke deelgebieden herkenbaar. Dit zijn:

- Het essenlandschap rond Wehl, Nieuw Wehl en ten oosten van Doetinchem.
- Het kampenlandschap op de overgangen van de essen naar de beekdalen, rond Wehl/Nieuw Wehl en aan de oostgrens van de gemeente.
- De natte broek- en heide ontginningen tussen Wehl en Doetinchem en ten noorden en oosten van Doetinchem.
- Het rivierweidelandschap rond de Oude IJssel.
- De Bos en landgoederenzones, 4 gebieden verspreid over de gehele gemeente, veelal op de overgang van hogere zandgronden (oeverwallen, rivierduinen) naar lagere rivierweiden of broekontginningen.

Hieronder volgen kort de karakteristieken:

Essenlandschap

- Grote, aaneengesloten open bouwlanden, veelal met een bolle ligging.
- Kleinschalige landschap aan de randen door erven, tuinen, bosjes en houtwallen.
- Slingerende wegen.
- Erven vaak niet aan de weg gelegen.

Kampenlandschap

- Kleinschalig en afwisselend.
- Kleine opbollende akkers omkaderd door landschapselementen.
- Erven vormen een langgerekt lint evenwijdig aan de beekdalen.
- Grillig wegenpatroon.

Broek- en heideontginningen

- Grootschalige, open gebieden .
- Vooral graslanden.
- Rechte wegen met laanbeplanting.
- Relatief weinig en/of transparante landschapselementen .
- Erven langs de wegen met windsingels of houtwallen rondom.

Rivierweidelandschap

- Extensief gebruik als wei- of hooiland.
- Open.
- Weinig bebouwing en wegen.

Bos- en landgoederenlandschap

- Aaneengesloten bosgebieden.
- Productiebossen op de zandgronden met een rationele verkaveling.
- Afwisseling van open en besloten delen .
- 1 oud landgoed: de Slangenburg.

Doetinchem is een landelijke gemeente, waarbij de agrarische activiteiten en bouwwerken van grote invloed zijn op de landschapsbeleving. De agrarische bedrijven komen zeer verspreid over de gemeente voor, binnen alle voorkomende landschapstypen. Rondom Wehl en tussen Doetinchem en Wehl liggen grote concentraties van agrarische bedrijven. Ten oosten van Doetinchem liggen veel bedrijven binnen door de provincie aangewezen waardevol landschap. Rond Wehl liggen ze buiten waardevol landschap.

Aardkundige waarden

Gebieden met aardkundige waarden zijn gebieden, waar de bodem, ondergrond en reliëf kenmerkende of bijzondere kwaliteiten van regionaal of zelfs nationaal belang bevatten. De kwaliteiten hangen samen met de cultuurhistorische en landschapsvisuele verschijnselen. In Doetinchem zijn aardkundige waarden aanwezig, zoals de uitlopers van het Oost-Nederlandse zandplateau en rivierduinen.

Beleid

Grote delen van het landschap van Doetinchem zijn waardevol. Dit wordt onderkend in provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid. De gebieden “Hummelo en Keppel” en “Slangenburg” zijn op provinciaal niveau aangeduid als waardevolle landschappen. Doetinchem kent geen gebieden met de provinciale toekenning waardevol opengebied en/of nationaal landschap.

Om het landschap te koesteren en verder te ontwikkelen, heeft de gemeente Doetinchem samen met buurgemeenten Montferland en Oude IJsselstreek een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) opgesteld. In het LOP zijn de kernkwaliteiten omschreven en zijn de landschappelijk te beschermen waarden en te ontwikkelen kwaliteiten geformuleerd in een werkboek. De te beschermen waarden zijn zowel bestaande landschapselementen als aardkundige en archeologische waarden, landschapshistorie en monumenten. De te ontwikkelen kwaliteiten zijn o.a. ruimtelijke openheid en beslotenheid in het landschap.

De gemeente heeft een archeologische waarden- en verwachtingenkaart gemaakt op basis waarvan een beleidskaart is gemaakt. Deze kaart met het bijbehorend rapport vormt de basis voor het gemeentelijke archeologiebeleid.

De gemeente heeft het belang van cultuurhistorie vastgelegd in de nota Doetinchem Cultuurhistorierijk!. Met de erfgoedverordening is de verplichting ingevoerd om aanwezige cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te beschermen.

Geconcludeerd kan worden dat het beleid is gericht op behouden en versterken van landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Het uitvoeringsprogramma hiervan is echter niet helder.

Autonome ontwikkelingen

Op 12 december 2006 is de Streekplanuitwerking zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking door Gedeputeerde Staten vastgesteld, waarin gebieden zijn aangegeven die gereserveerd zijn voor (mogelijke) stedelijke functies als wonen, werken en voorzieningen. In het buitengebied van de gemeente Doetinchem zijn verschillende locaties aangewezen als zoekzone voor stedelijke functies. Deze zoekzones zijn inmiddels vertaald in concrete ontwikkelingen en bestemmingsplannen en maken geen onderdeel meer uit van het buitengebied van Doetinchem (en vallen dus niet onder het bestemmingsplan Buitengebied – 2012). Het betreft woonuitbreidingen bij Doetinchem en Wehl²⁰ en bedrijventerreinen aan de A18 bij Wehl en Doetinchem. Voor de landschappelijke beoordeling in de gebieden binnen de visuele invloedssfeer zijn deze autonome ontwikkelingen meegenomen in de afweging van de effecten.

Effecten

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is in eerste instantie conserverend van aard. Nieuwe agrarische bedrijven worden niet toegestaan. Bestaande agrarische bedrijven mogen nog wel uitbreiden. Er is nauwelijks sprake van krimp. In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) groeien bestaande bedrijven binnen bestemming agrarisch door tot 1,5 hectare (of met 25% als ze u groter zijn dan 1,2 hectare) en binnen bestemming agrarisch met waarden door tot 1,25 hectare ((of met 25% als ze u groter zijn dan 1 hectare).

Van de 134 bedrijven met agrarisch bouwblok zijn er 49 mogelijk intensieve veehouderij groeier en 69 mogelijk melkrundvee groeier, 14 bedrijven blijven in de huidige hoedanigheid doorboeren en slechts twee zijn geclassificeerd als stopper.

Van de waardevolle landschappen zijn voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 opnieuw de kenmerken en waarden geïnventariseerd. Voor de cultuurhistorisch waardevolle landschappen en landschapskenmerken is een omgevingsvergunningstelsel van kracht, danwel een directe regeling. De omgevingsvergunning is noodzakelijk bij het uitvoeren van werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op landschappelijke waarden. Voor cultuurhistorisch waardevolle bebouwing is de aanduiding cultuurhistorische waarde opgenomen. Aan deze aanduiding is een sloopvergunningstelsel gekoppeld.

Historisch stedenbouwkundig erfgoed

Bescherming van monumenten is geregeld in de Monumentenwet. Bij de gemeente is altijd een actuele monumentenlijst voorhanden. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is daarom geen aanduiding meer opgenomen voor monumenten.

²⁰ In tegenstelling tot wat is aangegeven in de Streekplanuitwerking zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking is de woninguitbreiding bij Wehl gelegen tot aan de Beekseweg en niet ten westen van de Beekseweg.

Voor de bescherming van archeologisch erfgoed is een dubbelbestemming opgenomen. De onderhoudsplicht en het aanlegvergunningenstelsel moet voorkomende archeologische waarden in de ondergrond beschermen. Voor stedenbouwkundig erfgoed is de monumentenwet van toepassing. Er is aandacht voor ensembles bij cultuurhistorisch waardevolle bebouwing.

Bescherming van landschappelijk erfgoed is meegenomen met de bescherming van de landschappelijke waarden. De gemeente heeft voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een actuele inventarisatie van kenmerken, waarden en landschapselementen laten uitvoeren.

Aan de groeimogelijkheden binnen huidige bestemming worden geen voorwaarden ten aanzien van landschappelijke inpassing gesteld. Binnen de bestemming Agrarisch met waarden geldt wel instandhouding van de aanwezige voorkomende dan wel daaraan eigen landschapswaarden. Bij afwijkingen van de bouwregels of functiewijzigingen geldt de voorwaarde voor landschappelijke inpassing. Zo kan een kampeerterrein bij een agrarisch bedrijf worden toegestaan onder voorwaarde dat (o.a.) de landschappelijke inpassing is gewaarborgd in een landschapsplan. Dit geldt ook voor de wijzigingsbevoegdheid naar productiegerichte paardenhouderij of functieverandering naar wonen.

Effectbeoordeling

In Tabel 26 is de beoordeling van de effecten voor landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden weergegeven. Onder de tabel worden de score toegelicht.

Tabel 26: Totale effectscores landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden

Aspect	Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Landschap	Visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap	0/-
	Beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen	0
Cultuurhistorie	Beïnvloeding van historische geografische waarden	0
	Beïnvloeding van stedenbouwkundige/architectonische waarden	0
	Beïnvloeding van archeologische waarden	0
Aardkundige waarden	Beïnvloeding van aardkundige waarden	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voor Doetinchem conserverend van aard is, zullen de ruimtelijke effecten in zijn algemeenheid beperkt zijn. De structuur en herkenbaarheid van het landschap zullen niet wezenlijk veranderen. Er wordt wel ruimte gegeven aan agrarische bedrijven om nog te groeien. Vanwege de omvang waarmee bedrijven nog mogen groeien en het grote aantal bedrijven in het buitengebied zal dit effect hebben op de visueel ruimtelijke beleving. Te meer omdat aan deze uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, die vallen binnen de bestemmingsplanregels, geen inpassingseisen zijn verbonden (dit geldt wel voor de afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan).

De omvang is echter niet dusdanig van aard dat dit negatieve effecten op patronen en elementen met zich mee brengt. Daar komt bij dat het landschap in de gemeente een groot dragend vermogen heeft, vooral binnen de meer kleinschalige landschapstypen. Hiermee wordt bedoeld dat de maat en schaal van het landschap zo is dat ontwikkelingen hierin opgenomen kunnen worden zonder dat deze wezenlijk worden aangetast. Resumerend is de score voor de visueel-ruimtelijke beïnvloeding als licht negatief (0/-) beoordeeld en die voor beïnvloeding van patronen/elementen als neutraal (0) (geen noemenswaardig effect).

Huidige landschappelijke en historisch geografische waardes worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Hoewel waardevolle landschapselementen niet zijn vastgelegd op de bestemmingsplankaarten is in de bestemmingsregels bij nadere detaillering van de bestemming wel de landschapskarakteristiek opgenomen.

Ingrepen die vergunning plichtig zijn kunnen door de hieraan gekoppelde randvoorwaarden met betrekking tot landschappelijke inpassing mogelijk leiden tot een licht positief effect, aangezien hiermee het landschap versterkt zou kunnen worden. Het is echter vooraf onvoldoende te beoordelen of de inpassing ten opzichte van de ingreep en in de context een dusdanig positief effect zal hebben dat dit tot een (licht)positieve beoordeling zou leiden.

Ook cultuurhistorische (o.a archeologische waarden) en aardkundige waarden worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden worden niet binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschermd, maar hiervoor geldt de Monumentenwet met een lijst die actueel wordt gehouden. In dat opzicht is het een positief effect ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, waarbij het gevaar bestond dat het overzicht van monumenten niet actueel was. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 echter niet ten opzichte van het oude plan wordt beoordeeld maar ten opzichte van de referentiesituatie is de score neutraal (0) voor deze criteria.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er wordt binnen de gemeente gestreefd naar behoud en herstel van landschapswaarden. Het behoud zou nog sterker kunnen worden verankerd door waardevolle landschapselementen te bestemmen.

Het beleid is naast behoud en herstel duidelijk ook gericht op ontwikkeling en versterking van landschap en cultuurhistorie. Echter alleen bij wijzigingsbevoegdheden of afwijkingen van de regels wordt landschappelijke inpassing vereist. Overwogen kan worden om ook aan uitbreidingen binnen de regels landschappelijke eisen te stellen of een bijdrage te vragen aan een landschapsfonds zodat elders ingezet kan worden op versterking.

De ruimtelijke kaders zijn vastgelegd in het landschapsontwikkelingsplan en de werkboeken. Het zou goed zijn om in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 gericht naar deze documenten te verwijzen. Zo kunnen ontwikkelingen beter bijdragen aan versterking van het landschap.

Leemten in kennis en informatie

Momenteel wordt een cultuurhistorische waarden kaart van de gemeente gemaakt. De kaart is dus niet meegenomen in de effectbeoordeling. Gezien het conserverende karakter van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de geregelde bescherming van gebieden en elementen wordt verwacht dat deze kaart niet zal leiden tot een andere beoordeling.

6.7.5 GELUID

Methodiek

De geluidbelasting in het buitengebied wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren bij intensieve veehouderijen, laden en lossen) wordt gereguleerd via de vergunningverlening. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-) grenswaarde komt.

Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of en waar (indicatief) de veehouderij van invloed kunnen zijn op de geluidgevoelige functies: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. Ook kan er overlast worden ervaren in andere gebieden, zoals bos- en natuurgebieden, hoewel deze niet wettelijk zijn beschermd.

Volgens het *VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009)* bedraagt voor het aspect geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (zoals wonen). Is de afstand groter, dan wordt de kans op directe geluidhinder (uit ventilatoren en dergelijke) snel kleiner. Wel kan er sprake zijn van indirecte hinder (geluidhinder door extra verkeersbewegingen).

De ligging van de locaties waar er sprake is van veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of een toename aan veehouderij invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies.

Het volgende criterium wordt voor geluid gehanteerd:

- Verandering geluidsemisatie bij geluidgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Bebouwde kom

De bebouwde kom van Doetinchem bevindt zich in het midden van de gemeente. Verder bestaat de gemeente uit de dorpen Wehl en Nieuw Wehl in het westen van de gemeente en Gaanderen in het zuidoosten van de gemeente. Daarnaast bevinden zich verspreid door de gemeente de buurtschappen Langerak en IJzevoorde. Binnen de gemeente Doetinchem liggen enkele grote bedrijventerreinen, De Huet en Keppelseweg ten noordwesten van de stad, Wijnbergen en Verheulswede ten zuiden van de stad grenzend aan de A18 en Akkermansweide aan de rand van Gaanderen. Ook ligt er een bedrijventerrein aan de Raphaëlstraat en aan de Nijverheidsweg in Wehl. Daarnaast is men bezig met de aanleg van het A18 bedrijventerpark welke is gelegen aan knooppunt 2 van de A18.

Geluidgevoelige gebouwen en terreinen

Verspreidt in de gemeente liggen geluidgevoelige gebouwen zoals, scholen en zorginstellingen (Bron: Google en Google Maps). In de huidige situatie zijn in het buitengebied geen problemen bekend ten aanzien van geluidsbelasting.

Woningen

In het buitengebied van gemeente Doetinchem zijn in ruime mate woningen gelegen, zowel burgerwoningen als agrarische woningen. Naast solitaire woningen zijn er buurtschappen. Op de solitaire woningen en buurtschappen kan van geluidhinder sprake zijn door de bedrijfsvoering en daarmee samengaande transportbewegingen van de veehouderij.

Stiltegebieden overige bos- en natuurgebieden

In aansluiting op het Gelders Milieuplan is in het Streekplan Gelderland 2005 een koppeling gemaakt van het beleid voor stilte aan het beleid voor de natuur. Dit gebeurt door de handhaving van de bestaande stiltegebieden en toevoeging van grote aaneengesloten delen van de Ecologische Hoofdstructuur van Gelderland. Met dit Beleid speelt Gelderland in op de recent ingezette beleidsvernieuwing op Europees en nationaal niveau (de EU-richtlijn Omgevingslawaaï) (bron: Streekplan Gelderland 2005). In de gemeente Doetinchem zijn geen gebieden als stiltegebied gekwalificeerd.

Effecten en effectbeoordeling

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan veehouderij (intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij). Daarmee vergroot het voorkeursalternatief (worst-case invulling) de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief scoort het alternatief negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 27: Totale effectscores geluid

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Invloed op geluidhinder	-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Directe geluidhinder kan worden beperkt door extra emissiebeperkende maatregelen (bijvoorbeeld laden en lossen in pandig of tijdsgebonden) via de vergunningverlening te eisen. Indirecte geluidhinder (wegverkeer) kan worden beperkt door de routing van het vrachtverkeer en locatie van inritten in relatie tot nabij gelegen geluidgevoelige functies te sturen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.7.6 VERKEER

Methodiek

Een toename van veehouderijen heeft invloed op de hoeveelheid (vracht-)verkeer op het wegennet in de gemeente Doetinchem. Ten behoeve van de MER is onderzocht wat de effecten zijn van de te verwachten toename aan verkeersbewegingen bij het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De volgende criteria zijn daarbij gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

VERKEERSBEWEGINGEN

Op basis van expert judgement zijn de volgende verkeersbewegingen²¹ voor de veehouderij aangehouden.

- Gemiddelde verkeersbewegingen per intensieve veehouderij: 4 vrachtwagenbewegingen, 3,5 personenautobewegingen per werkdag voor een bedrijf met 364 nge (gesloten varkenshouderij van 500 zeugen).
- Gemiddelde verkeersbewegingen per grondgebonden melkveehouderij: 2 vrachtwagenbewegingen, 3,5 personenautobewegingen per werkdag voor een bedrijf met 364 nge (bedrijf met circa 270 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee).

Verkeersafwikkeling

De toename van (vracht)verkeer kan gevolgen hebben voor de verkeersafwikkeling in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Onder verkeersafwikkeling wordt verstaan hoe het verkeer over de wegen wordt afgewikkeld. De mate van verkeersafwikkeling is daarbij afhankelijk van de grootheden:

- Intensiteit (i): aantal voertuigen per uur.
- Dichtheid (k): aantal voertuigen per kilometer.
- Snelheid (v): km/uur.

De formule $i = k * v$ beschrijft de mate van verkeersafwikkeling. De maximaal haalbare intensiteit op een bepaald wegvak of kruispunt is de wegcapaciteit (c).

Als door de toename van veehouderijen het aantal voertuigen (k) toeneemt, dan heeft dat enkel effect op de verkeersafwikkeling als de intensiteit de wegcapaciteit benaderd. In dat geval zal de snelheid (v) afnemen. Er is dan sprake van filevorming.

Verkeersveiligheid

Een wegvak of kruispunt wordt geacht verkeersonveilig te zijn als in een aaneengesloten periode van 5 jaar 4 of meer ongevallen met slachtoffers zijn gebeurd. Het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Gelderland (ROVG) houdt voor elke Gelderse gemeente het aantal onveilige locaties bij per gemeente en verzoekt de wegbeheerder om indien nodig actie te ondernemen.

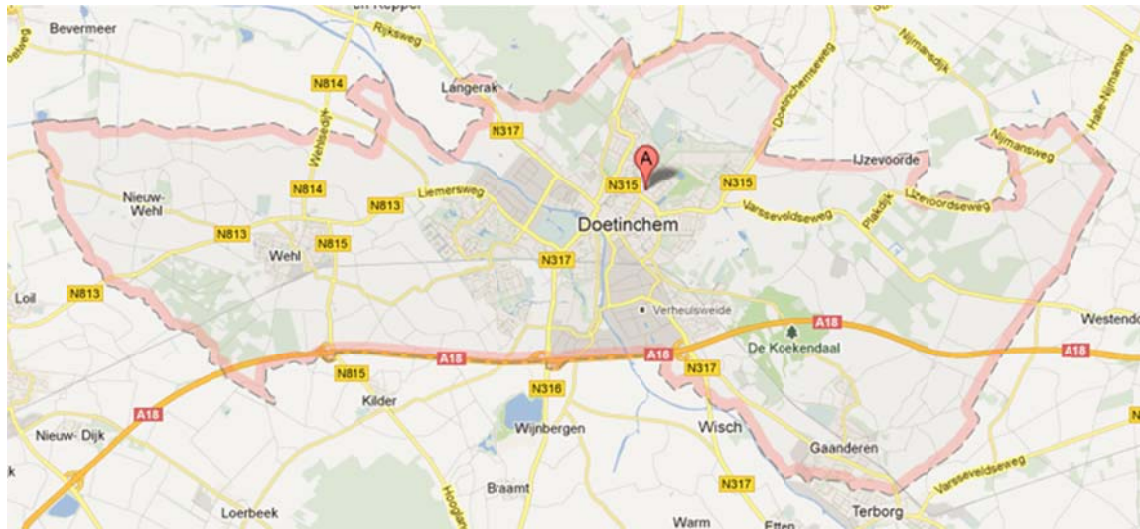
Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In het buitengebied van de gemeente Doetinchem ligt de A18 (130 km/h) welke voor een groot gedeelte op de grens ligt met de gemeente Montferland, in het zuidoosten van de gemeente doorkruist de snelweg wel het buitengebied. Deze snelweg is voornamelijk belangrijk voor het bovenregionale verkeer en voor de ontsluiting van de stad Doetinchem. Daarnaast liggen er enkele provinciale wegen (80 km/h) welke belangrijk zijn voor de verdere ontsluiting van de gemeente. Dit betreffen de provinciale wegen N813, N814, N815, N315, N316 en N317. De ontsluiting van gemeente Doetinchem vindt vooral plaats via deze bovengenoemde wegen, welke in de

²¹ Dit is een bedrijfsmatige benadering. Voor bijbehorende woonhuizen gelden andere aantallen verkeersbewegingen.

Afbeelding 15 zijn aangegeven. Naast deze regionale wegen en enkele lokale gebiedsontsluitingswegen is er ook een groot aantal plattelandswegen (60 km/h) aanwezig in het buitengebied. Afhankelijk van de functie van de weg (bijvoorbeeld ontsluiting van slechts agrarisch land of woningen) varieert de wegbreedte en verkeersintensiteit.

Abbeelding 15: Het wegennet in het buitengebied van de gemeente Doetinchem (bron: maps.google.nl)

Verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid

Bij de gemeente Doetinchem zijn onderstaande problemen met de verkeersafwikkeling/verkeersveiligheid in het buitengebied bekend:

- De aansluiting Weemstraat-Broekhuizerstraat (11 ongevallen in de periode 2006-2010, waarvan 6 met letsel). Problemen met de verkeersveiligheid en de doorstroming.
- De aansluiting Groenestraat oost op rotonde Weemstraat-Groenestraat. Onlogische aansluiting voor fietsers. Problemen met de verkeersveiligheid en comfort.

Effecten en effectbeoordeling

Verkeersafwikkeling

In de referentiesituatie zijn er in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 geen locaties bekend waar de intensiteit de capaciteit van de weg overschrijdt. De toename van verkeer als gevolg van de toename aan veehouderij zal geleid op de beperkte productie en attractie (zoals beschreven in het blauwe tekstkader onder methodiek) nauwelijks effect hebben op de i/c verhouding op de andere wegen.

Het gaat daarbij immers om honderd- of zelf duizendtallen voertuigen per uur aan bestaande intensiteiten en capaciteiten, waardoor het zeker niet aannemelijk is dat door deze toename de snelheid van overig verkeer zal dalen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij dan ook niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeersveiligheid

In de referentiesituatie zijn er in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een tweetal verkeersonveilige locaties bekend. Door de toename aan veehouderij zal er een toename zijn van de hoeveelheid verkeer in het buitengebied. De hoeveelheid verkeer zal ook toenemen ter plaatse van de verkeersonveilige aansluitingen Weemstraat-Broekhuizerstraat en Groenestraat oost op rotonde Weemstraat-Groenestraat. Dit omdat deze twee aansluitingen op een voor de hand liggende route zijn gelegen voor de aan- en afvoer van veehouderijen.

De kans op een verkeersongeval in het buitengebied maar ook ter plaatse van deze twee verkeersonveilige aansluitingen neemt dan ook toe door de toename aan veehouderij.

De Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid heeft de ongevalskans berekent op basis van de twee verschillende wegtypen gebiedsontsluitingsweg en erftoegangsweg: 0,13-0,16 respectievelijk 0,23-0,27 letselongevallen per miljoen voertuigkilometer. De kans op een ongeval door een toename aan veehouderij is dan ook zeer klein.

De kans op verkeersonveiligheid is daarmee nog kleiner, waarbij de opmerking geldt, dat de wegbeheerder mogelijkheden heeft om de verkeersveiligheid gericht positief te beïnvloeden (zoals omschreven bij mitigerende en compenserende maatregelen).

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is dan ook niet te verwachten dat de toename aan veehouderij tot een verslechtering van de verkeersveiligheid leidt. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 28: Totale effectscores verkeer

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0
Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

De aanleg van gescheiden fiets- en wandelpaden, grasbetontegels in de berm, passeerhavens, een verplichte routing voor vrachtverkeer, het verlagen van snelheden of reconstrueren van onduidelijke verkeerssituaties zijn aanvullende maatregelen voor de verbetering van de verkeersonveiligheid op wegvlakken of kruisingen waar een knelpunt kan ontstaan. De aanleg van maatregelen heeft op projectniveau een grotere kans van slagen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

6.7.7 GEZONDHEID

Methodiek

Door het hiaat aan kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's is er geen effectbeoordeling van het voorkeursalternatief te geven, zeker niet op het schaalniveau van dit MER voor het bestemmingsplan Buitengebied - 2012. De effectbeoordeling van het voorkeursalternatief beperkt zich tot een samenvatting van het advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" van de gezondheidsraad van 30 november 2012. De samenvatting geeft een goed en actueel overzicht van de stand van zaken van kennis(leemten) en gezondheidsrisico's. Een uitgebreide samenvatting van het advies is opgenomen in bijlage 4. In bijlage 4 is ook een samenvatting opgenomen van het advies "De invloed van stikstof op de gezondheid" van de Gezondheidsraad van 10 december 2012.

Korte samenvatting Advies van de gezondheidsraad van 30 november 2012

Hieronder is de letterlijke tekst weergegeven behorende bij het persbericht van de Gezondheidsraad bij het verschijnen van het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen”.

Essentie: Het is niet bekend tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico’s lopen. Daarom is er niet op wetenschappelijke gronden één landelijke ‘veilige’ minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Omwonenden zijn echter vaak ongerust, en dat verdient serieuze aandacht. Daarom zouden gemeenten samen met de GGD (Gemeenschappelijke GezondheidsDienst) en belanghebbenden lokaal beleid moeten ontwikkelen met minimumafstanden. Die kunnen namelijk wel op beleidsmatige gronden vastgesteld worden.

Er is veel maatschappelijke discussie over de intensieve veehouderij in ons land, die vaak in de nabijheid van woongebieden is gevestigd. De uitbraak van de Q-koorts heeft de ongerustheid over gezondheidsrisico’s van wonen in de buurt van veehouderijen verder versterkt. Daarom hebben de minister van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en de staatssecretarissen van I&M (Infrastructuur en Milieu) en van EZ (Economische Zaken) de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over deze gezondheidsrisico’s. Het gaat om de risico’s in de normale situatie, zonder dat er sprake is van een uitbraak van een dierziekte.

Volgens de raad zijn er aanwijzingen dat wonen in de buurt van veehouderijen gezondheidsrisico’s met zich mee kan brengen. Maar de aard en omvang van die risico’s zijn niet precies bekend. Er is bijvoorbeeld wel onderzoek naar fijn stof en de gezondheidsklachten die dat kan veroorzaken, maar die zijn gebaseerd op fijn stof in de stad, dat heel anders van samenstelling is dan op het platteland. Ook is er onderzoek dat uitwijst dat werknemers van veehouderijen door blootstelling aan endotoxinen chronische long- en luchtwegklachten kunnen krijgen. De veilige grens die voor werknemers geldt is echter niet toepasbaar op omwonenden.

Er is dus te weinig informatie om een wetenschappelijk onderbouwde norm vast te stellen voor een veilige afstand tussen een veehouderijbedrijf en woningen. Maar niet alleen harde gegevens zijn van belang, ook de zorgen van mensen tellen. Volgens de raad heeft de maatschappelijke onrust over de intensieve veehouderij behalve met gezondheidsrisico’s, ook te maken met risicopercepties en geurhinder. Geurhinder vermindert de kwaliteit van leven. Bovendien hebben omwonenden vaak het gevoel dat ze geen controle hebben over de situatie, wat de ongerustheid kan vergroten en stress kan veroorzaken. Aan de negatieve gezondheidseffecten die hierdoor worden veroorzaakt, is wel degelijk iets te doen.

De raad beveelt daarom aan dat op lokaal niveau beleid gemaakt wordt en minimumafstanden tussen veehouderijen en woningen worden vastgesteld. Op beleidsmatige gronden kan dat namelijk wél. Hulpmiddel daarbij is het zogeheten Beoordelingskader Gezondheid en Milieu, dat helpt om de relevante aspecten in kaart te brengen. De onzekerheden over de gezondheidsrisico’s spelen daarbij een rol, maar ook de waardering van andere (economische) belangen: de mogelijkheden om risico’s en overlast te beperken bijvoorbeeld en de kosten en baten van maatregelen. De raad benadrukt dat de lokale aanpak gebaseerd moet zijn op een dialoog met alle belanghebbenden, waaronder bewoners, veehouders en overheid.

Parallel daaraan bepleit de raad vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld door het gebruik van luchtwassers en andere technieken. Blijvende aandacht is nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en -hygiëne. Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan innemen is een politieke vraag, die aanleiding kan zijn voor een nationaal debat, vindt de raad.

Reactie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten op het advies van de gezondheidsraad

Op 3 december 2012 gaf de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) de volgende letterlijke reactie op het bovenstaande advies van de gezondheidsraad.

De Gezondheidsraad adviseert gemeenten om samen met betrokken partijen lokaal beleid te ontwikkelen voor minimumafstanden tussen veehouderijen en andere bebouwing. De VNG wil in overleg met gemeenten, provincies en Rijk het advies verder uitwerken tot een passende oplossing of handreiking voor gemeenten. Al sinds 2009 dringt de VNG bij het Rijk aan op duidelijkheid over de relatie tussen intensieve veehouderij en risico's voor de volksgezondheid. Voor gemeenten is het op dit moment lastig om vergunningaanvragen te beoordelen op gezondheidsrisico's. De maatschappelijke onrust over megastallen, de Q-koorts, het rapport van de commissie-Alders en recent gezondheidsonderzoek maken dit wel noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

De schaalvergroting in de intensieve veehouderij betekent niet per definitie een verslechtering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen (luchtwassers) worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Ook via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705; d.d. 29 mei 2009).

In oktober 2011 heeft de GGD een informatieblad "Intensieve Veehouderij en Gezondheid Update 2011" gepubliceerd. De GGD adviseert in haar publicatie om uit voorzorg bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen te bouwen en geen gevoelige bestemmingen binnen 250 meter van intensieve veehouderijen te bouwen. De GGD heeft verder geadviseerd dat binnen een zone van 250 – 1000 meter tussen een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) of bedrijf tot een woonkern of lintbebouwing bij vergunningverlening een aanvullende gezondheidkundige risicobeoordeling moet worden uitgevoerd. In het daaruit voortvloeiende advies kunnen dan bedrijfsspecifieke kenmerken zoals diersoort, type bouw (open/gesloten stal), ligging, windrichting en andere ruimtelijke ordeningsaspecten worden meegewogen.

Andere partijen zoals het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences), betrokken bij het gezondheidsonderzoek, en de LTO (Land- en Tuinbouworganisatie) hebben kritiek geuit op het advies van de GGD, omdat hiervoor de wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt. Dat er sprake is van grote leemten in kennis over de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid wordt door alle partijen onderschreven.

Het overnemen van het advies van de GGD door de provincie of gemeenten in hun ruimtelijk beleid (zoals bestemmingsplannen buitengebied) kan grote gevolgen hebben voor de uitbreidingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen.

De uitkomst van nader onderzoek kan leiden tot aanpassing of introductie van wettelijke normen. Daar waar locatiekeuze aan de orde is kunnen gezondheidsaspecten in de overweging worden betrokken.

Leemten in kennis en informatie

Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's zoals blijkt uit het aangehaalde advies van de gezondheidsraad.

6.7.8 WATER EN BODEM

Methodiek

Zowel de bodemstructuur als de geomorfologische waarde kunnen invloed ondervinden door een toename aan veehouderij. Dit vanwege een toename aan verhard oppervlak.

Veehouderijen kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden. Dit door grondwateronttrekkingen (bijvoorbeeld veedrenking, zodat geen leidingwater hoeft worden ingezet) en bodemenergiesystemen. De mate waarin deze systemen kunnen worden ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedure (en eventueel daaraan gekoppelde project-MER procedure). Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreidingen van dorpen. Deze maatregelen zijn dat er waterneutraal moet worden gebouwd en dat piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren, wegen, parkeren enz.) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren.

Omdat als uitgangspunt geldt dat de veehouderijen waterneutraal opereren is het effect op grond- en oppervlaktewatersystemen neutraal.

In de veehouderij is er geen beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit vanwege vergunningseisen als vloeistofdichte vloeren.

De volgende criteria worden voor water en bodem gehanteerd:

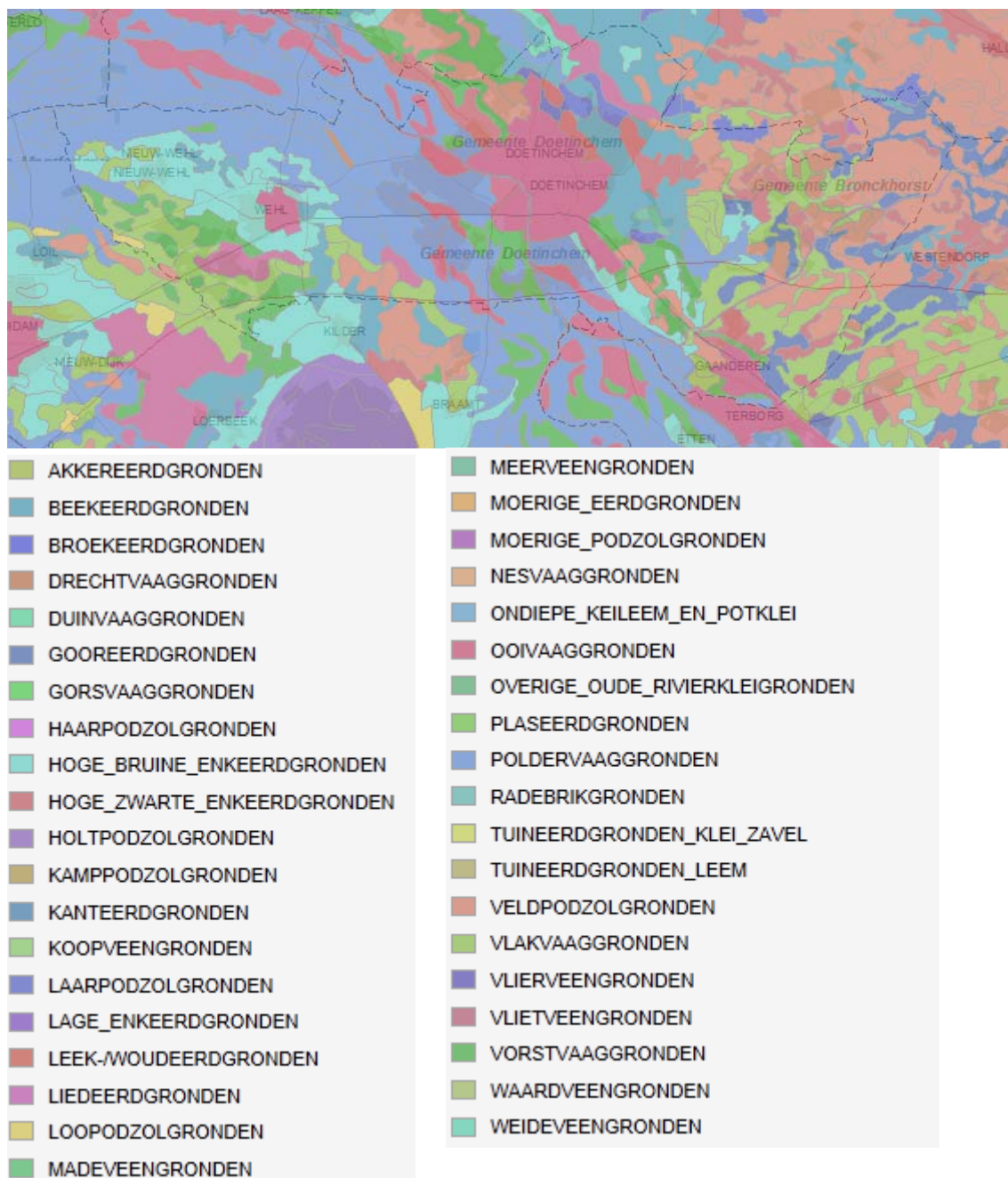
- Effect op de bodemstructuur en geomorfologie.
- Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem.
- Effect op de bodemkwaliteit en de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Bodem en Geomorfologie

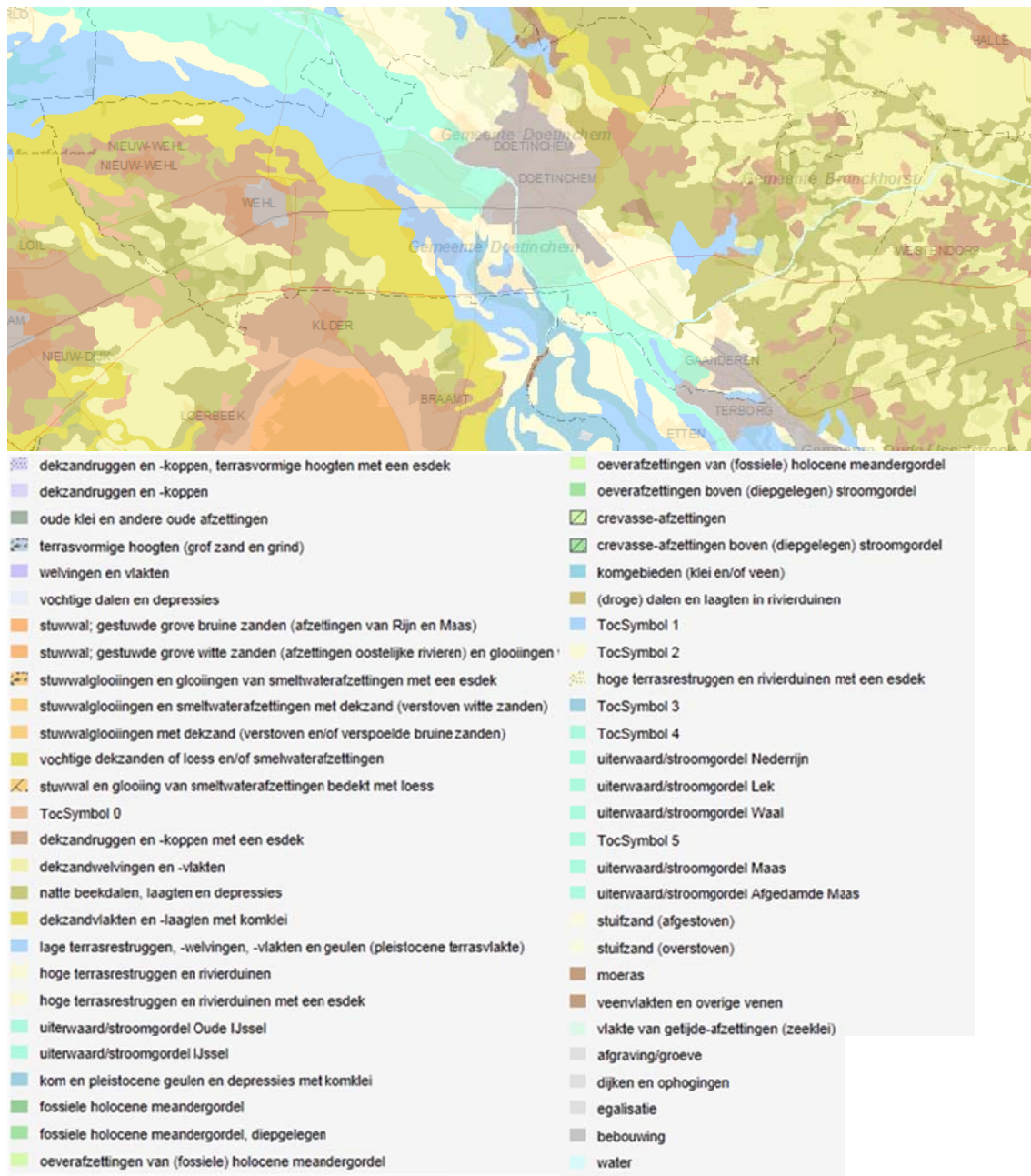
De gemeente wordt doorsneden door poldervaaggronden welke doorloopt over de gemeentegrens naar het zuiden en het noordwesten. Rondom Wehl en Nieuw Wehl bevindt zich een afwisseling van hoge bruine enkeerdgronden rondom het dorp en vlakvaaggronden, vorstvaaggronden. Ten oosten van de stad Doetinchem gaan de gronden over van beekeerdgronden naar een afwisseling van vaaggronden en podzolgronden (Afbeelding 16).

Afbeelding 16: Bodemkaart gemeente Doetinchem (bron: ags.prvgld.nl)

De geomorfologie in de gemeente Doetinchem (Afbeelding 17) kenmerkt zich door een opbouw van zuidwest naar noord oost. In het dekzandlandschap in het westen rondom Wehl en Nieuw Wehl betreffen dit dekzandruggen en –koppen (met een esdek), dekzandwellingen en –vlakten en dekzandvlakten en –laagten met komklei. Daaropvolgend ligt het rivierlandschap van de IJssel waarop Doetinchem en Gaanderen zijn gelegen. Dit landschap bestaat uit lage terrasrestruggen, -wellingen, -vlakten en geulen, hoge terrasrestruggen en rivierduinen en uiterwaard/stroomgordel Oude IJssel. Daarop volgt weer een dekzandlandschap met natte beekdalen, laagten en depressies, dekzandruggen en –koppen met een esdek, dekzandvlakten en –laagten met komklei en dekzandwellingen en –vlakten.

Afbeelding 17: Geomorfologische kaart gemeente Doetinchem (bron: ags.prvld.nl)

Oppervlaktewater en grondwater

Door de gemeente loopt de rivier de Oude IJssel, deze loost buiten de gemeente vrij via een sluisstuw-complex bij Doesburg. Tot Doetinchem fungeert de Oude IJssel als scheepvaartkanaal en behoren de dijken tot primaire waterkeringen. Naast de stuw tussen Doetinchem en Terborg (de Pol) ligt een sluis die dienst doet voor de recreatievaart.

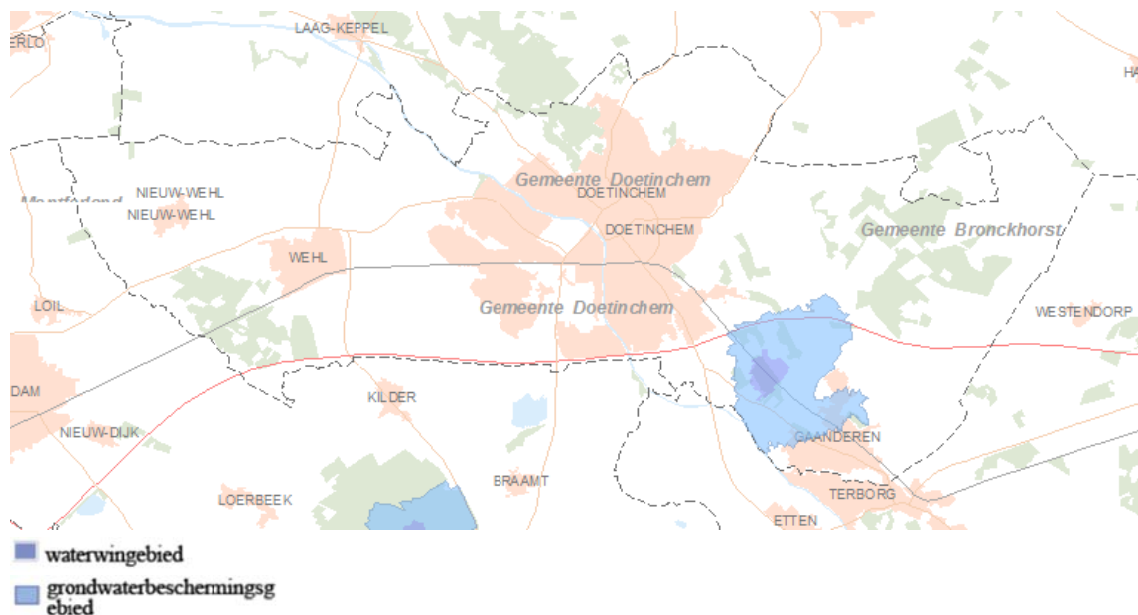
Voorheen veroorzaakte overstromingen van de Rijn, Oude IJssel of IJssel regelmatig overlast. Het water van de Rijn liep dan tussen Azewijn en Ulft via Doetinchem naar de IJssel. De dijken langs de Rijn zijn de afgelopen tien jaar flink verbeterd, waardoor de kans op een watergolf klein is geworden. Aan de andere kant is de mogelijkheid niet uit te vlakken en blijft het als 'Groene rivier' een laatste uitwijkmogelijkheid in de regio. Een andere belangrijke watergang is de Bielheimerbeek.

Doordat de dikte van het watervoerende pakket in het gebied relatief gering is, is het bergend vermogen klein. Samen met de grote terreinhelling maakt dit dat de neerslag snel tot afvoer komt en zeer hoge afvoerintensiteiten kunnen optreden. Anderzijds, in droge perioden daalt het waterpeil in deze beken ten oosten van de Oude IJssel veelal door wegzijging en gebrek aan aanvoer. De waterstand in de waterlopen wordt beheerst met behulp van stuwen en overlaten en een aantal gemalen.

(bron: Landschapsontwikkelingsplan + Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek, 2008)

In het plangebied is sprake van grondwateronttrekking ten noorden van Gaanderen. Ten behoeve van deze waterwinning is ook een grondwaterbeschermingsgebied aangewezen (Afbeelding 18).

Afbeelding 18: Waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied in de gemeente Doetinchem (bron: ags.prvgld.nl)

Effecten en effectbeoordeling

Bodemstructuur en geomorfologie

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) neemt het bebouwd oppervlak van veehouderijen toe ten opzichte van de referentiesituatie. De toename van het bebouwd oppervlak zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief zorgt vanwege de toename van het bebouwd oppervlakte voor een licht negatieve (0/-) score.

Grond- en oppervlaktewatersysteem

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Het effect van het voorkeursalternatief op het grond- en oppervlaktewatersysteem is derhalve neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Uitgangspunt is dat de veehouderij door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 29: Totale effectscores water en bodem

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Invloed op bodemstructuur en geomorfologie	0/-
Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem	0
Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Uitgangspunt is dat nieuwe bebouwing en terreinverhardingen waterneutraal worden gerealiseerd, door het aanleggen van waterbergings- of infiltratievoorzieningen. Op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn geen nadere mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.8 VERGELIJKING ALTERNATIEVEN

In Tabel 30 zijn de effectscores per alternatief en per criterium weergegeven.

Tabel 30: Overzicht effecten alternatieven veehouderij

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Natuur	Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	- -	-
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	Niet beoordeeld	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	Niet beoordeeld	0/-
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	- -	-
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	- -	-
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-	0/-
	Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	- -	-
Landschap	Visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap	Niet beoordeeld	0/-
	Beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen		0
Cultuurhistorie	Beïnvloeding van historische geografische waarden		0
	Beïnvloeding historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden		0
	Beïnvloeding van archeologische waarden		0

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Archeologie	Beïnvloeding van aardkundige waarden		0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)		-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling		0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid		0
Gezondheid	Invloed op gezondheid		p.m.
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie		0/-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem		0
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit		0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

7

Conclusies en aanbevelingen

7.1 CONCLUSIES

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 kan dus niet bij een dergelijke “ontwikkeling”. Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case invulling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling)) is er geen sprake meer van een toename, maar is sprake van een afname of gelijkblijvende stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. In de autonome ontwikkeling zal de depositie ook afnemen doordat de bedrijven moeten voldoen aan de emissieplafons uit de AMvB-Huisvesting. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Het voorkeursalternatief zorgt voor wat betreft de criteria stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur voor een negatief (-) effect ten opzichte van de referentiesituatie. Dit vanwege de grote depositietoename ten opzichte van de referentiesituatie in zowel de WAV-gebieden als de overige EHS gebieden. Het voorkeursalternatief heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten.

Het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom verslechterd (beoordeeld als negatief (-)) in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie door de groei van intensieve veehouderij in het voorkeursalternatief (worst-case invulling). Ook treedt er een verslechtering op doordat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) er van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt groei van intensieve veehouderij voor een toename aan fijn stof emissies. Het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op fijn stof (verkeer) is derhalve beoordeeld als negatief (-).

Het voorkeursalternatief zal vanwege de omvang waarmee bedrijven nog mogen groeien en het grote aantal bedrijven in het buitengebied effect hebben op de visueel ruimtelijke beleving. Te meer omdat aan deze uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, die vallen binnen de bestemmingsplanregels, geen inpassingseisen zijn verbonden (dit geldt wel voor de afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan). De omvang is echter niet dusdanig van aard dat dit negatieve effecten op patronen en elementen met zich mee brengt. Daar komt bij dat het landschap in de gemeente een groot dragend vermogen heeft, vooral binnen de meer kleinschalige landschapstypen. Hiermee wordt bedoeld dat de maat en schaal van het landschap zo is dat ontwikkelingen hierin opgenomen kunnen worden zonder dat deze wezenlijk worden aangetast. Resumerend is de score voor de visueel-ruimtelijke beïnvloeding als licht negatief (0/-) beoordeeld en die voor beïnvloeding van patronen/elementen als neutraal (0) (geen noemenswaardig effect). Cultuurhistorische (o.a. archeologische waarden) en aardkundige waarden worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden worden niet binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschermd, maar hiervoor geldt de Monumentenwet met een lijst die actueel wordt gehouden. In dat opzicht is het een positief effect ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, waarbij het gevaar bestond dat het overzicht van monumenten niet actueel was. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 echter niet ten opzichte van het oude plan wordt beoordeeld maar ten opzichte van de referentiesituatie is de score neutraal (0) voor deze criteria.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergroot de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid. Het voorkeursalternatief scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

De toename van het bebouwd oppervlak van veehouderijen zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de toename van het bestaand bebouwd oppervlak voor een licht negatieve (0/-) score.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bestaand bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Ook is als uitgangspunt gehanteerd dat de intensieve veehouderij en grondgebonden melkveehouderij door maatregelen (zoals vloestofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het grond- en oppervlaktewatersysteem en op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve als neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

7.2 AANBEVELINGEN

Op basis van de resultaten van het MER zijn aanbevelingen aan de gemeente Doetinchem geformuleerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan en algemene aanbevelingen.

Aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan Buitengebied - 2012

- De gemeente wordt aanbevolen om de waardevolle landschapselementen te bestemmen. Hierdoor kan het behoud van landschapswaarden sterker worden verankerd.
- De gemeente wordt aanbevolen om ook aan uitbreiding binnen de regels landschappelijke eisen te stellen of een bijdrage te vragen aan het landschapsfonds zodat elders ingezet kan worden op versterking.
- De gemeente wordt aanbevolen om in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te verwijzen naar het landschapsontwikkelingsplan en de werkboeken. Op deze manier kunnen ontwikkelingen beter bijdragen aan versterking van het landschap.
- Voor een uitvoerbaar plan, op grond van de Natuurbeschermingswet, is het van belang om de inzet van best beschikbare staltechnieken te borgen of een andere maatregel op basis waarvan de stikstofdeposities afnemen ten opzichte van de huidige situatie op basis van feitelijke stalbezetting.

Algemene aanbevelingen

- De gemeente wordt aanbevolen om bij concrete initiatieven de toetsing op soorten uit de Flora- en faunawet te betrekken. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien. Het is noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten te toetsen. Aanbevolen wordt (in sommige gevallen zelfs verplicht voor een ontheffing) om maatregelen te laten nemen. Hierbij gaat het om fasering en specifieke manier van uitvoering, maar zonodig ook om het compenseren van ruimtebeslag op leefgebieden van beschermde soorten door activiteiten uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Vanuit dit oogpunt is het gunstig om zoveel mogelijk ruimtebeslag te beperken door mitigatie. Bijvoorbeeld door een toename aan bebouwd oppervlak ook op lokaal niveau in te passen binnen bestaande natuurwaarden.
- Aangezien de Natura 2000-gebieden in de omgeving van en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 liggen, wordt geadviseerd om bij nieuwe planologische procedures te toetsen aan de Natuurbeschermingswet en de uitwerking hiervan in de provinciale verordeningen voor stikstof en Natura 2000. Hierbij is raadzaam om de ontwikkelingen rond de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS; rijksbeleid) te volgen.
- Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van niet benutte rechten, volgens de vigerende omgevingsvergunning. Dit heeft vooral effect in zones rondom de kernen, natuurgebieden en andere kwetsbare gebieden.
- Aanbevolen wordt om de kennisontwikkeling en adviezen op het gebied van gezondheid te volgen. Pas dit toe bij de vergunningverlening en het beoordelen van ruimtelijke initiatieven. Dit kan zeker nadat deze kennis is vastgelegd in beleid en/of wetgeving (o.a. eigen geurbeleid). Nieuwe kennis of regels kan worden vertaald naar planregels van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in Doetinchem en de concentraties/belasting van die stoffen.
- Monitor dat de gerealiseerde bebouwing en inpassing ervan voldoen aan de kaders zoals gesteld in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de daaruit volgende wijzigingen in omgevingsvergunningen.

Bijlage 1

Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet 1998

**PASSENDE BEOORDELING
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012
DOETINCHEM**

GEMEENTE DOETINCHEM

20 december 2012
076826238:B - Definitief
B02047.000018.0100

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Afbakening.....	3
1.3	Leeswijzer.....	4
2	Planbeschrijving.....	5
2.1	Plangebied.....	5
2.2	Studiegebied.....	5
2.2.1	Natura 2000-gebieden binnen de invloedssfeer.....	5
2.2.2	Beschermde Natuurmonumenten binnen de invloedssfeer.....	6
2.3	Het voornemen.....	6
2.3.1	Veehouderij.....	6
2.4	Effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.....	7
2.4.1	Veehouderij: stikstofdepositie.....	7
2.5	Uitgangspunten Passende Beoordeling.....	8
3	Wettelijk kader en toetsingskader.....	9
3.1	Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en de Natuurbeschermingswet 1998.....	9
3.2	Toetsingskader Natura 2000-gebieden.....	10
3.2.1	Algemeen.....	10
3.2.2	Gelderse Poort.....	11
3.2.3	Uiterwaarden IJssel.....	13
3.2.4	Veluwe.....	15
3.2.5	Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach.....	17
3.2.6	Naturschutzgebiet (NSG) Emmericher Ward.....	17
3.2.7	Naturschutzgebiet (NSG) Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung.....	18
3.2.8	Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein.....	19
3.3	Toetsingskader Beschermde Natuurmonumenten.....	20
3.3.1	De Zumpe.....	20
4	Effectbepaling en -beoordeling stikstofdepositie.....	22
4.1	Algemeen.....	22
4.1.1	De referentiesituatie.....	22
4.1.2	Het voorkeursalternatief.....	22
4.2	Beoordelingskader.....	24
4.2.1	Vermesting en verzuring door depositie van stikstof.....	24
4.2.2	Beoordelingswijze Nederland.....	25
4.2.3	Beoordelingswijze Duitsland.....	28
4.2.4	Kritische depositiewaarden.....	29
4.2.5	Achtergronddepositie.....	30
4.3	Effectbeschrijving en effectbeoordeling.....	30
4.3.1	Verandering stikstofdepositie door het voorkeursalternatief (worst-case invulling). 30	
4.3.2	Verandering stikstofdepositie door best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling).....	36

4.3.3	Mitigerende maatregelen.....	36
4.3.4	Cumulatieve effecten.....	37
5	Conclusies en aanbevelingen	38
5.1	Effecten van Stikstofdepositie	38
5.2	Mitigerende maatregelen.....	39
Colofon		40

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

De gemeente Doetinchem stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied (Buitengebied – 2012). De aanleiding is zowel juridisch als inhoudelijk.

Voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem gelden op dit moment verschillende bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vervangt deze plannen tot één volledig bestemmingsplan voor alle betrokken burgers en belanghebbenden in het totale buitengebied.

Uitgangspunt is een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

Als voorloper op het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is op 4 april 2012 de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vastgesteld. Deze nota biedt de randvoorwaarden en uitgangspunten waaraan het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moet voldoen.

1.2 AFBAKENING

Voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 van de gemeente Doetinchem geldt dat significante effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten en daarom is een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

In deze Passende Beoordeling draait het om de beantwoording van de volgende centrale vragen:

1. Tot welke (mogelijke) effecten leidt het plan?
2. Wat is de reikwijdte van mogelijke effecten?
3. Hoe beïnvloeden de effecten de kwalificerende natuurwaarden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen?
4. Zijn mogelijke negatieve effecten significant?
5. Op welke wijze kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden?

Door de mogelijkheden voor de veehouderij in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn op voorhand enkele effecten te verwachten op de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument als gevolg van een verandering van de stikstofdepositie. Voor de mogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn alle andere mogelijke effecten uit te sluiten (zie motivering in paragraaf 2.5 van deze Passende Beoordeling).

Een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument als gevolg van de mogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 leidt mogelijk tot significante negatieve effecten. In deze Passende Beoordeling wordt het voornemen daarom getoetst op mogelijke effecten van verandering van de stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument. Het volgende tekstkader beschrijft de rol van de Passende Beoordeling in het MER.

DE ROL VAN DE PASSENDE BEOORDELING IN HET MER

De Commissie voor de m.e.r. zegt het volgende over de rol van een Passende Beoordeling in het MER (website www.commissiemer.nl Tips en praktijkvoorbeelden planMER):

“De lijn die de Commissie hanteert is dat de Passende Beoordeling qua abstractieniveau kan aansluiten bij die van het plan en daarmee de concreetheid van de te nemen besluiten. Bij een meer strategisch plan heeft de Passende Beoordeling het karakter van een verkenning van de kans (het risico) dat het voorgenomen beleid binnen de randvoorwaarden van de natuurbeschermingswetgeving (niet) uitvoerbaar is. Door de onderdelen van het voorgenomen beleid te leggen naast de Natura 2000-gebieden in het plan- of studiegebied kunnen daarover uitspraken worden gedaan op basis van (gemotiveerd) deskundigenoordeel. De conclusies kunnen geformuleerd worden op grond van de ‘stoplichtbenadering’.”

De Passende Beoordeling richt zich op de gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Om de gehele Natuurbeschermingswetprocedure te kunnen doorlopen, dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Aan de hand van voorliggende Passende Beoordeling kan een goede gefundeerde keuze gemaakt worden tussen alternatieven. Indien een definitieve keuze gemaakt is voor een alternatief, zal mogelijk nog een ADC-toets uitgevoerd moeten worden. Dit is overigens alleen het geval als de gekozen alternatief mogelijk significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden heeft. In de ADC-toets worden de Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang en Compensatie uitgewerkt. Compensatie is het sluitstuk van de toets en is dus alleen van toepassing als op bevredigende wijze de Alternatieven en Dwingende reden uitgewerkt zijn. In de lijn van wat de Commissie voor de m.e.r. zegt over de rol van een Passende Beoordeling (zie hierboven) moet onderhavige Passende Beoordeling in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 gezien worden als een risico-inschatting.

Een toetsing aan de soortbescherming (Flora- en faunawet) vindt niet plaats in voorliggend rapport.

1.3 LEESWIJZER

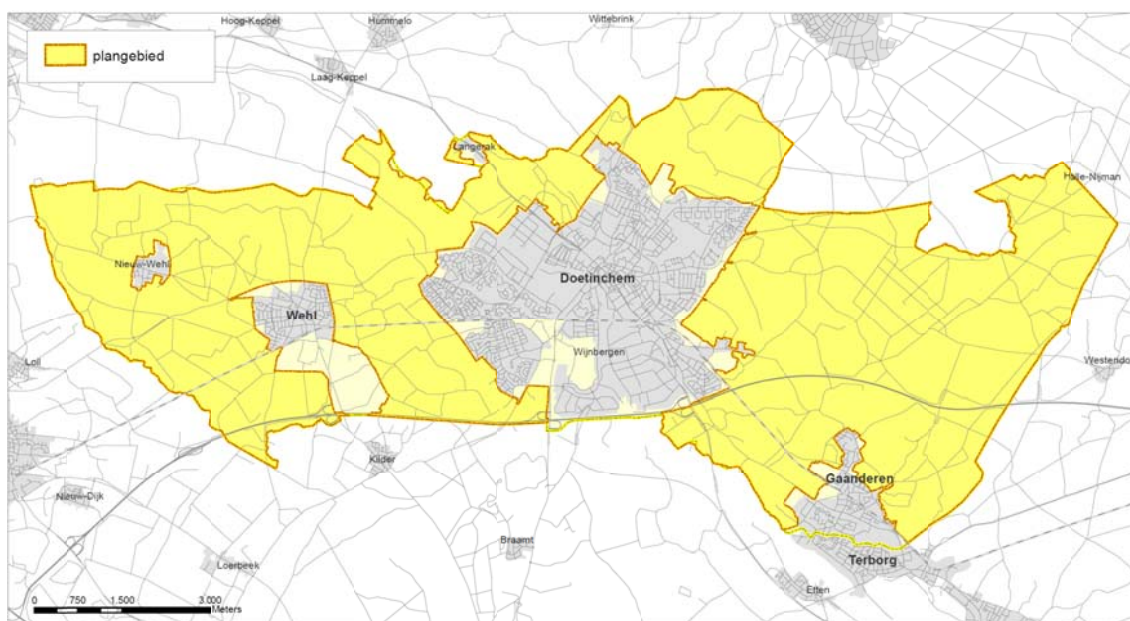
In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het plan- en studiegebied, het voornemen, de effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en op de uitgangspunten voor de Passende Beoordeling. Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader en het daaruit volgend toetsingskader. De effectbeschrijving en –beoordeling voor wat betreft stikstofdepositie, dus de feitelijke toetsing, vindt plaats in hoofdstuk 4. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2 Planbeschrijving

2.1 PLANGEBIED

Het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is weergegeven in Afbeelding 1. In het plangebied zijn verschillende functies aanwezig. Het gaat met name om natuur, landschap, (agrarische) bedrijven en woonpercelen.

Afbeelding 1: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied – 2012

2.2 STUDIEGEBIED

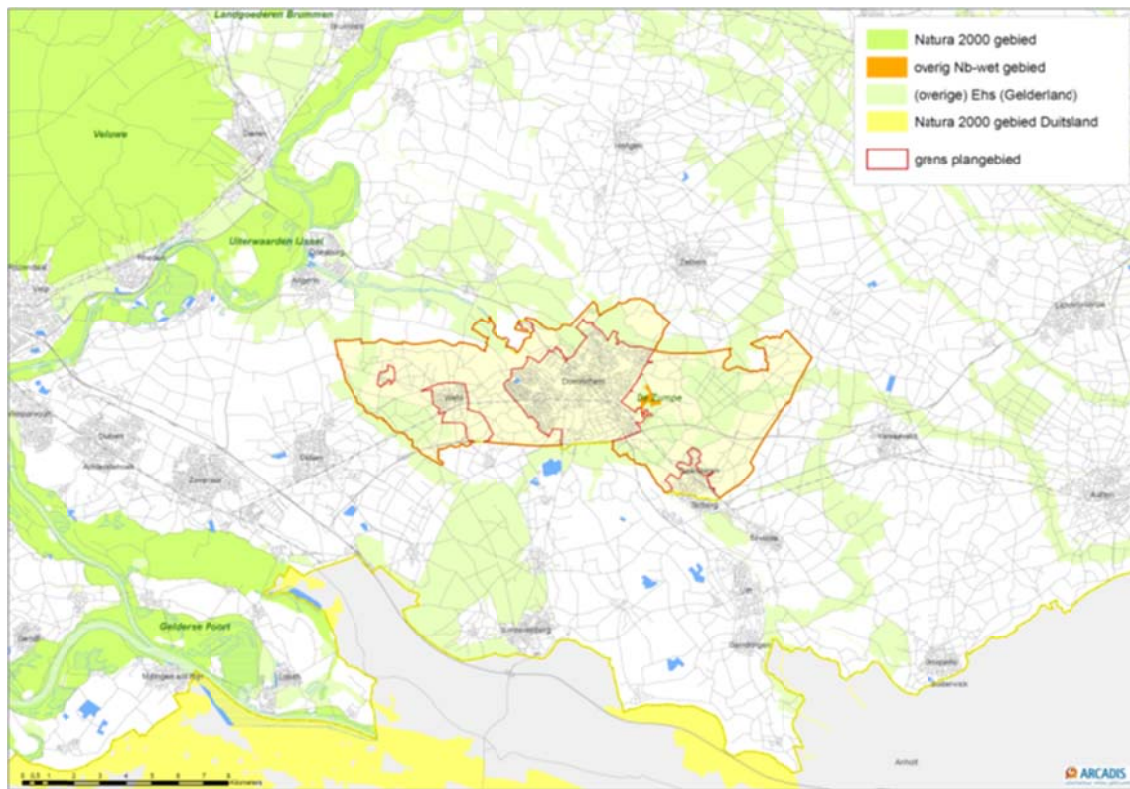
2.2.1 NATURA 2000-GEBIEDEN BINNEN DE INVLOEDSSFEER

De commissie voor de m.e.r. geeft in haar advies *Natura 2000 en verzurende/vermestende deposities in m.e.r.* aan dat naar effecten van stikstofdepositie gekeken moet worden tot een afstand van 10 kilometer en zelfs nog verder wanneer daar aanleiding toe is. In voorliggende Passende Beoordeling wordt derhalve nader ingegaan op effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 op de Natura 2000-gebieden (zie Afbeelding 2):

- Gelderse Poort.
- Uiterwaarden IJssel.
- Veluwe.

- Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach.
- NSG¹ Emmericher Ward.
- NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung.
- VSG² Unterer Niederrhein.

Afbeelding 2: Beschermde natuurgebieden in en in de omgeving van de gemeente Doetinchem

2.2.2 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN BINNEN DE INVLOEDSSFEER

In het plangebied van de gemeente Doetinchem heeft het Rijk De Zumpe als Beschermde Natuurmonument aangewezen (zie Afbeelding 2).

2.3 HET VOORNEMEN

2.3.1 VEEHOUDERIJ

In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 worden regels opgenomen met betrekking tot de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen, waaronder intensieve veehouderijen en grondgebonden veehouderijen. Deze mogelijkheden uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn hieronder uitgewerkt.

¹ NSG = Naturschutzgebiet.

² VSG = Vogelschutzgebiet.

Oppervlakte agrarisch bouwblok

In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mag een agrarisch bouwblok 1,5 hectare gaan bedragen in het agrarische gebied of in geval het bouwblok groter is dan 1,2 hectare mag de oppervlakte maximaal 25% worden vergroot. Een agrarisch bouwblok mag 1,25 hectare bedragen in het agrarische gebied met waarden of in geval het bouwblok groter is dan 1 hectare mag de oppervlakte maximaal 25 % worden vergroot.

Oppervlakte bouwblok intensieve veehouderij

In de gemeente Doetinchem komen alleen verwevings- en extensiveringsgebieden voor. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is er voor intensieve veehouderijen in verwevingsgebied de mogelijkheid tot omschakeling, hervestiging, overname en uitbreiden tot maximaal 1 hectare. Vergroting van de oppervlakte van (het deel) intensieve veehouderij groter dan 1 hectare is alleen mogelijk in het kader van dierenwelzijnseisen en/of veterinaire gezondheid. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is uitgesloten.

In de extensiveringsgebieden geldt dat nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling naar intensieve veehouderij niet is toegestaan. Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

In het reconstructieplan Achterhoek en Liemers zijn in het verwevingsgebied van de gemeente Doetinchem ontwikkellocaties voor de intensieve veehouderij aangewezen. Het beleid is erop gericht ook binnen het verwevingsgebied groei van de intensieve veehouderijbedrijven op daarvoor geschikte locaties mogelijk te maken, mits aan een aantal voorwaarden voldaan wordt. De ontwikkellocaties zijn geen onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het ontwikkelen van deze locaties kan uitsluitend buitenplannen geregeld worden.

2.4 EFFECTEN VAN HET NIEUWE BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBOED – 2012

2.4.1 VEEHOUDERIJ: STIKSTOFDEPOSITIE

De aanwezigheid van nutriënten (m.n. stikstof en fosfor) in lucht, bodem en water speelt direct (habitats) of indirect (soorten) een belangrijke rol in de kwaliteit van de ecosystemen. Met name ecosystemen die gekenmerkt worden door lage nutriënteniveau zijn gevoelig voor aanvoer van nutriënten van buiten het systeem, maar ook voor processen die in het systeem zelf plaatsvinden. De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied hebben betrekking op natte tot droge voedselarme ecosystemen, die sterk gevoelig zijn voor toename van het nutriënteniveau, ook wel vermessing genoemd.

De toename van nutriënten in de betreffende gebieden kan plaatsvinden door mineralisatieprocessen in de bodem door verlaging van de grondwaterstand, door aanvoer via grond- en oppervlaktewater of door stikstofdepositie vanuit de lucht. Er is geen sprake van duidelijke kwelstromen vanuit het buitengebied naar de Natura 2000-gebieden, waardoor nutriëntenverspreiding via het grondwater geen substantiële invloed heeft op de Natura 2000-gebieden. Tevens vinden geen substantiële wijzigingen plaats van de grondwaterstand of de waterhuishouding. Derhalve richt deze Passende Beoordeling zich op de stikstofdepositie vanuit de mogelijke landbouwkundige ontwikkelingen.

Stikstof komt van nature voor in de lucht in de vorm van stikstofgas (N₂). Dit wordt door denitrificatie in de bodem gevormd door stikstofbacteriën die nitraat (NO₃⁻) omzetten in stikstofgas. Het stikstofgas kan vervolgens weer door bacteriën in de bodem worden omgezet, zodat het beschikbaar komt voor planten. De aanvoer van N die op deze wijze beschikbaar komt voor planten is beperkt.

Door onnatuurlijke processen is het aanbod van N via de lucht sterk toegenomen. Naast de natuurlijke aanvoer zijn er sinds de industrialisatie in Nederland namelijk belangrijke bronnen bijgekomen en wel : het verkeer, de industrie en de landbouw. De stikstofverbindingen slaan uiteindelijk neer op de bodem, zogenaamde depositie, en in de bodem worden de verbindingen omgezet waardoor de stikstof beschikbaar komt voor planten.

Toename van het nutriëtniveau zal leiden tot verandering in de soortensamenstelling en structuur van de vegetatie, waarbij voedselminnende soorten gaan overheersen ten koste van de kenmerkende soorten van de habitats en soorten waarop de instandhoudingsdoelen zijn gericht.

2.5 UITGANGSPUNTEN PASSENDE BEOORDELING

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het opstellen van deze Passende Beoordeling:

- Veranderingen in de landbouwbedrijven kunnen leiden tot verschillende effecten op Natura 2000-gebieden. Mogelijke effecten zijn verzuring, vermisting, oppervlakteverlies door ruimtebeslag, versnippering van leefgebieden van beschermde soorten, verzoeting of verzilting, verdroging of vernatting van gebieden, verandering van stroomsnelheid, verandering van overstromingsfrequentie, verstoring door licht, geluid of trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Deze Passende Beoordeling richt zich volledig op de effecten van stikstofdepositie. Gezien de aard van de voorziene veranderingen, worden veranderingen in populatiedynamiek en soortensamenstelling door andere effecttypen uitgesloten.
- Het studiegebied bestaat uit de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort, Uiterwaarden IJssel, Veluwe, Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung, VSG Unterer Niederrhein en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe.
- Voor de berekeningen en effectbeoordeling is uitgegaan van de Huidige situatie vergund + CBS-correctie. De Huidige situatie vergund + CBS-correctie vormt een benadering van de “werkelijke situatie” en is vooral van belang vanuit het juridisch kader.
- Voor achtergronddeposities zijn gegevens gebruikt uit jaren die zo dicht mogelijk lagen bij de jaartallen die in het MER zijn aangegeven als uitgangspunten voor huidige situatie en autonome ontwikkelingen.
- De berekeningen van de stikstofdeposities zijn uitgevoerd met OPS-Pro 4.2.
- De stikstofdepositie vanuit veehouderijen wordt vooral veroorzaakt door NH₃. Bij de berekeningen zijn deze dan ook het meest belangrijk. De uitstoot van NO_x van veehouderijen is zeer klein vergeleken met NH₃. Voor veehouderijen zijn ook geen gegevens bekend van de uitstoot van NO_x.

3

Wettelijk kader en toetsingskader

3.1 NATURA 2000, BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN EN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 (NBwet) in werking getreden. Deze wet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000- gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrictlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrictlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van andere diersoorten en habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000 netwerk.

Natura 2000-gebieden

Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd in de (concept) aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden. In de besluiten staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen. Voor sommige doelen betreft dat behoud van oppervlakte en kwaliteit. Maar ook uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit of een combinatie daarvan zijn mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten. De voorgenomen planwijzigingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moeten derhalve getoetst worden aan de instandhoudingsdoelstellingen.

Om de effecten van een ontwikkeling op een Natura 2000-gebied te toetsen wordt de Habitattoets uitgevoerd. De Habitattoets bestaat uit drie mogelijke onderzoekssituaties, die opeenvolgend doorlopen kunnen worden maar ook los van of in combinatie met elkaar. Deze drie onderzoekssituaties zijn:

- Oriëntatiefase (de Voortoets).
- Verslechteringstoets.
- Passende Beoordeling.

In de oriëntatiefase wordt aan de hand van een Voortoets gekeken of de ontwikkelingen waarin het plan voorziet mogelijk (significante) negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.

Van een negatief effect is sprake wanneer een verstoring optreedt van een kwalificerende soort of een verslechtering van een kwalificerend habitatype. Indien deze verstoring of verslechtering leidt tot een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betreffende soort of habitatype, dan is sprake van een significant negatief effect.

Indien uit de Voortoets blijkt dat het plan geen negatieve effecten met zich meebrengt is geen verder onderzoek noodzakelijk. Wanneer een significant negatief effect niet op voorhand uitgesloten kan worden moet een Passende Beoordeling worden uitgevoerd. Wanneer een significant negatief effect wel kan worden uitgesloten maar er mogelijk toch sprake is van verslechtering van een habitatype of een habitat van een soort, wordt aan de hand van een verslechteringstoets gekeken welke gevolgen deze negatieve effecten hebben op de betreffende soort of het habitatype.

Beschermde Natuurmonumenten

Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden dat de “oude doelen” van het Beschermde Natuurmonument onderdeel worden van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht.

BEOORDELINGSKADER VAN BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

De status Beschermde Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn (‘dwingende reden van openbaar belang’) die het verlenen van een vergunning ‘noodzaken’. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook een Passende Beoordeling is niet verplicht.

Bij Beschermde Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingsdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermde natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Voor handelingen buiten het beschermde natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip ‘externe werking’ van toepassing (art. 65 Nbwt³). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermde natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

3.2 TOETSINGSKADER NATURA 2000-GEBIEDEN

3.2.1 ALGEMEEN

Voor alle gebieden zijn specifieke doelen gesteld, deze komen in de onderstaande paragrafen aan bod. De doelen voor Nederland zijn overgenomen uit de (concept) besluiten zoals gepubliceerd op de website van het ministerie van EZ (www.natura2000.nl). De instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied in Duitsland is afkomstig van de website van het federale Bundesamt für Naturschutz (www.bfn.de), de gebiedsbeschrijvingen van de website van het Landesamt für Natur, Umwelt und Verbraucherschutz van de deelstaat Noord-Rijnland-Westfalen (<http://www.naturschutzhinformaten-nrw.de>).

³ In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten. Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor beschermde natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

3.2.2 GELDERSE POORT

Gebiedsomschrijving

De Gelderse Poort is de naam van een meer dan 6.000 hectare groot rivierenlandschap tussen de Duitse grens en de steden Arnhem en Nijmegen. Het ligt ingeklemd tussen de stuwwallen van Nijmegen en Montferland en omvat de stroomgebieden van de Rijn tussen Tolkamer en Arnhem (Bijlands Kanaal en Pannerdens Kanaal), van de Waal tussen Millingen aan de Rijn en Nijmegen, alsmede van de Oude Rijn tussen Elten (in Duitsland) en het dorpje Loo ten zuidoosten van Arnhem. Het laatste gebied wordt vooral gekenmerkt door verlandende stroombeddingen en oude meanders, omgeven door graslanden, akkers en wilgenbos. Het buitendijkse gebied van Rijn en Waal is sterk vergraven voor klei- en zandwinning en bestaat grotendeels uit open water, moerassen, ruigten, wilgenbos en diverse typen grasland, waaronder stroomdalgrasland op hooggelegen stroomruggen, oeverwallen en dijken. Hier bevinden zich gevarieerde natuurgebieden als de Bemmelse Waard, de Gendtse Waard, de Oude Waal en de Millingerwaard (langs de Waal), en de Lobberdense Waard en de Huissense Waarden (langs de Rijn); in de splitsing van Rijn en Waal ligt de Klompenwaard. Het binnendijkse polderlandschap bestaat voornamelijk uit graslanden, akkers, kleine waterlopen, rietlanden en moerasbos; ook hier bevinden zich enkele oude rivierlopen en tichtelterreinen. Van oorsprong een zeer belangrijk broedgebied voor moerasvogels (roerdomp, blauwborst en grote karekiet) en vogels van natte uiterwaard-graslanden (porseleinhoen en kwartelkoning). De betekenis is het afgelopen decennium sterk teruggelopen ten gevolge van verdroging in combinatie met vegetatiesuccessie.

Ook van grote betekenis als broedgebied voor broedvogels van waterrijke gebieden, al dan niet met opgaand bos (aalscholver, dodaars, zwarte stern, ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor aalscholver, wilde zwaan, kolgans, grauwe gans, slobbeend, nonnetje, meerkoet en kievit. Daarnaast van enig belang voor fuut, kleine zwaan, rietgans, smient, kraakeend, wintertaling, pijlstaart, tafeleend, visarend, slechtvalk, grutto en wulp. Eén van de belangrijkste gebieden voor kolgans en kievit.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 1 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Gelderse Poort is aangewezen.

Tabel 1: Instandhoudingsdoelstellingen voor de Gelderse Poort

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen						
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	=	>			
H3270 Slikkige rivieroever	-	>	>			
H6120 Stroomdalgraslanden *	--	>	>			
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	=	=			
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>			
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachtouthooibossen) *	-	>	>			

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
H91F0 Droge hardhoutooibossen	--	>	>			
Habitatsoorten						
Zeeprik	-	>	>	>		
Rivierprik	-	>	>	>		
Elft	--	=	=	>		
Zalm	--	=	=	>		
Bittervoorn	-	=	=	=		
Grote modderkruiper	-	>	>	>		
Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
Rivierdonderpad	-	=	=	=		
Kamsalamander	-	=	=	=		
Meervleermuis	-	=	=	=		
Bever	-	=	=	>		
Broedvogels						
Dodaars	+	=	=			40
Aalscholver	+	=	=			230
Roerdomp	--	>	>			20
Woudaapje	--	>	>			20
Porseleinhoen	--	>	>			10
Kwartelkoning	-	>	>			40
Zwarte Stern	--	>	>			150
IJsvogel	+	=	=			10
Oeverzwaluw	+	=	=			420
Blauwborst	+	=	=			80
Grote karekiet	--	>	>			40
Niet-broedvogels						
Fuut	-	=	=		180	
Aalscholver	+	=	=		320	
Kleine Zwaan	-	=	=		3	
Wilde Zwaan	-	=	=		2	
Kolgans	+	= (<)	=		10600	
Grauwe Gans	+	= (<)	=		2500	
Smient	+	= (<)	=		2600	
Krakeend	+	=	=		140	
Wintertaling	-	=	=		410	
Pijlstaart	-	=	=		40	
Slobeend	+	=	=		170	
Tafeleend	--	=	=		250	
Nonnetje	-	=	=		10	
Meerkoet	-	=	=		2000	

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Kievit	-	=	=		2500	
Grutto	--	=	=		70	
Wulp	+	=	=		360	

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en -- staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =< staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitattypen. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.3 UITERWAARDEN IJSSEL

Gebiedsomschrijving

Uiterwaarden IJssel omvat het systeem van de rivier de IJssel, inclusief aanliggende oeverwallen en komgronden. Het heeft een oppervlak van circa 9.209 hectare. De hoofdstroom zelf is niet in het richtlijngebied mee begreep. De IJssel is een zijtak van de Rijn en loopt van Arnhem tot aan het IJsselmeer. In perioden van hoge afvoer neemt de IJssel 1/6 deel van de Rijnafvoer voor haar rekening. In perioden met lage afvoer wordt het water op peil gehouden door een stuw in de Nederrijn. Vooral gedurende het winterhalfjaar zijn grote delen van de uiterwaarden geïnundeerd waarbij overstromingsduur en -frequentie sterk kunnen variëren. De voorkomende habitattypen en soorten zijn deels ontwikkeld als gevolg van de landschapsvormende processen die in het verleden hebben plaats gevonden en nu niet meer plaatsvinden. Zandige kalkrijke oeverwallen en rivierduinen worden afgewisseld met kleiige, vlakke stroomdalen. Het landschap wordt gekenmerkt door veel grasland en daartussen een kleinschalige afwisseling van landschapselementen, zoals kolken, hanken of strangen, bosschages, verspreide bomen en heggen, moerasstroken en rietzomen, zandoevers en stroomrichels en plaatselijk zand- en kleiwinplassen. De IJssel verbindt een aantal natuurgebieden met elkaar: de natuurgebieden langs de rivier, de Gelderse Poort bovenstrooms langs de Rijn, de laagveenmoerassen van Noordwest Overijssel in het noorden, de Randmeren en het Ketelmeer met aansluiting op het IJsselmeer in het westen

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 2 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Uiterwaarden IJssel is aangewezen.

Tabel 2: Instandhoudingsdoelstellingen voor de Uiterwaarden IJssel

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen						
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>			
H3260B Beken en rivieren met waterplanten(grote fonteinkruiden)	-	>	=			
H3270 Slikkige rivieroever	-	>	>			
H6120 *Stroomdalgraslanden	--	>	>			
H6430A Ruigten en zomen(moerasspirea)	+	=	=			
H6430B Ruigten en zomen(harig wilgenroosje)	-	=	=			
H6430C Ruigten en zomen(droge bosranden)	-	>	>			
H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	-	>	>			
H91E0A *Vochtige alluviale bossen(zachthoutoibossen)	-	=	=			
H91E0B *Vochtige alluviale bossen(essen-iepenbossen)	--	>	>			
H91F0 Droge hardhoutbossen	--	>	>			
Habitatsoorten						
Bittervoorn	-	=	=	=		
Grote modderkruiper	-	>	>	>		
Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
Rivierdonderpad	-	=	=	=		
Kamsalamander	-	>	>	>		
Bever	-	>	>	>		
Broedvogels						
Aalscholver	+	=	=			280
Porseleinhoen	--	>	>			20
Kwartelkoning	-	>	>			60
Zwarte stern	--	=	=			50
IJsvogel	+	=	=			10
Niet-broedvogels						
Fuut	-	=	=		220	
Aalscholver	+	=	=		550	
Kleine zwaan	-	=	=		70	
Wilde zwaan	-	=	=		30	
Kolgans	+	=	=		16700	
Gauwe gans	+	=	=		2600	
Smient	+	=	=		8300	
Krakeend	+	=	=		100	
Wintertaling	-	=	=		380	
Wilde eend	+	=	=		2600	
Pijlstaart	-	=	=		50	

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Slobeend	+	=	=		90	
Tafeleend	--	=	=		450	
Kuifeend	-	=	=		690	
Nonnetje	-	=	=		20	
Meerkoet	-	=	=		3600	
Scholekster	--	=	=		210	
Kievit	-	=	=		3400	
Grutto	--	=	=		490	
Wulp	+	=	=		230	
Tureluur	-	=	=		30	

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en -- staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =< staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitatype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.4 VELUWE

Gebiedsomschrijving

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied.

Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 3 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor de Veluwe is aangewezen.

Tabel 3: Instandhoudingsdoelstellingen voor de Veluwe

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Oppervlakte	Doelst. Kwaliteit	Doelst. Populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen						
H2310 Stuifzandheiden met struikheide	--	>	>			
H2320 Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen	-	=	=			
H2330 Zandverstuivingen	--	>	>			
H3130 Zwakgebufferde vennen	-	=	=			
H3160 Zure vennen	-	=	=			
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>			
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>			
H4030 Droge heide	--	>	>			
H5130 Jeneverbesstruwelen	-	=	>			
H6230 Heischrale graslanden *	--	>	>			
H6410 Blauwgraslanden	--	>	>			
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes) *	--	>	>			
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>			
H9120 Beuken-eikenbossen	-	>	=			
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	--	>	=			
H9190 Oude eikenbossen	-	>	>			
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>			
Habitatsoorten						
Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>		
Vliegend hert	-	>	>	>		
Beekprik	--	>	>	>		
Rivierdonderpad	-	>	=	>		
Kamsalamander	-	=	=	=		
Meervleermuis	-	=	=	=		
Drijvende waterweegbree	-	=	=	=		
Broedvogels						
Wespendief	+	=	=			150
Nachtzwaluw	-	=	=			610
IJsvogel	+	=	=			30
Draaihal	--	>	>			100
Zwarte specht	+	=	=			430
Boomleeuwerik	+	=	=			2400
Duinpieper	--	>	>			40
Roodborsttapuit	+	=	=			1000
Tapuit	--	>	>			100

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Oppervlakte	Doelst. Kwaliteit	Doelst. Populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Grauwe klauwier	--	>	>			40

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staat voor negatief en -- staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =< staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitattypen. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.5 KLEVSCH LANDWEHR, ANHOLT, ISSEL FELTSCHLAGGR. U. REGNIETER BACH

Gebiedsomschrijving

Het gebied "Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bach" bestaat uit laagland stromen en sloten die uitmonden in de IJssel. Zij zijn gedeeltelijk rechtgetrokken en hebben versterkte oevers. Kenmerkend zijn de grote oppervlakken ondergedompelde waterplanten. De omliggende gebieden zijn deels gebruikt voor de landbouw (akkerbouw en weiland) of betreffen dennenbossen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor de volgende instandhoudingsdoelen:

- Grote modderkruiper: behoud en ontwikkeling van het leefgebied van deze soort

3.2.6 NATURSCHUTZGEBIET (NSG) EMMERICHER WARD

Gebiedsomschrijving

Het Naturschutzgebiet (NSG) Emmericher Ward bestaat uit semi-natuurlijke graslanden met natte grasland- restanten, natuurlijke wateren en afgegraven wateren ten westen van Emmerich.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 4 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor NSG Emmericher Ward is aangewezen. Dit gebied is tevens aangewezen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied VSG Unterer Niederrhein. Zie aldaar voor de beschrijving en instandhoudingsdoelen van dit gebied.

Tabel 4: Instandhoudingsdoelstellingen voor NSG Emmericher Ward. Nadere informatie over de doelstellingen ten aanzien van de habitattypen en soorten is niet bekend

Instandhoudingsdoelen NSG Emmeriger Ward	
Habitattypen	H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
	H6210 Kalkgraslanden
	H6430 Ruigten en zomen
	H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
	H91E0 Vochtige alluviale bossen
Habitatrichtlijnsoorten	Kamsalamander

3.2.7 NATURSCHUTZGEBIET (NSG) HETTER-MILLINGER BRUCH, MIT ERWEITERUNG

Gebiedsomschrijving

Het gebied "Naturschutzgebiet (NSG) Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung" wordt gedomineerd door uitgestrekte graslanden van verschillende vochtigheid, die worden doorkruist door meidoorn- en sleedoornhagen, bomenlanen, struiken en enkele graften. Bij hoog water van de Hetter Landwehr, die langs de Nederlandse grens loopt, worden de omliggende gebieden overstroomd. Na het hoogwater blijft het water in de diepere bodemlagen staan en vormt daarin ondiepe plassen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 5 geeft de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten waarvoor NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung is aangewezen. Dit gebied is tevens aangewezen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied VSG Unterer Niederrhein. Zie aldaar voor de beschrijving en instandhoudingsdoelen van dit gebied.

Tabel 5: Instandhoudingsdoelstellingen voor NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung. Nadere informatie over de doelstellingen ten aanzien van de habitattypen en soorten is niet bekend

Instandhoudingsdoelen NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung	
Habitattypen	H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
	H3260 Beken en rivieren met waterplanten
	H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden

3.2.8 VOGELSCHUTZGEBIET (VSG) UNTERER NIEDERRHEIN

Gebiedsomschrijving

Het gebied Unterer Niederrhein is het op een na grootste vogelbeschermingsgebied in Noordrijn-Westfalen en strekt zich uit van het Binsheimer Feld in het zuiden tot aan de grens met Nederland in het noorden. Het bevat zowel binnendijkse als buitendijkse gebieden, waaronder de Düffel. Het is een typisch, historisch gegroeid stroomdal-cultuurlandschap. De Rijn is ook nu nog het belangrijkste vormende element, met in de zomer droogvallende zand- en slikoevers, uitgebreide en periodiek overstromende uiterwaarden, afgesloten rivierarmen, kolken en oude stroomgeulen. Kenmerkend zijn verder verlandingsvegetaties, wilgenstruwelen, gegraven grind- en zandplassen en de kleinschalige elementen als heggen en knotwilgen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 6 geeft de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein is aangewezen.

Tabel 6: Instandhoudingsdoelstellingen voor Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein. Nadere informatie over de doelstellingen ten aanzien van de soorten is niet bekend

Instandhoudingsdoelen Vogelschutzgebiet (VSG) Unterer Niederrhein	
Vogels bijlage I VR	
IJsvogel	
Dwerggans	
Roerdomp	
Brandgans	
Zwarte stern	
Ooievaar	
Bruine kiekendief	
Kwartelkoning	
Kleine zwaan	
Wilde zwaan	
Grote zilverreiger	
Slechtvalk	
Blauwborst	
Nonnetje	
Zwarte wouw	
Kemphaan	
Goudplevier	
Porseleinhoen	
Visdief	
Bosruiter	
Trekvogels	
Kleine karekiet	
Veldleeuwerik	
Pijlstaart	
Slobeend	
Wintertaling	

Instandhoudingsdoelen Vogelschutzsgebiet (VSG) Unterer Niederrhein
Smient
Zomertaling
Krakeend
Kolgans
Taigarietgans
Graspieper
Tafeleend
Brilduiker
Kleine plevier
Holenduif
Roek
Kauw
Boomvalk
Meerkoet
Watersnip
Scholekster
Stormmeeuw
Grutto
Nachtegaal
Bokje
Grote zaagbek
Wulp
Wielewaal
Waterral
Oeverzwaluw
Roodborsttapuit
Dodaars
Zwarte ruiter
Groenpootruiter
Witgat
Tureluur
Kievit

3.3 TOETSINGSKADER BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

3.3.1 DE ZUMPE

Gebiedsomschrijving

Het natuurmonument De Zumpe is gelegen in de gemeente Doetinchem. Het bestaat uit een als beschermd natuurmonument en een staatsnatuurmonument aangewezen deel. Het natuurmonument wordt gekenmerkt door de in hydrologisch opzicht bijzonder milieumomstandigheden, waarbij goed ontwikkelde levensgemeenschappen met een hoge biologische waarde tot stand zijn gekomen. Het grootste deel van het beschermd natuurmonument bestaat uit loofbos, voornamelijk vochtige tot natte elzenbroekbossen. In het natuurmonument ligt een aantal percelen grasland die een integrerend onderdeel van het natuurmonument vormen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Het staatsnatuurmonument bestaat uit een op rabatten (vochtige leemgronden) gelegen Elzen-Vogelkers bos, met een rijk ontwikkelde struik- en kruidlaag. Op de veen- en leemgronden die in de winter onder water staan gaat dit bos over in Elzenbroekbos. Er is een dicht stelsel van slootjes aanwezig. In de struiklaag is met name het massaal voorkomen van de Sleedoorn, ook vaak als jonge kiemplant, natuurwetenschappelijk van belang. Daarnaast komen ook Wegedoorn, Hazelaar, Meidoorn en Gelderse roos in grote aantallen voor, alsmede Vogelkers, Hop, Rode bes en Kornoelje.

In de kruidlaag komt in enkele delen van het bos de Schaafstro massaal voor. Andere soorten die hier verder aangetroffen zijn Ruwe smele, Bosandoorn, Framboos, Scherpe zegge, Glidkruid, Engelwortel, Koninginnekruid en Moerasspirea.

Er is een rijke paddenstoelen flora aanwezig met o.a. Witte koraalzwam en Polyporus badius, een soort die op dood hout groeit en niet algemeen is. Als gevolg van het rijk gevarieerde milieu is het gehele natuurmonument een waardevolle biotoop voor veel verschillende diersoorten waaronder Waterral, Kleine bonte specht, Grauwe vliegenvanger, Bosrietzanger, Boomvalk, Spotvogel, Dodaars, Ree, Egel, Eekhoorn, Vos, Kleine watersalamander, Gewone Pad, Groene en bruine Kikker en verschillende soorten vleermuizen.

(bron: website Ministerie van EZ over beschermde natuur in Nederland;

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)).

De vegetatietypen in dit beschermd natuurmonument kunnen worden vertaald naar het habitatype H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen).

4

Effectbepaling en -beoordeling stikstofdepositie

4.1 ALGEMEEN

In deze Passende Beoordeling wordt de stikstofdepositie vanuit het voorkeursalternatief (het voornemen uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012) vergeleken met de referentiesituatie (Huidige situatie + CBS-correctie veestapel).

4.1.1 DE REFERENTIESITUATIE

Er zijn verschillende mogelijkheden om de huidige situatie in beeld te brengen, ten behoeve van de referentie:

- Aan de hand van de Huidige situatie vergund wordt een beeld gevormd van de vergunde situatie.
- De Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting brengt de huidige vergunde situatie in beeld voor de veehouderij. Voor de intensieve veehouderij gecorrigeerd met de lagere stalemissies voortkomend uit de AMvB-Huisvesting. Deze worden voor deze situatie als autonome ontwikkeling gezien.
- De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat voor projecten het effect op Natura 2000-gebieden moet worden vergeleken met de bestaande situatie op 7 december 2004⁴. Voor plannen, zoals voorliggend bestemmingsplan Buitengebied – 2012, geldt echter de huidige werkelijke situatie als referentiesituatie. Voor deze passende beoordeling is uitgegaan van de huidige situatie vergund + CBS-correctie als beste inschatting hiervan.

4.1.2 HET VOORKEURSSALTERNATIEF

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In de worst-case invulling van het voorkeursalternatief groeien alle bedrijven met een bestemming Agrarisch door tot 1,5 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1,2 hectare. Alle bedrijven met een bestemming Agrarisch met waarden groeien door tot 1,25 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1 ha. In zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden bedraagt de gebruiksoppervlakte iv maximaal 1 ha tenzij nu al groter. In het plangebied liggen 134 bedrijven met een agrarisch bouwblok.

⁴ Uit recente jurisprudentie blijkt dat voor gebieden die beschermd zijn op basis van de Natuurbeschermingswet de situatie op 7 december 2004 of eerder wanneer gebieden daarvoor al zijn aangewezen, geldt als toetsingskader (referentiesituatie) in het kader van een Natuurbeschermingswetvergunning. Voor deze Passende Beoordeling op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is de referentiesituatie bepaald door de vergunde situatie anno 2011 op basis van het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) te corrigeren met het werkelijk gehouden aantal dieren op basis van CBS-statline. Overigens is het beleid omtrent de Natuurbeschermingswet op dit moment nog volop in ontwikkeling.

Hiervan zijn er 49 bedrijven als mogelijke iv-groeier en 69 bedrijven als mogelijke melkrundvee-groeier geclassificeerd⁵. Van de overige 16 bedrijven zijn er 2 bedrijven geclassificeerd als stopper⁶ en 14 bedrijven zijn geclassificeerd als blijver⁷.

De melkrundvee-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per hectare. De iv-groeiers kunnen groeien tot “een gebruiksoppervlakte van 1ha”. In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er rekenkundig vanuit gegaan dat een bouwblok van 1,5 hectare overeenkomt met een gebruiksoppervlakte van 1 hectare. Daarom is voor de iv-groeiers uitgegaan van de eerder bepaalde maximale omvang van het bouwblok, een bouwblok van maximaal 1,5 ha voor de bestemming Agrarisch en een bouwblok van maximaal 1,25 ha voor de bestemming Agrarisch met waarden. De iv-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge per ha bouwblok. De iv-groeiers groeien tot deze maximale bouwblokomvang of de grens van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder, in de diersoort van de nu aanwezige veestapel⁸. In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) gaan alle bedrijven voldoen aan AMvB-Huisvesting.

** In het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer toegestaan. Derhalve zijn deze omschakelingsmogelijkheden in tegenstelling tot de worst-case verkenning geen onderdeel van het voorkeursalternatief (worst-case invulling).*

** Voor een aantal bedrijven welke in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet langer een agrarisch bouwblok krijgen heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken. Deze bedrijven zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als stopper. De overige bedrijven zonder agrarisch bouwblok zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als blijver.*

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (Regeling ammoniak en veehouderij (2012)) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Deze variant is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden voorkomen kunnen worden. Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken en te onderbouwen dat dat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

⁵ Bedrijven zijn op basis van de vergunde veestapel geclassificeerd als groeier in melkrundvee of groeier in iv.

Melkrundveebedrijven met een kleinere iv-tak zijn als groeier melkrundvee meegenomen.

⁶ Voor deze twee bedrijven met een agrarisch bouwblok heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken.

⁷ Het betreft 3 iv-bedrijven in extensiveringsgebied of de Wav-zone (geen uitbreidingsmogelijkheden) en 11 bedrijven met paarden of konijnen als hoofdtak of bedrijven van zeer geringe omvang, te weinig iv voor een iv-aanduiding (< 9 nge dit komt overeen met ongeveer 200 vleesvarkens) en geen melkrundvee.

⁸ Varkens groeien in de verhoudingen van een gesloten zeugenbedrijf, pluimveebedrijven in leghennen, vleeskalverhouderijen in vleeskalveren en geitenhouderijen in melkgeiten.

4.2 BEOORDELINGSKADER

4.2.1 VERMESTING EN VERZURING DOOR DEPOSITIE VAN STIKSTOF

Bij de beoordeling van de effecten van de landbouwkundige ontwikkeling in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn de volgende gegevens van belang:

- De kritische depositiewaarde van kwalificerende habitattypen.
- De achtergronddepositie.
- De bijdrage van de landbouwkundige ontwikkelingen aan de uitstoot van stikstofdepositie.

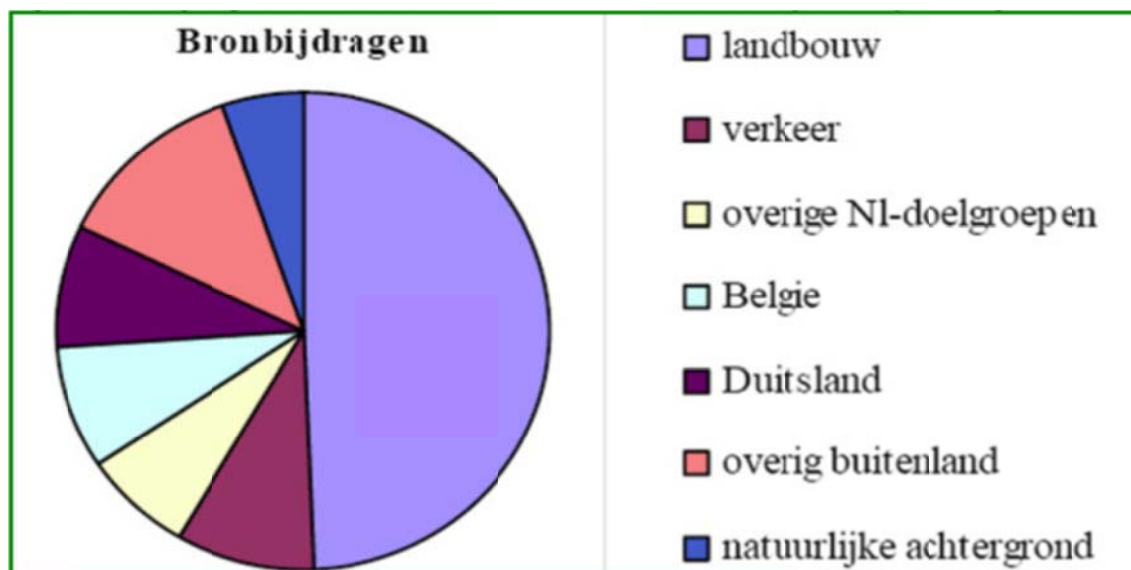
Kritische depositiewaarde

De kritische depositiewaarde is de grens waarboven het niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van een habitatype significant wordt aangetast door stikstofdepositie(verzuring/vermesting). Aangezien depositie van invloed kan zijn op de vegetatie en habitattypen (en daarmee op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden), is er een studie uitgevoerd om kritische depositiewaarden van habitattypen in Nederland te bepalen (Dobben & Hinsberg, 2008).

Achtergronddepositie

De N-depositie in Nederland bestaat uit ammoniak (NH₃) en stikstofoxiden (NO_x). De uitstoot van N-verbindingen bestaat bij verkeer en industrie voornamelijk uit stikstofoxiden (NO_x) en bij de landbouw uit ammoniak (NH₃). De landbouw krijgt veel aandacht bij de stikstofproblematiek. Deze sector veroorzaakt ook een groot gedeelte van de stikstofdepositie in Nederland. Echter, ook andere sectoren veroorzaken stikstofdepositie. De stikstofdepositie op natuurgebieden is voor de helft afkomstig uit de Nederlandse landbouw, in de vorm van ammoniak. Een kleiner deel van de stikstofdepositie is, in de vorm van stikstofoxides, afkomstig van verkeer en industrie. Ongeveer een kwart van de stikstofdepositie is afkomstig uit het buitenland (zie Afbeelding 3).

Afbeelding 3: Bijdragen van verschillende bronnen aan de stikstofdepositie op natuurgebieden (bron: Milieu en Natuurplanbureau, taskforce ovv hr C. Trojan, 2008)

De huidige stikstofdepositie in het plangebied wordt in deze studie onderscheiden in de depositie van de landbouw in het plangebied zelf en de depositie vanuit het totaal aan bronnen, de zogenaamde achtergronddepositie. De bijdrage van de landbouw in het plangebied wordt gemodelleerd. De totale depositie wordt ontleend aan de grootschalige milieukaarten van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Bijdrage landbouwkundige ontwikkelingen aan de stikstofdepositie

In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn uitbreidingsmogelijkheden opgenomen voor verschillende agrarische bedrijven. Dit kan leiden tot een toename van de ammoniakuitstoot wat extra stikstofdepositie kan veroorzaken op de beschermde habitattypen in de Natura 2000-gebieden. Tevens kunnen de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zorgen voor een toename van het verkeer in het gebied. Deze toename kan ook zorgen voor extra stikstofdepositie. De toename van het verkeer zal beperkt zijn. Aangezien er niets aan de wegenstructuur verandert vinden er in relatie tot wegen geen nieuwe ontwikkelingen plaats en worden de effecten van deze depositie buiten beschouwing gelaten. De bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie wordt voor de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) gemodelleerd.

4.2.2 BEOORDELINGSWIJZE NEDERLAND

Beschouwing kritische depositiewaarde

Voor een kwantitatieve beoordeling van het effect van stikstofdepositie op de kwalificerende habitats wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarde. Dit is de grens waarboven niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, dan zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet uit te sluiten.

De term 'critical load' wordt in de milieuwetenschappen gedefinieerd als: "een kwantitatieve schatting op basis van de best beschikbare kennis van de belasting door één of meer verontreinigingen waar beneden geen significante schadelijke effecten optreden bij specifieke gevoelige elementen van het milieu" (Langan & Hornung, 1992).

Van Dobben en Van Hinsberg (2008) geven de meest recente gegevens van kritische depositiewaarden voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. De kritische depositiewaarden voor stikstof zijn op een zodanige manier bepaald dat verzuring en vermesting hierin zijn verdisconteerd. Het effect van stikstofdepositie omvat daarom zowel de effecten van verzuring als vermesting. Het rapport is vastgesteld na beoordeling door een internationale reviewcommissie.

Van Dobben en Van Hinsberg (2008) geven aan dat de beschikbaarheid van habitatspecifieke drempelwaarden (in plaats van gebiedspecifieke) de mogelijkheid opent ruimtelijk te differentiëren naar effecten op verschillende habitats. In de begeleidende brief van het ministerie van LNV (nu EZ), bij het vrijgeven van het bovengenoemde rapport, wordt het volgende gesteld over het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof:

"Het gebruik van kritische depositiewaarden voor stikstof bij vergunningverlening moet aanzienlijk worden genuanceerd. Beschouw deze waarden veeleer als hulpmiddel op basis waarvan de uiteindelijk te behalen doelstelling mede is gebaseerd". Dit komt overeen met een conclusie uit het rapport

"Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000" van de door de Minister van LNV (nu EZ) ingestelde Taskforce Ammoniak (Commissie Trojan, 2008).

Volgens de Taskforce zijn kritische depositiewaarden niet meer dan een nuttig wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van milieubelasting op natuurgebieden. Deze waarden kunnen niet strikt worden toegepast bij het beantwoorden van de vraag of een vergunning voor uitbreiding kan worden verleend.

Bij een vergunningaanvraag moet worden getoetst in hoeverre een initiatief een belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn meer factoren van belang dan alleen depositie. De Minister van LNV (nu EZ) heeft dit standpunt ingenomen in de brief waarbij het rapport van Van Dobben en Van Hinsberg (2008) openbaar is gemaakt. In deze brief van het Ministerie van LNV van 16 juli 2008 wordt een lijst van factoren gegeven die, naast stikstofdepositie, eveneens van belang zijn. Dit wordt bevestigd in de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" dat het ministerie van LNV (2008a) heeft opgesteld.

De conclusie is dat bij de toetsing van mogelijk schadelijke initiatieven, aan de kritische depositiewaarden geen absolute betekenis kan worden gehecht. Een significant negatief effect op de staat van instandhouding kan niet worden afgeleid van alleen het overschrijden van de kritische depositiewaarde. Voor een dergelijke conclusie dienen meer factoren te worden bekeken. De kritische depositiewaarden moeten worden gezien als een wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van de milieubelasting van Natura 2000-gebieden.

Toetsingskader stikstofdepositie

Voor het beoordelen van effecten van stikstofdepositie op gevoelige Natura 2000-gebieden bestaat op het moment van het opstellen van voorliggend rapport geen toetsingskader. Het oorspronkelijke Toetsingskader Ammoniak is door de Raad van State vernietigd.

Naar aanleiding daarvan deed de Commissie Trojan (2008) aanbevelingen voor een meer op maatwerk gebaseerde aanpak.

Mede op basis van deze aanbevelingen stelde het Ministerie van LNV (2008a) de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" op.

In juni 2009 adviseerde de Adviesgroep Huys (2009) aan de Minister van LNV over de problematiek. In een brief van de Minister van LNV (2009a) aan de Tweede Kamer d.d. 30 juni 2009 over Natura 2000, reageert zij op het advies van de Adviesgroep Huys d.d. 19 juni 2009 ('Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese natuurwetgeving'). De Adviesgroep Huys geeft aan dat de kritische depositiewaarde in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en dat die waarde te strikt is geformuleerd en toegepast. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid dat depositie slechts één van de elementen is, die eraan bijdragen dat geen gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt of behouden.

De adviesgroep beveelt aan het belang van de kritische depositiewaarde te relativeren en verwacht dat daardoor de nadruk bij toetsing door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zal verminderen.

Deze aanbeveling is in lijn met het advies van de Commissie Trojan (2008). Het ministerie gaf aan dat zij van mening is dat de kritische depositiewaarde niet in absolute termen moet worden gebruikt. Deze waarde is richtinggevend voor de langere termijn, maar niet noodzakelijkerwijs een realistisch streven voor de korte termijn. Dat geldt zeker in gebieden waar de feitelijke depositie al vele malen hoger is dan de kritische depositiewaarde.

De minister onderschrijft, zoals genoemd door de adviesgroep, het belang van het inzichtelijk maken van de gevolgen van een initiatief voor de instandhoudingsdoelstellingen door middel van een Passende Beoordeling.

Aankondiging nieuw beleid

De minister bereidt een voorstel voor, dat voorziet in een specifiek beoordelingsregime voor stikstof. In de situatie dat een activiteit per saldo niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in een gebied, heeft deze activiteit geen invloed op de stikstofdepositie en is er feitelijk sprake van een 'standstill-situatie'. In een dergelijke situatie is geen sprake van een project met mogelijk significante effecten, die verband houden met de stikstofemissie. Dergelijke activiteiten zouden volgens het ministerie doorgang moeten vinden. In dat geval wordt de stikstofdepositie bij de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 buiten beschouwing gelaten. Of dit ten aanzien van dit plan zo is, kan worden beoordeeld op grond van een analyse van de historische ontwikkeling van de stikstofdepositie door de tijd heen, in relatie tot de op die momenten geldende wetgeving. Wettelijk moet worden verzekerd dat bij gelijkblijvende depositie een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 niet kan worden geweigerd.

Rijk en provincies hebben begin november 2009 overeenstemming bereikt over de hoofdlijnen van een effectieve aanpak van de stikstofproblemen in en nabij Natura 2000-gebieden. Een zogenoemde Programmatische Aanpak Stikstof wordt op hoofdlijnen zo snel mogelijk in het kabinet vastgesteld, maar is thans nog niet beschikbaar.

Provinciale Verordening stikstof en Natura 2000

Vooruitlopend op de PAS heeft de provincies Gelderland een provinciale stikstofverordening vastgesteld.

Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland heeft als doel de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderijbedrijven weer vlot te trekken. Bedrijven die willen uitbreiden kunnen alleen een vergunning krijgen als ook de stikstofbelasting op de Natura 2000-gebieden daalt. De verordening bereikt deze twee doelen met behulp van een salderingssysteem. Het salderingssysteem, dat wordt beheerd door de provincie, registreert de stikstofuitstoot door veehouderijbedrijven, ook wel depositieruimte genoemd, en houdt de ontwikkeling daarvan bij. Als de depositieruimte van een bedrijf afneemt door het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten, kan een ander bedrijf deze depositieruimte voor een deel overnemen. Het salderingssysteem is gemeentegrens overstijgend.

Als de stikstofuitstoot door de uitbreiding een bepaalde drempelwaarde overschrijdt, is het bedrijf dat de vergunning aanvraagt verplicht om gebruik te maken van het salderingssysteem. De drempelwaarde is gerelateerd aan de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura 2000-gebied en is 0,5% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelig habitat, met uitzondering van de Natura 2000-gebieden Rijntakken, waarvoor een waarde van 1% van de kritische depositiewaarde geldt. Beneden deze drempelwaarde hoeft er niet gesaldeerd te worden en krijgt het bedrijf de Nb-wetvergunning zonder extra voorwaarden ten aanzien van de stikstofuitstoot. Boven deze drempelwaarde treedt het salderingssysteem in werking. Dit systeem garandeert een afname aan stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Beoordelingskader stikstof op Natura 2000 en Beschermde natuurmonumenten in voorliggende Passende Beoordeling

De provinciale verordening zoals hierboven beschreven is van toepassing bij het indienen van vergunningaanvragen door individuele bedrijven. In voorliggend MER beoordelen we de effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten direct op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is het oordeel of significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de kwalificerende habitattypen of soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten bepalend voor de beoordeling en daaraan verbonden effectscore van het alternatief.

De effectbeschrijving zal zich vooral toespitsen op het effect op de instandhoudingsdoelen voor habitattypen, aangezien voor deze doelen een duidelijke, kwantitatief te onderbouwen, relatie aanwezig is met de hoeveelheid stikstofdepositie. De effecten van stikstofdepositie op habitatrictlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten is indirect. Deze effecten zullen alleen kwalitatief aan de orde komen.

4.2.3 BEOORDELINGSWIJZE DUITSLAND

In een uitspraak (BVerwG 9 A 5.08, 14 april 2010) heeft het Duitse Bundesverwaltungsgericht, de hoogste federale administratieve rechtbank, de methode volgens KIfL (2008)⁹ goedgekeurd. Deze methode gaat er van uit dat een extra stikstofdepositie van 3% van de kritische depositiewaarde (KDW) als verwaarloosbaar te beschouwen is, waarbij het onderzoeksgebied is begrensd tot het gebied waar de toename van stikstofdepositie 100 gram (7,14 mol) N/ha/jaar of meer is. Bij de toetsing in Duitsland worden de volgende stappen doorlopen wanneer de achtergronddepositie hoger is dan de KDW van een habitatype:

1. Het onderzoek wordt beperkt tot de gebieden waar de depositie van stikstof meer dan 100 g of 7,14 mol N/ha/jaar bedraagt. Beneden deze waarde zijn de berekeningen van de depositie niet meer (betrouwbaar) uit te voeren en kunnen effecten derhalve niet meer worden bepaald.
2. Op grond van de Habitatrictlijn wordt de inbedding van de belangen van Natura 2000 in een maatschappelijke context erkend. Daarom is het gerechtvaardigd dat er ondanks een overschrijding van de KDW een extra, projectgerelateerde stikstofdepositie tot een bepaalde drempelwaarde mogelijk is, totdat maatregelen van algemeen (landelijk of internationaal) stikstofreductiebeleid effect hebben. Een extra stikstofdepositie van 3% van de KDW is op grond van wetenschappelijke onderbouwde drempelwaarde verwaarloosbaar; deze waarde is lager dan grootte van de afvoer van stikstofverbindingen uit de bodem die diverse natuurlijke processen (zoals uitspoeling van stikstofverbindingen) bewerkstelligen. Voorwaarde daarbij is dat de habitattypen binnen een gebied de instandhoudingstoestand A of B hebben en dat de achtergronddepositie de kritische depositiewaarde meer dan twee maal overschrijdt.
3. Tussen de 3% en 5% van de KDW kunnen significante effecten op habitattypen worden uitgesloten wanneer het beïnvloede oppervlakte van een habitatype binnen een Natura 2000-gebied kleiner is dan 1% van de totale oppervlakte van het habitatype. Boven 1% van het oppervlak kunnen significante effecten niet worden uitgesloten.
4. Na deze selectiestappen moet op grond van systeemeigenschappen en lokale omstandigheden (vegetatie, beheer, dynamiek, begrazing, bodemgesteldheid etc.) worden beredeneerd waarom een toename van de stikstofdepositie wel of niet tot een significant effect leidt op de instandhoudingsdoelstellingen.

⁹ KIfL (Kieler Institut für Landschaftsökologie) 2008. Bewertung von Stickstoffeinträgen in FFH-Verträglichkeitsstudien.

4.2.4 KRITISCHE DEPOSITIEWAARDEN

Bij stikstofdepositie gaat het om vermestende en verzurende depositie. Met de huidige gegevens is het niet mogelijk een onderscheid te maken tussen vermestende en verzurende depositie. In de bepaling van de kritische depositiewaarden zijn zowel verzuring als vermeting verdisconteerd. Van Dobben & Van Hinsberg (2008) hebben een overzicht gemaakt van kritische depositiewaarden toegepast op de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Uit dit overzicht is per habitatype de gevoeligheidsklasse voor stikstof overgenomen.

In Tabel 7 zijn de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied weergegeven. Tevens zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de habitatypes opgenomen en is weergegeven of de achtergronddepositie van stikstof de KDW in de huidige situatie al overschrijdt. Bij veel voor verzuring en vermeting gevoelige habitatypes wordt de kritische depositiewaarde overschreden. De Natura 2000-gebieden "VSG Unterer Niederrhein" en "Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bac" zijn niet in Tabel 7 opgenomen, aangezien er in deze gebieden geen habitatypes zijn aangewezen.

Tabel 7: Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied met instandhoudingsdoelstellingen (habitatypes). Voor de habitatypes is de kritische depositiewaarde (KDW) weergegeven. Habitatypes die vet zijn weergegeven, zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstofdepositie (vermeting en verzuring). De habitatypes zijn oranje gemarkeerd wanneer de achtergronddepositie (zie Tabel 8) de KDW overschrijdt

Habitatype	KDW (mol N/ha/ jaar)	Veluwe	Uiterwaarden IJssel	Gelderse Poort	De Zumppe	NSG Emmericher Ward	NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung
H2310 Stufzandheiden met struikheide	1100	X					
H2330 Zandverstuivingen	740	X					
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	2100		X	X		X	X
H3260B Beken en rivieren met waterplanten	>2400						X
H3270 Slikkige rivieroever	>2400			X			
H4030 Droge heide	1100	X					
H6120 Stroomdalgraslanden	1250			X			
H6210 Kalkgraslanden	1510					X	
H6230 Heischrale graslanden	830	X					
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	>2400			X			
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	1870					X	
H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver)	1400		X	X		X	X
H9120 Beuken-eikenbossen	1400	X					
H9190 Oude eikenbossen	1100	X					
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	2410		X	X			
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	2000		X				
H91E0C Vochtige alluviale bossen	1860				X	X	

Habitattype	KDW (mol N/ha/ jaar)	Veluwe	Uiterwaarden IJssel	Gelderse Poort	De Zumpe	NSG Emmericher Ward	NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung
(beekbegeleidende bossen)							
H91F0 Droge hardhoutoibossen	2080			X			

4.2.5 ACHTERGRONDDEPOSITIE

De achtergronddeposities in de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied Nederland zijn weergegeven in Tabel 8.

Tabel 8: Achtergronddepositiewaarden in 2011 (in mol N/ha/jr.) in de Natura 2000-gebieden in het invloedsgebied (berekening 2012, PBL/ RIVM)

Natura 2000-gebied	Minimaal	Gemiddeld	Maximaal
Gelderse Poort	1410	1900	3920
Uiterwaarden IJssel	1430	1880	3410
Veluwe	1730	2300	3410
De Zumpe	2150	2350	3080
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach*	1550	1840	2370
NSG Emmericher Ward*	1870	1900	1910
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung*	1460	1800	2000
VSG Unterer Niederrhein*	1460	1800	2030

* De achtergronddepositiewaarden van de Duitse Natura 2000-gebieden zijn gebaseerd op de achtergronddepositiewaarden aan de Nederlandse grens (berekening 2012, PBL/ RIVM), aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn van achtergronddepositiewaarden in Duitsland. Dit is vermoedelijk een overschatting van de werkelijke achtergronddepositiewaarden.

4.3 EFFECTBESCHRIJVING EN EFFECTBEOORDELING

4.3.1 VERANDERING STIKSTOFDEPOSITIE DOOR HET VOORKEURSALETERNATIEF (WORST-CASE INVULLING)

Tabel 9 geeft voor de referentiesituatie en het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) de gemiddelde waarden van stikstofdeposities per Natura 2000-gebied en habitattype weer, evenals de verschillen hiertussen.

Tabel 9: De stikstofdeposities voor de referentiesituatie en het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) op de verschillende Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument (in mol N/ha/jr). In de rechterkolommen staat het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie weergegeven.

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	Habitattypen	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	Voorkeursalternatief (best-case invulling)	Verskil tussen voorkeursalternatief (worst-case invulling) en referentiesituatie	Verskil tussen voorkeursalternatief (best-case invulling) en referentiesituatie
Gelderse Poort	H3150	3.6	6.2	2.7	+2,6	-0,9
	H3270	2.5	4.5	1.9	+2,0	-0,6
	H6120	1.9	3.4	1.4	+1,5	-0,5
	H6430A	2.7	4.6	2.0	+1,9	-0,7
	H6510A	2.1	3.7	1.6	+1,6	-0,5
	H91E0A	4.2	7.3	3.2	+3,1	-1,0
	H91F0	3.6	6.4	2.8	+2,8	-0,8
Uiterwaarden IJssel	H3150	6.7	11.6	5.0	+4,9	-1,7
	H6510A	5.2	9.0	3.8	+3,8	-1,4
	H91E0A	6.6	11.4	4.9	+4,8	-1,7
	H91E0B	9.7	16.6	7.1	+6,9	-2,6
Veluwe	H2310	3.5	6.2	2.7	+2,7	-0,8
	H2330	2.3	4.1	1.7	+1,8	-0,6
	H4030	2.8	4.9	2.1	+2,1	-0,7
	H6230	1.5	2.7	1.2	+1,2	-0,3
	H9120	10.8	18.9	8.1	+8,1	-2,7
	H9190	9.9	17.6	7.5	+7,7	-2,4
De Zumpe		76.6	186.6	75.8	+110	-0,8
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach		3.5	6.7	2.8	+3,2	-0,7
NSG Emmericher Ward		3.9	7.1	3.0	+3,2	-0,9
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung		3.3	6.2	2.6	+2,9	-0,7
VSG Unterer Niederrhein		3.2	5.9	2.5	+2,7	-0,7

Effectbeschrijving voorkeursalternatief (worst-case invulling)

Uit Tabel 9 blijkt het volgende:

- In de referentiesituatie is de stikstofdepositie op Beschermd natuurmonument De Zumpe zeer hoog, met 76,6 mol N/ha/jr. In de overige beschermde gebieden ligt de depositie in de referentiesituatie tussen de 1,5 en 10,8 mol N/ha/jr.
- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) heeft verhoging van de depositie tot gevolg op alle beschermde gebieden in de omgeving. De grootte van de toename komt op de meeste locaties neer op bijna een verdubbeling ten opzichte van de referentiesituatie. In Beschermd natuurmonument De Zumpe is de toename het hoogst en bedraagt 110 mol N/ha/jr. In de overige gebieden ligt de toename in depositie tussen de 1,2 en 8,1 mol N/ha/jr.

Effectbeoordeling*Gelderse Poort*

- In Natura 2000-gebied Gelderse Poort ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1410 en 3920 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H6120 Stroomdalgraslanden is 1250 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook de kritische depositiewaarde van het habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) wordt reeds overschreden. Bij de habitattypen H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen) en H91F0 Droge hardhoutoibossen hangt het af van de locatie van de depositie of overschrijding aan de orde is. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitattypen tussen 1,5 en 3,1 mol N/ha/jaar. Bij de habitattypen H6120 Stroomdalgraslanden en H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van de habitattypen hierdoor negatief worden beïnvloed. Dit geldt tevens voor de overige habitattypen, indien de kritische depositiewaarde wordt overschreden.
- Aangezien bovengenoemde kwalificerende habitattypen een groot deel van het biotoop vormen voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Gelderse Poort, kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het biotoop en daarmee het voortbestaan van de betreffende soorten negatief wordt beïnvloed als gevolg van de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling).
- Het habitatype H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea) is niet gevoelig voor stikstofdepositie, en het habitatype H6430 C Ruigten en zomen (droge bosranden) komen niet voor binnen het invloedsgebied. Negatieve effecten op deze habitattypen kunnen om die reden worden uitgesloten.

Uiterwaarden IJssel

- In Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1430 en 3410 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) is 1400 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Bij de habitattypen H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) hangt het af van de locatie van de depositie of overschrijding aan de orde is. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitattypen tussen 3,8 en 6,9 mol N/ha/jaar. Bij het habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattypen hierdoor negatief wordt beïnvloed. Dit geldt tevens voor de overige habitattypen, indien de kritische depositiewaarde wordt overschreden.
- Aangezien bovengenoemde kwalificerende habitattypen een groot deel van het biotoop vormen voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel, kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het biotoop en daarmee het voortbestaan van de betreffende soorten negatief wordt beïnvloed als gevolg van de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

- Het habitattypen H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen) is niet gevoelig voor stikstofdepositie, en de overige kwalificerende habitattypen van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel komen niet voor binnen het invloedsgebied. Negatieve effecten op deze habitattypen kunnen om die reden worden uitgesloten.

Veluwe

- In Natura 2000-gebied Veluwe ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1730 en 3410 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattypen H2330 Zandverstuivingen is 740 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook bij de habitattypen H2310 Stuifzandheiden met struikhei, H4030 Droge heide, H6230 Heischrale graslanden, H9120 Beuken-eikenbossen en H9190 Oude eikenbossen wordt de kritische depositiewaarde overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitattypen tussen 1,2 tot 8,1 mol N/ha/jaar. Bij deze habitattypen kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van de habitattypen hierdoor negatief wordt beïnvloed.
- De overige kwalificerende habitattypen van Natura 2000-gebied Veluwe komen niet voor binnen het invloedsgebied. Negatieve effecten op deze habitattypen kunnen om die reden worden uitgesloten.
- Aangezien bovengenoemde kwalificerende habitattypen een groot deel van het biotoop vormen voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Veluwe, kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het biotoop en daarmee het voortbestaan van de betreffende soorten negatief wordt beïnvloed als gevolg van de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

De Zumpe

- In Beschermd natuurmonument De Zumpe ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 2150 en 3080 mol N/ha/jr. De aanwezige natuurwaarden kunnen worden vertaald naar het habitattypen H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) met een kritische depositiewaarde van 1860 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van dit habitattypen van 110 mol N/ha/jaar. Door deze grote stikstofdepositietoename kan niet worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattypen negatief wordt beïnvloed.

Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach

- In het Natura 2000-gebied "Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach" ligt de achtergronddepositiewaarde tussen de 1550 en 2370 mol N/ha/jaar. Dit gebied is alleen aangewezen voor het behoud en ontwikkeling van de populatie van de Grote modderkruiper. De Grote modderkruiper leeft in dit Natura 2000-gebied in beken die kunnen worden onderverdeeld in het habitattypen H3260 Bekken en rivieren met waterplanten. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van dit Natura 2000-gebied van 3,2 mol N/ha/jaar. Aangezien dit habitattypen niet gevoelig is voor stikstofdepositie, kunnen negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename op de Grote modderkruiper worden uitgesloten.

NSG Emmericher Ward

- In Natura 2000-gebied NSG Emmericher Ward ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1870 en 1910 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver) is 1400 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook bij de habitatypen H6210 Kalkgraslanden, H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden) en H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) wordt de kritische depositiewaarde overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitatypen van 3,2 mol N/ha/jaar. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie echter pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien dit gebied onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze habitatypen worden uitgesloten.
- Bij het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden wordt de kritische depositiewaarde niet overschreden. Negatieve effecten op dit habitatype kunnen om die reden worden uitgesloten.
- De habitatrictlijnsoort Kamsalamander is voornamelijk afhankelijk van de beschikbaarheid en kwaliteit van het voortplantingswater. Het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden vormt geschikt voortplantingswater voor deze soort. Aangezien van dit habitatype kritische depositiewaarde niet wordt overschreden, kunnen negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename op de Kamsalamander worden uitgesloten.

NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung

- In Natura 2000-gebied NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1460 en 2000 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het gevoelige habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver) is 1400 mol N/ha/jr. Deze wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van dit habitatype van 2,9 mol N/ha/jaar. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie echter pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien dit gebied onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op dit habitatype worden uitgesloten.
- Bij het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden wordt de kritische depositiewaarde niet overschreden, en het habitatype H3260B Beken en rivieren met waterplanten is niet gevoelig voor stikstofdepositie. Negatieve effecten op deze habitatypen kunnen om die reden worden uitgesloten.

VSG Unterer Niederrhein

- In het Natura 2000-gebied VSG Unterer Niederrhein ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1460 en 2030 mol N/ha/jr. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een gemiddelde toename van de stikstofdepositie ter plaatse van deze habitattypen tussen 2,7 mol N/ha/jaar. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie echter pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien dit gebied onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op de kwalificerende soorten broedvogels en trekvogels van dit Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

Conclusies

De huidige achtergronddepositie zorgt voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, tot significant negatieve effecten leiden. Uit bovenstaande effectbeoordeling komen de volgende conclusies naar voren:

- Voor Natura 2000-gebied Veluwe kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en de hieraan verbonden kwalificerende soorten binnen het invloedsgebied.
- Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.
- Voor het Beschermde natuurmonument De Zumpe kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de grote stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ter plaatse van dit gebied een aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden.
- Voor het Duitse Natura 2000-gebied Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach kunnen significant negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.
- Voor de Duitse Natura 2000-gebieden NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung en VSG Unterer Niederrhein wordt de kritische depositiewaarde van een aantal stikstofgevoelige habitattypen overschreden. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien deze gebieden onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename bij alle gebieden lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze gebieden worden uitgesloten.

Bij elke individuele aanvraag zal worden ingegaan op de vraag of een toename van depositie aan de orde is en of als gevolg hiervan negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten optreden. Hierbij zal met behulp van gegevens over de lokale situatie worden beoordeeld wat per geval de effecten zijn. Per geval zal worden bepaald hoe de lokale situatie is ten aanzien van de aanwezige habitattypen en of toename van stikstofdepositie op de betreffende locatie leidt tot negatieve effecten op deze habitattypen. Dit zal per geval verschillen.

4.3.2 VERANDERING STIKSTOFDEPOSITIE DOOR BEST-CASE VARIANT OP HET VORKEURSAALTERNATIEF (WORST-CASE INVULLING)

Stikstofdepositiewaardes

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

In Tabel 9 zijn de stikstofdepositiewaardes weergegeven voor het voorkeursalternatief (best-case invulling), in vergelijking met de stikstofdepositiewaardes voor de referentiesituatie en het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Effectbeschrijving

Uit Tabel 9 blijkt dat het voorkeursalternatief (best-case invulling) leidt tot een afname van de stikstofdepositie op alle Natura 2000-gebieden ten opzichte van zowel de referentiesituatie als het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De afname van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie ligt daarbij tussen de 0,3 en 2,7 mol N/ha/jaar.

Effectbeoordeling en conclusies

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet 1998. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012, is dus niet mogelijk bij een dergelijke ontwikkeling.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken, wat als uitgangspunt is genomen in het voorkeursalternatief (best-case invulling), is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

4.3.3 MITIGERENDE MAATREGELEN

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel bovenop de toepassing van de best beschikbare staltechnieken (zie toelichting op het voorkeursalternatief (best-case invulling). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo).

Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen.

4.3.4 CUMULATIEVE EFFECTEN

In een Passende Beoordeling is het nodig om een beschouwing te geven van de cumulatie van effecten. Immers als een plan op zichzelf slechts geringe effecten heeft, kan het effect aanzienlijk zijn in combinatie met een aantal andere projecten met geringe effecten. In dit geval gaat het om cumulatie van effecten als gevolg van stikstofdepositie.

In de gemeente Doetinchem is de ontwikkeling oostelijke randweg en het regionale bedrijventerrein A18 voorzien, die naar verwachting leiden tot een toename van stikstofdepositie in de omgeving (informatie van gemeente Doetinchem). Vooralsnog zijn deze ontwikkelingen geen onderdeel van de feitelijke situatie. Wanneer deze ontwikkelingen en andere ontwikkelingen in de omgeving ontwikkeld worden, is het noodzakelijk om in nadere toetsingen aandacht te besteden aan mogelijke cumulatie van stikstof in Natura 2000-gebieden. Indien maatregelen genomen worden (effect- of brongericht) zijn effecten mogelijk uit te sluiten, maar dit moet per project beoordeeld worden door middel van een toetsing waarin cumulatie wordt meegenomen.

5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 EFFECTEN VAN STIKSTOFDEPOSITIE

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

De huidige achtergronddepositie zorgt voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, tot significant negatieve effecten leiden. Uit de effectbeoordeling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) komen de volgende conclusies naar voren:

- Voor Natura 2000-gebied Veluwe kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en de hieraan verbonden kwalificerende soorten binnen het invloedsgebied.
- Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie nog niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.
- Voor het Beschermd natuurgebied De Zumpe kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de grote stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ter plaatse van dit gebied een aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden.
- Voor het Duitse Natura 2000-gebied "Klevische Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach" kunnen significant negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.
- Voor de Duitse Natura 2000-gebieden "NSG Emmericher Ward", "NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung" en "VSG Unterer Niederrhein" wordt de kritische depositiewaarde van een aantal stikstofgevoelige habitattypen overschreden. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien deze gebieden onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename bij alle gebieden lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze gebieden worden uitgesloten.

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet 1998. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012, is dus niet mogelijk bij een dergelijke ontwikkeling.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken, wat als uitgangspunt is genomen in het voorkeursalternatief (best-case invulling), is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

5.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel, bovenop de toepassing van de best beschikbare staltechnieken (zie toelichting op het voorkeursalternatief (best-case invulling). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo). Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen.

Colofon

PASSENDE BEOORDELING BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012 DOETINCHEM

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Doetinchem

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

drs. C.M. van Steenwijk-Bolle

drs. G. van der Schee

ing. J.T.H Houkes

GECONTROLEERD DOOR:

ing. P. Hartskeerl

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

20 december 2012

076826238:B

ARCADIS NEDERLAND BV

Beaulieustraat 22

Postbus 264

6800 AG Arnhem

Tel 026 3778 911

Fax 026 3515 235

www.arcadis.nl

Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Bijlage 2

Beleid en wetgeving

Bijlage 2.1

Europees niveau

Tabel 31: Europees beleid en wetgeving

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
Kaderrichtlijn Water (KRW)	Kwaliteitsverbetering oppervlakte- en grondwater gericht op goede chemische en ecologische toestand.	In dit MER zijn de effecten op water beschreven. Waar relevant wordt een relatie gelegd met de waterfuncties zoals geformuleerd door het waterschap en vastgesteld door de Provincie Gelderland o.b.v. de KRW.
Verdrag van Malta	Bescherming van archeologisch erfgoed.	Vergravingen kunnen invloed hebben op het bodemarchief. Ook bij bouwwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met archeologie. In dit MER komt dit globaal aan de orde, bij concrete activiteiten verdient het aandacht. Daarbij zal getoetst worden aan het door de gemeenteraad vastgestelde archeologische beleid. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 wordt archeologie geregeld via een dubbelbestemmingen.
IPPC-richtlijn	De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention Control) is een Europese richtlijn inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreinigingen.	Een gedeelte van de veehouderijbedrijven valt onder de werkingssfeer van de richtlijn.
Vogel- en Habitatrichtlijn	Op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn beschermde gebieden deels definitief, deels in ontwerp aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen.	Zie onder Natuurbeschermingswet 1998 in Tabel 32.

Bijlage 2.2 Landelijk niveau

Tabel 32 Landelijk beleid en wetgeving

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
Natuurbeschermingswet 1998	De Natuurbeschermingswet 1998 geeft uitvoering aan Europese richtlijnen: de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).	De Natura 2000-gebieden die mogelijk beïnvloed worden door de mogelijkheden die het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 biedt en beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet zijn de volgende Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland: Gelderse Poort, Uiterwaarden IJssel, Veluwe, Klevsche Landwehr, Anholt. Issel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiter, NSG Salmorth, nur Teilflaeche, Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich en VSG Unterer Niederrhein. Ook ligt het Beschermd Natuurmonument De Zumpe binnen het plangebied.
Crisis- en herstelwet	Het doel van de Crisis- en herstelwet is het bestrijden van de gevolgen van de economische crisis waarin de mondiale en de Nederlandse economie zich sinds het najaar van 2008 bevinden. De Nederlandse economie zal nog zeker tot 2014 de gevolgen van de recessie ondervinden, met name op het gebied van werkgelegenheid. Door middel van de nieuwe wet moet de economische structuur worden versterkt, zodat Nederland sneller en sterker uit de recessie tevoorschijn komt.	De Crisis- en herstelwet geldt vanaf 1 april 2010 en zorgt voor wijzigingen in de Natuurbeschermingswet 1998.
Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)	De PAS, van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, is erop gericht de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden omlaag te brengen. Doel van de PAS is de vergunningverlening weer vlot trekken: zeker stellen van de Natura 2000-doelen en tegelijk weer ruimte maken voor nieuwe economische activiteiten.	Deze wetgeving is van toepassing in Doetinchem.
Wet ruimtelijke ordening	De Wet ruimtelijke ordening (Wro) draagt bij aan vereenvoudiging en versnelling van procedures en beroepsprocedures. Ook zal er een scherpere handhaving zijn.	In de opzet van de Wro legt de gemeente haar beleid vast in een structuurvisie en worden de planologische mogelijkheden concreet beschreven in de bestemmingsplannen.
Flora- en faunawet	Nederlandse implementatie van de soortenbescherming uit Vogel- en Habitatrichtlijn.	Aangezien op het niveau van MER de detailinformatie niet voorhanden is er in voorliggend MER op globaal niveau getoetst aan de Flora- en faunawet.
Nota Ruimte	De Nota Ruimte stelt ruimte voor ontwikkeling centraal	De vitaliteit van het platteland wordt versterkt door ruimte te geven aan hergebruik van bebouwing en

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
	en gaat uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'.	nieuwbouw in het 'Landelijk Gebied', vergroting en aanpassing van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden en door ruimte te bieden aan een duurzame en vitale landbouw en overige economische activiteiten die zich verdragen met de kwaliteit van het landschap.
Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	De Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte hanteert het volgende motto "Nederland concurrerende, bereikbaar, leefbaar en veilig".	Deze structuurvisie geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en is de 'kapstok' voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.
Monumentenwet 1998	In de Monumentenwet 1998 is geregeld hoe gebouwde of archeologische monumenten aangewezen kunnen worden als wettelijk beschermd monument.	Deze wet is van toepassing op de aanwezige monumenten in het buitengebied van de gemeente Doetinchem.
Waterwet	De Waterwet heeft acht bestaande waterbeheerwetten samengevoegd. Daarnaast is vanuit de Wet Bodembescherming de regeling voor waterbodems ondergebracht bij de Waterwet.	Initiatieven op het gebied van veehouderij hebben mogelijk te maken met de Waterwet, waarbij voorheen een andere vergunning nodig was, zoals de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).
Wetgeving op het gebied van dierenwelzijn zoals het Varkensbesluit en het Legkippenbesluit 2003	Er is diverse regelgeving die betrekking heeft op dierenwelzijn.	Deze wetgeving is van toepassing in Doetinchem.
Wet milieubeheer, waaronder de luchtkwaliteitseisen	De Wet milieubeheer bepaalt welk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. Daarnaast dient er geen overschrijding te zijn van grenswaarden voor stoffen die in deze wet zijn benoemd.	Toetsing aan wettelijke normen voor fijn stof is relevant en wordt in dit MER behandeld.
Wet geluidhinder	Doel is het voorkomen of beperken van geluidhinder.	Geluidstoe- of -afname zal in het MER gerelateerd worden aan de geluidgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.
Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)	Deze wet vormt het toetsingskader voor geur veroorzaakt door het houden van dieren. Er wordt gerekend met "odour units" (Ou) en geurgevoelige objecten krijgen een beschermingsfactor toegewezen.	De Wgv biedt de gemeenten de mogelijkheid om bij verordening gebiedsgericht geurbeleid vast te stellen en hiermee af te wijken van de standaardnorm voor geur. De gemeente Doetinchem heeft geen eigen geurverordening opgesteld, zodat de generiek wettelijke normen van toepassing zijn.
Wet ammoniak en veehouderij (Wav)	De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit diervverblijven. Dit ter bescherming van de zogeheten zeer kwetsbare gebieden.	Deze regels moeten worden toegepast bij de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen.

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen (AMvB)	Met dit Besluit wordt invulling gegeven aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.	Dit besluit moet worden toegepast bij bestaande veehouderijen en nieuwvestiging van veehouderijen. In het MER is uitgegaan van toepassing van emissiearme stallen in de autonome ontwikkeling, die als referentie dient.
Wet op publieke gezondheid	Deze wet regelt de organisatie van de openbare gezondheidszorg, de bestrijding van infectieziektecrises en de isolatie van personen / vervoermiddelen die internationaal gezondheidsgevaaren kunnen opleveren.	De gemeenteraad draagt zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.

Bijlage 2.3

Provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau

Tabel 33: Provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid en wetgeving

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
Algemene Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (Kansen voor de regio, Streekplan Gelderland 2005)	Hierin is het omgevingsbeleid van de provincie Gelderland opgenomen. Het plan geeft de kaders weer voor ruimtelijke ontwikkelingen tot ongeveer 2015. Momenteel is de provincie Gelderland bezig met het opstellen van een Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO).	Het beleid is doorvertaald in diverse reconstructieplannen. Daarnaast dienen de nieuwe bestemmingsplannen te voldoen aan de gestelde kaders uit het Streekplan. In het streekplan is onder meer de begrenzing en ruimtelijke bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) geregeld.
Ruimtelijke verordening Gelderland	Met een ruimtelijke verordening stelt de provincie regels aan bestemmingsplannen van gemeenten. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw. Gemeente krijgen op sommige terreinen meer beleidsvrijheid, terwijl ze op andere gebieden te maken krijgen met strikte provinciale richtlijnen.	De regels in de verordening kunnen betrekking hebben op het hele provinciale grondgebied, delen of gebiedsgerichte thema's. De gemeente Doetinchem past het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 op deze regels aan.
Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland	Met de Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland wil de provincie bereiken dat de kwetsbare natuur in Natura 2000-gebieden beter wordt beschermd én dat veehouderijbedrijven in Gelderland mogelijkheden krijgen om uit te breiden.	Deze verordening is van toepassing in Doetinchem.
Reconstructieplan Achterhoek en Liemers	In Gelderland zijn in 2005 reconstructieplannen opgesteld die de toekomst van het platteland vormgeven. Dat is gebeurd in drie reconstructiegebieden. Eén van deze gebieden is de Achterhoek en Liemers.	Een belangrijk onderdeel van het reconstructieplan is de gehanteerde zonering. De volgende zonering is gehanteerd: - landbouwontwikkelingsgebied; gebieden waar landbouw voorrang krijgt. - extensiveringsgebied; gebieden waar de natuur voorrang krijgt. - verwevingsgebied; gebieden waar verschillende functies naar elkaar bestaan.
Natuurbeheerplan Gelderland	Het Natuurbeheerplan heeft als doel om gebieden te begrenzen waar subsidiëring van beheer en inrichting van natuur, agrarische natuur en landschapselementen plaats kan vinden. Daarnaast beschrijft het welke natuur- en landschapsdoelen van toepassing zijn en stelt het zo nodig aanvullende eisen ten aanzien van het uitvoeren van bepaalde beheermaatregelen	Het Natuurbeheerplan is voornamelijk een subsidiekader en daarom niet voor dit MER van toepassing. Natuurdoelen in het Natuurbeheerplan kunnen wel worden gebruikt bij de toetsing van effecten op de EHS.

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
Watertoets	In vroegtijdig stadium wateraspecten volwaardig mee laten wegen in ruimtelijke plannen	De Watertoets biedt richtlijnen waardoor de functies rood (wonen en werken), groen (natuur, landschap en recreatie) en blauw (water) optimaal in balans zijn. Het speelt een rol bij de ontwikkeling van functies en waterschapsbelangen zoals ruimteclaims voor waterberging, ecologische verbindingzones, beekherstel, waterkeringen.
Gemeentelijk archeologische beleidsadvieskaart	De gemeente Doetinchem heeft haar archeologische beleidskaart. De archeologische beleidsadvieskaart geeft een vlakdekkend beeld van de verschillende archeologische verwachtingen in de gemeente Doetinchem.	Deze informatie geeft inzicht in de archeologische waarden en een indicatie van de kans om daadwerkelijk archeologische vondsten te doen in de gemeente Doetinchem. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 wordt archeologie geregeld via een dubbelbestemmingen.
Nota Belvoir 3	Het provinciaal beleid voor cultuurhistorie is beschreven in de nota Belvoir 3. De nota Belvoir 3 is op 23 februari 2009 door Provinciale Staten vastgesteld. Belvoir 3 is een vervolg op Belvoir 1 (draagvlak en besef) en Belvoir 2 (kaders). Belvoir 3 is volledig gericht op uitvoering van de in Belvoir 2 aangewezen Belvoirgebieden.	In de gemeente Doetinchem worden twee Belvoirgebieden onderscheiden, namelijk "Achterhoek rond het natte midden" en "Oude riviervlakte Liemers".
Waterplan Gelderland 2010-2015	In het Waterplan Gelderland 2010-2015 staat hoe de provincie wil zorgen voor voldoende schoon water én droge voeten. In het plan staan de doelen voor het waterbeheer, de maatregelen die daarvoor nodig zijn en wie ze gaat uitvoeren. Voor oppervlaktewaterkwaliteit, hoogwaterbescherming, regionale wateroverlast, watertekort en waterbodems gelden provinciebrede doelen. Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd.	Het concrete waterbeleid dat voor het buitengebied ruimtelijke gevolgen heeft zal worden opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.
Gelders milieuplan 4	Het Gelders Milieuplan is op 30 juni 2010 vastgesteld door Provinciale Staten van Gelderland. Dit milieuplan biedt een totaalbeeld van het Gelderse milieubeleid dat is uitgewerkt in zeven milieuthema's: lucht, geluid, bodem, externe veiligheid, natuur, klimaat en verantwoordelijkheid voor duurzaamheid. In het plan zijn voor de verschillende thema's ambities geformuleerd. Deze ambities zijn voor de korte en/of lange termijn.	De geformuleerde ambities vormen een basis van waaruit de gemeente het buitengebied kunnen inrichten en bestemmen. Het milieuplan is dus hoofdzakelijk van toepassing bij nieuwe ontwikkelingen. Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 heeft het milieuplan geen gevolgen.
Beleid voormalige stortplaatsen	De provincie Gelderland heeft als één van de weinige provincies beleid opgesteld voor de sanering en	De bestaande vuilstortplaatsen in het buitengebied kunnen in lijn met het provinciaal beleid herontwikkeld

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
	herontwikkeling van voormalige stortplaatsen. In de beleidsnota Bodem 2008 is dit specifieke beleid omschreven. Op 20 juni 2011 heeft de provincie de nota "Kansen voor hergebruik en herontwikkeling van stortlocaties in Gelderland" vastgesteld. Het doel van deze nota is een bijdrage leveren aan gewenste ontwikkelingen op oude stortplaatsen in Gelderland.	worden. Op dit moment zijn, uitgezonderd De Belder, geen ontwikkelingen bekend. De ontwikkeling van De Belder nemen we met een positieve bestemming op in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Nieuwe ontwikkelingen op voormalige vuilstortplaatsen zijn niet bekend en worden, vanwege de complexiteit en onbekendheid over de gewenste ontwikkeling, niet meegenomen. Wanneer een gewenste ontwikkeling zich aandoet zal hiervoor een aparte procedure worden opgestart.
Functies zoeken plaatsen zoeken functies	In januari 2007 is de notitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' vastgesteld door Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland. De notitie geldt voor een achttal gemeenten in Gelderland, waaronder Doetinchem. De notitie wordt gezien als regionaal beleid als aanvulling op het Streekplan. In de notitie wordt gekeken naar oplossingen voor gebouwen, die hun functie in het buitengebied verliezen. De notitie is een uitwerking en aanscherping van het provinciaal beleid voor functieverandering. van vrijkomende (agrarische) gebouwen.	De regionale beleidsnotitie "Functies zoeken plaatsen zoeken functies" is vertaald in het gemeentelijk beleid "Hergebruik Vrijgekomen Agrarische Bedrijfsbebouwing, Nieuwe Landgoederen en Landelijk Wonen" en opgenomen in het geldende bestemmingsplan Buitengebied. In het kader van de op te stellen nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van dit beleid. Uit de evaluatie is gebleken dat de regeling op dit moment te veel ruimte biedt. De regeling wordt dan ook niet één op één overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.
Waterbeheerplan Rijn en IJssel 2010-2015	Het Waterschap Rijn en IJssel regelt het waterbeheer in de gemeente Doetinchem. Het beleid van het Waterschap is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010-2015.	In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen meegenomen. Het Waterbeheerplan heeft, net als in het geldende bestemmingsplan, geen wijzigingen tot gevolg voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.
TROP-Achterhoek	Sinds 2006 werkt een achttal gemeenten die zijn aangesloten bij de Regio Achterhoek (ook gemeente Zutphen, Lochem) aan het toeristisch-recreatief ontwikkelingsplan (TROP) voor de regio Achterhoek. Directe reden voor het TROP is dat de sector Toerisme & Recreatie (sector T&R) aangemerkt is als een groeisector van de Achterhoek die zich kan profileren als nieuwe economische drager. Het TROP dient de sector T&R te versterken en de economische groei in de Achterhoek te stimuleren.	Het uitvoeren van het TROP vraagt om draagvlak en tijd en heeft geen doorwerking in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012. De streefbeeldend uit het TROP zijn wel bepalend bij het maken van beleid en keuzes op het gebied van recreatie en toerisme voor het buitengebied van Doetinchem. De streefbeeldend zullen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen een criterium vormen.
Hergebruik Vrijgekomen Agrarische Bedrijfsbebouwing, Nieuw Landgoederen en Landelijk Wonen	Om vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (VAB) een nieuwe functie te kunnen geven is het beleid voor hergebruik vrijgekomen Agrarische Bedrijfsbebouwing, Nieuwe Landgoederen en Landelijk	In het kader van de op te stellen nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van dit beleid. Uit de evaluatie is gebleken dat de

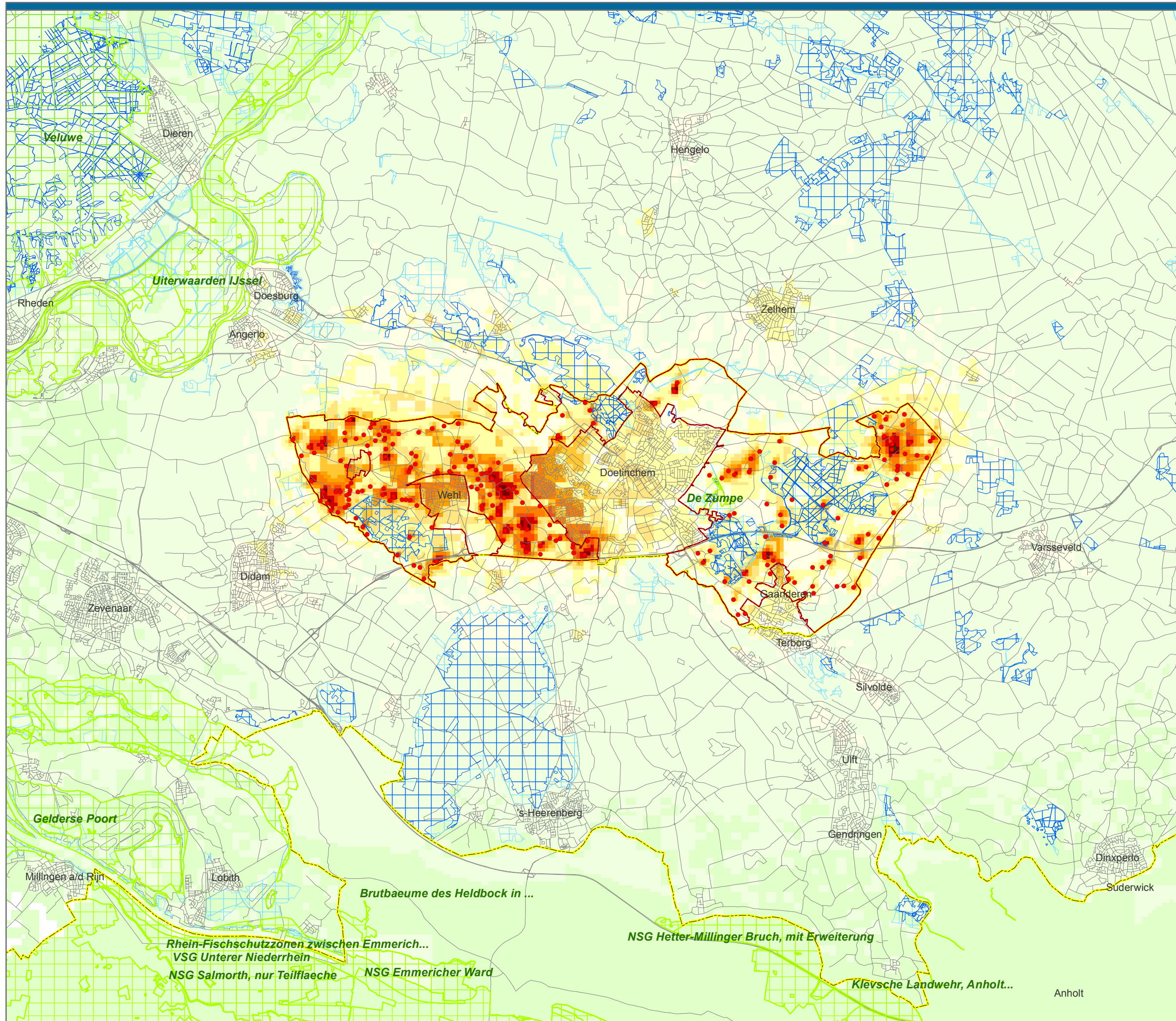
Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
	Wonen opgesteld. Dit beleid beschrijft de mogelijkheden en voorwaarden voor functieverandering van agrarische bedrijfsgebouwen en bijgebouwen en de realisatie van landgoederen.	regeling op dit moment te veel ruimte biedt. De regeling wordt dan ook niet één op één overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.
Landschapsontwikkelingsplan +	In april 2008 is het Landschapsontwikkelingsplan (LOP+) door de gemeenteraad van Doetinchem aangenomen. Het LOP+ is gezamenlijk met de gemeenten Montferland en Oude IJsselstreek opgesteld en heeft een looptijd van 10 jaar. In het LOP is voor verschillende deelgebieden vastgelegd hoe het cultuurlandschap beschermd en verbeterd moet worden en wat het gewenste gebruik is. Hierbij is niet alleen gedacht aan natuur en landschap maar is ook aandacht voor toerisme, recreatie, leefbaarheid en economie	In het geldende bestemmingsplan heeft de gemeente, voor het behoud van de verschillende landschapskenmerken en waarden, aanduidingen opgenomen. Aan deze aanduidingen zit een aanlegvergunningstelsel gekoppeld. In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 wil de gemeente Doetinchem de landschapskenmerken en waarden op een vergelijkbare wijze beschermen. De landschapskenmerken en waarden in het geldende bestemmingsplan zijn overgenomen uit het daarvoor geldende bestemmingsplan. De destijds geïnventariseerde kenmerken en waarden voldoen niet geheel meer aan de huidige situatie. Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn de kenmerken en waarden daarom opnieuw geïnventariseerd. De gegevens uit het LOP+ zijn bij deze inventarisatie meegenomen. Voor gebieden met een bepaalde te beschermen waarde wordt een omgevingsvergunningstelsel opgenomen. De omgevingsvergunning is noodzakelijk bij het uitvoeren van werken en werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de waarden.
Gebiedvisie Wehlse Broeklanden	In maart 2009 is de gebiedvisie Wehlse Broeklanden vastgesteld door de gemeenteraad van Doetinchem. De Wehlse Broeklanden is het gebied dat ligt tussen Doetinchem, Wehl en Langerak. In het Streekplan (2005) is het gebied al door de provincie aangewezen als GIOS-gebied. Het GIOS-gebied wordt gezien als uitloopgebied voor inwoners van de gemeente Doetinchem. Mede hierdoor wil de gemeente inzetten op een combinatie van functies in het gebied. Natuur, recreatie en waterberging dienen hier ruimte te krijgen om zich integraal te kunnen ontwikkelen. De identiteit van het gebied moet weer versterkt worden en daarmee herkenbaar worden.	De landschapskenmerken en waarden in het geldende bestemmingsplan zijn overgenomen uit het daarvoor geldende bestemmingsplan. De destijds geïnventariseerde kenmerken en waarden voldoen niet geheel meer aan de huidige situatie. Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn de kenmerken en waarden daarom opnieuw geïnventariseerd. De gegevens uit de Gebiedvisie Wehlse Broeklanden zijn bij deze inventarisatie meegenomen. Voor gebieden met een bepaalde te beschermen waarde wordt een omgevingsvergunningstelsel opgenomen. De omgevingsvergunning is noodzakelijk bij het uitvoeren van werken en werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de waarden.
Gebiedvisie Bethlehem	In 2008 is de structuurvisie Gebiedvisie Bethlehem	De gebiedvisie gaat in op specifieke knelpunten in het gebied

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
	vastgesteld. De gebiedsvisie doet uitspraak over het gebied tussen de A18, het dorp Gaanderen en de Rijksweg dat beschikt over bijzondere landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve waarden. Omdat een gebiedsuitwerking voor dit gebied ontbreekt in het LOP en er verschillende particuliere initiatieven zijn is de visie opgesteld. De visie is opgesteld om versterking en ontwikkeling van het gebied te stimuleren.	en biedt algemene oplossingsrichtingen. In dat licht zijn op basis van de visie geen punten geformuleerd die direct van invloed zijn op het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Bij nieuwe ontwikkelingen moet getoetst worden aan de gebiedsvisie. Met het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 de voorkomende landschapkenmerken in het Buitengebied opnieuw geïnventariseerd. De gebiedsvisie wordt daarbij meegenomen. Voor gebieden met een bepaalde te beschermen waarde wordt een koppeling aangebracht met een omgevingsvergunningstelsel. De omgevingsvergunning is noodzakelijk bij het uitvoeren van werken en werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de waarden (voorheen dus de aanlegvergunning).
Doetinchem: Cultuurhistoriek!	Op 3 november 2008 is de nota 'Doetinchem: Cultuurhistoriek!' vastgesteld als structuurvisie door de gemeenteraad van Doetinchem. De nota beschrijft de cultuurhistorische opgave in Doetinchem voor de komende 10 jaar.	Op basis van de nota Doetinchem: Cultuurhistoriek!, de aanvulling daarop en het vaststellen van de erfgoedverordening (november 2010) heeft de gemeente zichzelf verplicht om met de actualisatie van haar bestemmingsplan rekening te houden met de aanwezige cultuurhistorie. In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moeten daarom regelingen worden getroffen ten aanzien van cultuurhistorie. Voor de wijze waarop deze regeling nader ingevuld moet worden is een specifieke afweging nodig.
Waterplan Doetinchem	De gemeente Doetinchem heeft samen met het Waterschap Rijn en IJssel het Waterplan Doetinchem opgesteld. In dit beleidsdocument is de integrale omgang met water in stedelijk en landelijk gebied aangegeven ter ondersteuning van het streven te komen tot veerkrachtige watersystemen en het scheiden van vuil- en schoonwaterstromen als principe. Sinds de gemeentelijke herindeling (2005) is dit beleid ook van toepassing op het grondgebied van de voormalige gemeente Wehl.	Het Waterplan Doetinchem heeft geen directe invloed op de opzet van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012. De bestaande planmethodiek wordt overgenomen in een nieuw jasje, en die biedt genoeg waarborgen om het beleid uit het Waterplan te realiseren in het buitengebied.
Bomenbeleid	De bescherming, de herplant en het kappen van bomen is geregeld in de gemeentelijke bomenverordening. De beleidsregels voor toepassing van deze regelgeving zijn opgenomen in de notitie "Beleidsregels bomenverordening gemeente Doetinchem".	In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 worden boomgroepen (bos) beschermd met de bestemming Bos. Deze bomen vallen bijna allemaal onder de Boswet. Uitzondering zijn bossen waar in het kader van de Boswet een vrijstelling is verleend voor de meldings- en herplantplicht. Dit zijn

Kader	Doel	Positie gemeente Doetinchem
		de productiebossen die worden gezien als 'snelgroeiend bos'. Een en ander wordt dan ook overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. De bijzondere bomen worden beschermd via de kapverordening. In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 hoeven deze bomen geen specifieke bestemming.

Bijlage 3

Kaartmateriaal ammoniak en geur

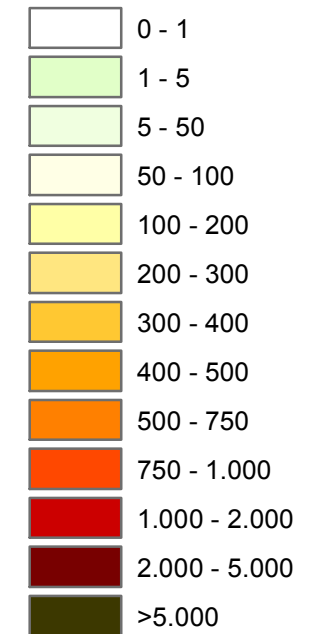

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf in plangebied

depositie van ammoniak uit stalemissies
van veehouderijbedrijven in het plangebied
(mol/ha/jr)

Natura 2000 / Nb-wet gebied

(overige) Wav-gebieden

(overig) EHS - natuur

plangrens

Plan MER Bestemingsplan buitengebied gemeente Doetinchem

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- huidige situatie

opdrachtgever:

gemeente
Doetinchem

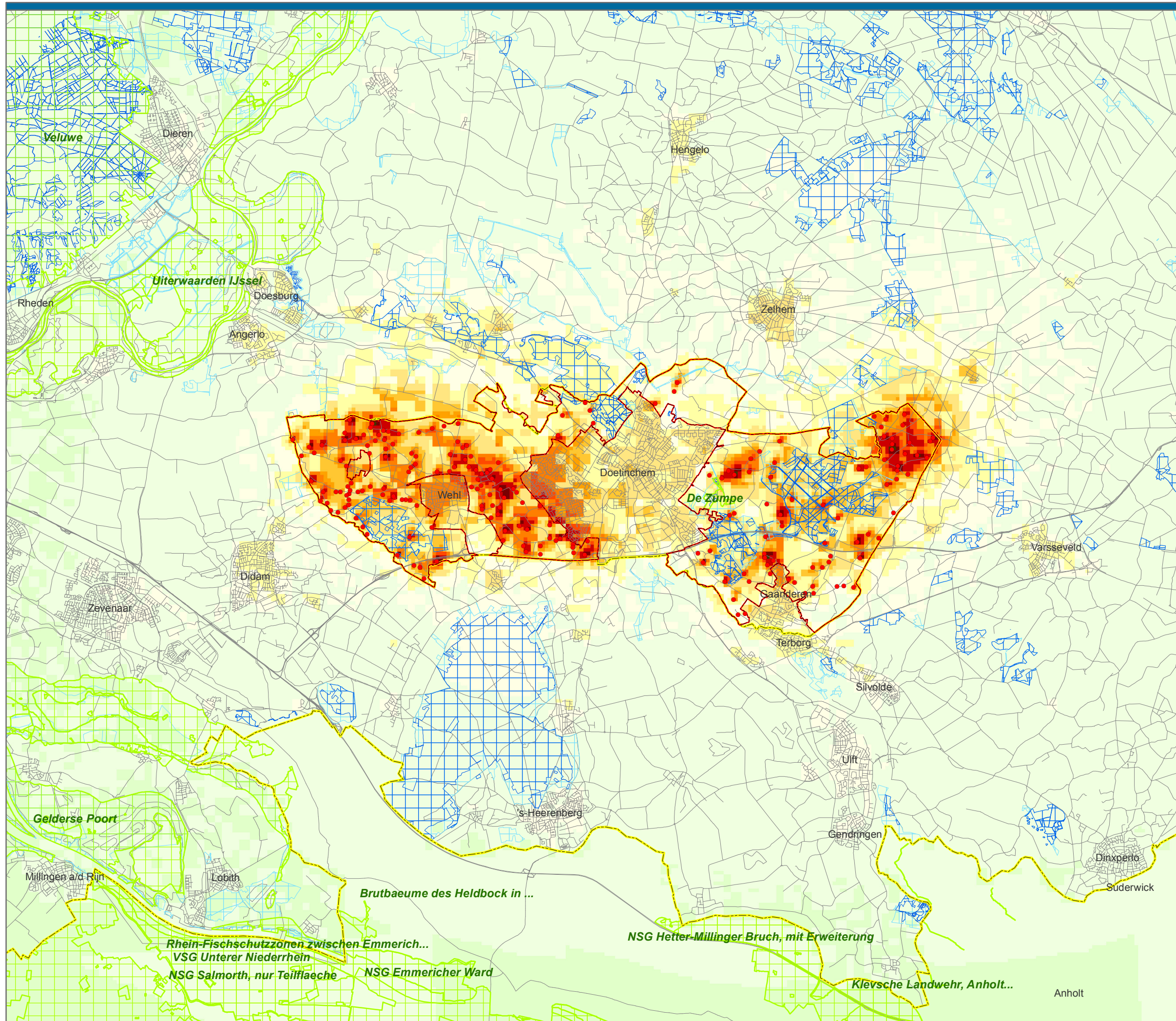
uitvoering:

ARCADIS
Infrastructuur - Water - Milieu - Gebouwen

schaal:

B02047.000018

29 nov 2012

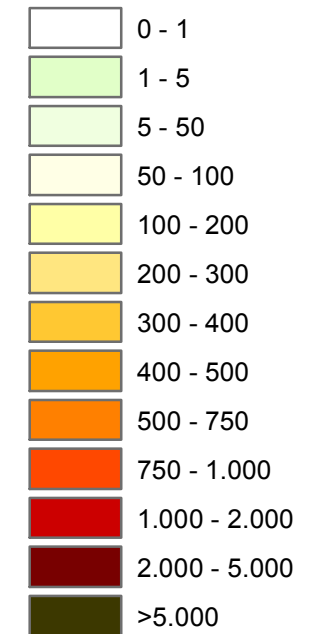

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf in plangebied

depositie van ammoniak uit stalemissies
van veehouderijbedrijven in het plangebied
(mol/ha/jr)

Natura 2000 / Nb-wet gebied

(overige) Wav-gebieden

(overig) EHS - natuur

plangrens

Plan MER Bestemingsplan buitengebied gemeente Doetinchem

Depositie van ammoniak uit stalemissies
- voorkeursalternatief

opdrachtgever:

gemeente
Doetinchem

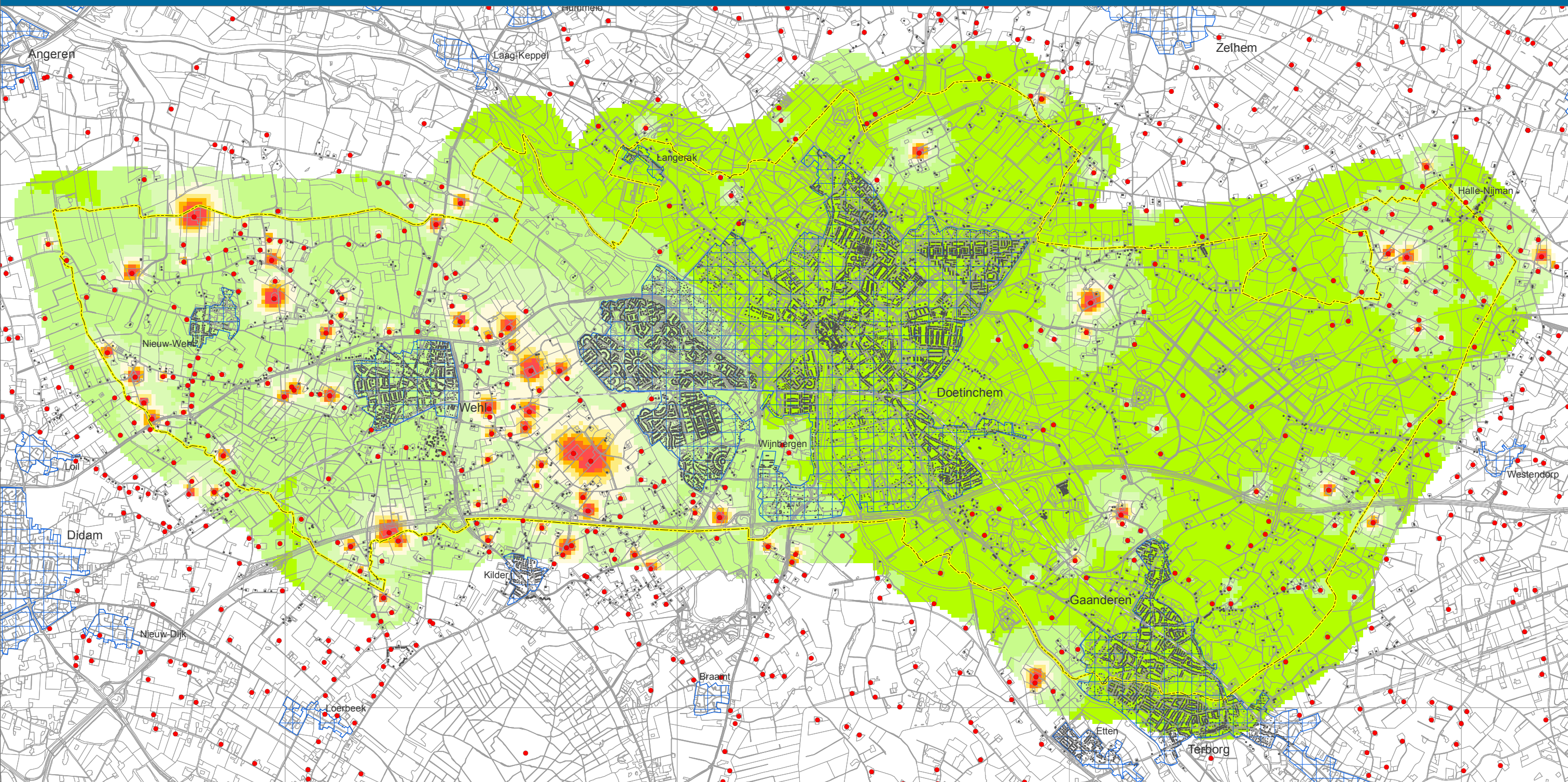
uitvoering:

ARCADIS
Infrastructuur - Water - Milieu - Gebouwen

schaal: 0 500 1.000 2.000 3.000 Meters

B02047.000018

29 nov 2012

Legenda

veehouderij

• veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

••• object

bebouwde kom

beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

achtergrond- belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

**Plan MER
Bestemingsplan buitengebied
gemeente Doetinchem**

Beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve achtergrondbelasting ten
aanzien van geurhinder

- huidige situatie

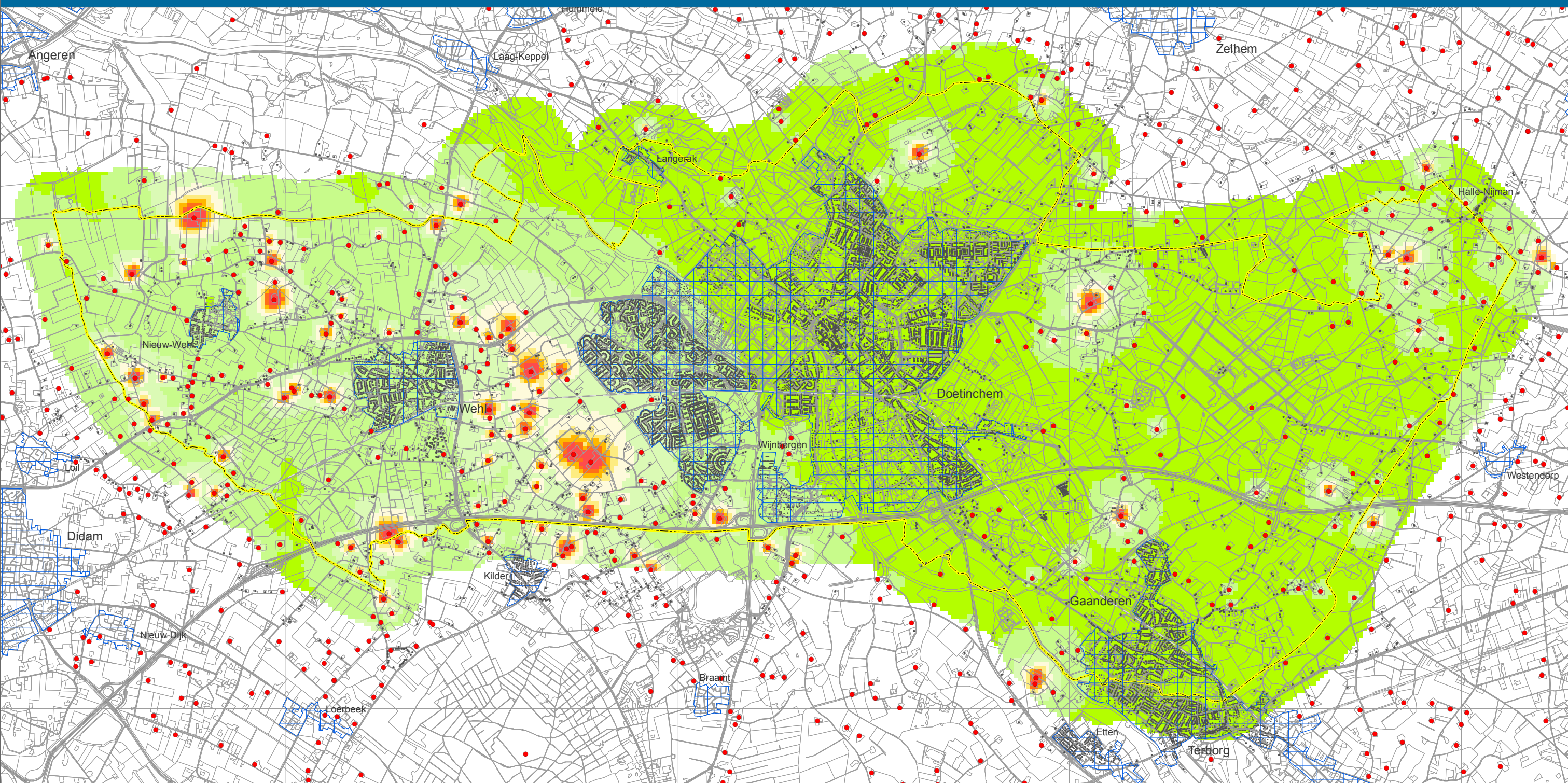
gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering
en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever:
gemeente
Doetinchem

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500
Meters

B02047.000018
22 aug 2012

Legenda

veehouderij

• veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

••• object

bebouwde kom

beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

zeer goed
goed
redelijk goed
matig
tamelijk slecht
slecht
zeer slecht
extreem slecht

achtergrond- belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Plan MER Bestemingsplan buitengebied gemeente Doetinchem

Beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve achtergrondbelasting ten
aanzien van geurhinder

- Amvb-huisvesting

gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering
en een ruwheid van 0.20

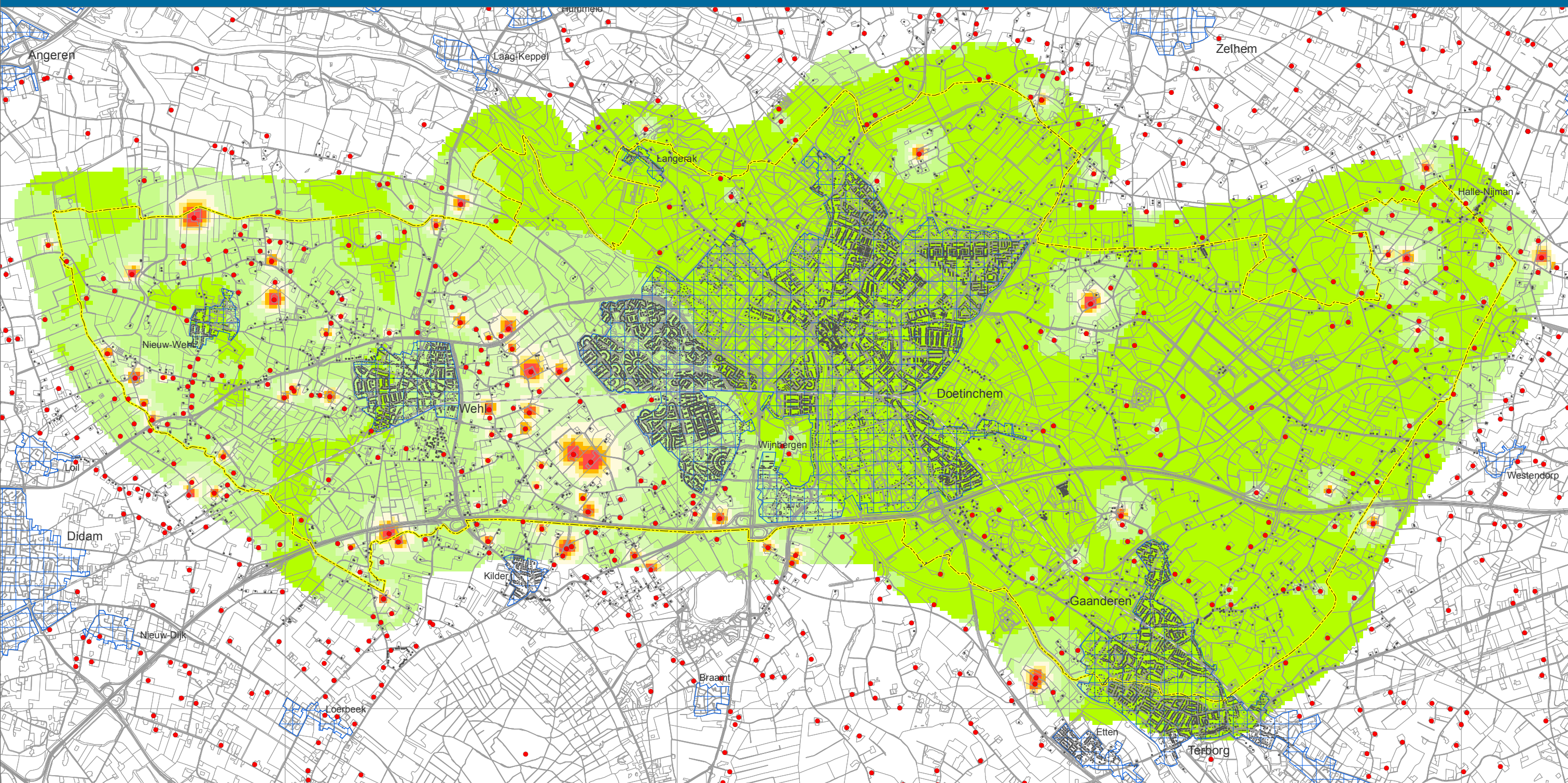
opdrachtgever:
gemeente
Doetinchem

uitvoering:

Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500
Meters

B02047.000018
22 aug 2012

Legenda

veehouderij

• veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

••• object

bebouwde kom

beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

achtergrond- belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

**Plan MER
Bestemingsplan buitengebied
gemeente Doetinchem**

Beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve achtergrondbelasting ten
aanzien van geurhinder

- Amvb-huisvesting met Cbs-correctie

gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering
en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever:
gemeente
Doetinchem

uitvoering:

Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500
Meters

B02047.000018
22 aug 2012

Bijlage 4 Gezondheid

In deze bijlage staat de letterlijke tekst uit de samenvatting van het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen” van de gezondheidsraad van 30 november 2012 en het advies “De invloed van stikstof op de gezondheid” van de Gezondheidsraad van 10 december 2012.

Samenvatting van het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen”

Waarom kunnen mensen die in de buurt van veehouderijen wonen worden blootgesteld?

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat omwonenden kunnen worden blootgesteld aan micro-organismen en aan stoffen afkomstig van micro-organismen, met name zogeheten endotoxinen, bestanddelen van de celwand van bepaalde bacteriën. Deze microbiële componenten bevinden zich vooral in de grovere fractie van zogeheten fijn stof, een verzamelnaam voor deeltjes in de lucht met verschillende grootte, herkomst en chemische samenstelling. De deeltjescocktail rond veehouderijen is daarmee duidelijk anders samengesteld dan stedelijk fijn stof.

Hoe hangt de concentratie van de diverse componenten in de buitenlucht af van de woonafstand tot een veehouderijbedrijf en van het type bedrijf?

Concentraties van bepaalde stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen, zullen over het algemeen afnemen met toenemende afstand tot een bedrijf en eveneens afhangen van de mate van emissie vanuit een bedrijf. Ook de meteorologische omstandigheden en de lokale bebouwing en beplanting kunnen daarop van invloed zijn. Blijkens een recent uitgevoerd Nederlands onderzoek werden verhoogde endotoxineniveaus gemeten tot maximaal een afstand van ongeveer 250 meter van specifieke bedrijven. Op zeer korte benedenwindse afstand werden bij varkenshouderijen vijf- tot maximaal tienvoudige verhogingen ten opzichte van de achtergrondconcentratie gevonden. Bij een nertsbedrijf waren de betreffende niveaus wat lager en bij een pluimveebedrijf duidelijk hoger. In hetzelfde onderzoek werden ook enkele metingen gedaan naar bepaalde micro-organismen in de fijnstofmonsters. Zo werd regelmatig de Q-koorts-bacterie gevonden, vooral op meetlocaties waar zich enkele jaren geleden veel Qkoortsgevallen hadden voorgedaan. Ook de veespecifieke MRSA-bacterie werd vaker en in hogere concentraties aangetroffen in een straal van 1.000 meter rond veehouderijbedrijven. De commissie wijst er op dat deze gegevens weliswaar een indicatie bieden van de (potentiële) blootstelling van omwonenden, maar dat we over diverse zaken nog in het duister tasten. Vooral de verschillen tussen grotere en kleinere bedrijven in termen van emissies zijn nog onvoldoende onderzocht. Evenmin is duidelijk hoe de algehele bedrijfsvoering die emissies precies kan beïnvloeden.

Welke gezondheidseffecten kunnen zich bij omwonenden voordoen en in hoeverre zijn die te relateren aan blootstellingsgegevens?

De commissie heeft vastgesteld dat de beschikbare wetenschappelijke informatie hierover schaars en heterogeen is en beperkte zeggingskracht heeft. Naast het zojuist genoemde onderzoek van Nederlandse bodem zijn alleen een Duits en een Amerikaans onderzoek van relatief goede kwaliteit. De opzet van deze onderzoeken verschilt echter, wat de interpretatie van het geheel aan gegevens bemoeilijkt. Er zijn naar het oordeel van de commissie enkele aanwijzingen dat zich bij omwonenden effecten op de luchtwegen kunnen voordoen, in het bijzonder longfunctievermindering en mogelijk allergie. In Nederland kwam Q-koorts duidelijk vaker voor op korte afstand van geitenstallen. Ook longontsteking werd significant vaker gevonden bij omwonenden van geitenbedrijven en pluimveehouderijen. Astma bleek iets minder vaak voor te komen op korte afstand van veehouderijen. De gegevensbasis is echter nog te smal voor conclusies over oorzakelijke kwantitatieve verbanden tussen het optreden van gezondheidsproblemen en blootstelling aan specifieke componenten in het fijn stof. Het enige gezondheidsrisico waarvoor tot nu toe

wel stevig wetenschappelijk bewijs bestaat zijn uitbraken van Q-koorts. Daarmee heeft ons land enkele jaren geleden te maken gekregen.

In hoeverre biedt wetenschappelijke informatie over specifieke componenten van de deeltjescocktail houvast bij de bepaling van de onderhavige gezondheidsrisico's?

Waar rechtstreekse informatie over gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen veel beperkingen kent, rijst de vraag of indirecte informatie of extrapolatie vanuit andere situaties meer licht op de zaak kan werpen. De commissie heeft dat voor de diverse componenten van de deeltjescocktail nagegaan. Over de gezondheidsrisico's van blootstelling aan fijn stof is weliswaar het nodige bekend, maar dat betreft onderzoek in stedelijk gebied. Volgens de commissie verschilt stedelijk fijn stof te zeer van fijn stof rond veehouderijen om als basis te kunnen dienen voor een risicoschatting. Evenmin biedt onze kennis over micro-organismen goede aanknopingspunten. We weten namelijk vrijwel niets over blootstelling-responsrelaties voor deze agentia. Bij endotoxinen ligt het weer anders. Daar is nogal wat onderzoek gedaan naar blootstelling van werknemers in diverse bedrijfssectoren, inbegrepen mensen die in stallen werken. Zo zijn bij concentraties die in de veehouderij voorkomen, zonder uitzondering chronische effecten op de longfunctie gevonden die gepaard gaan met luchtwegklachten. In 2010 heeft de Gezondheidsraad een nieuwe gezondheidkundige advieswaarde voor werknemers afgeleid: 90 EU/m³. Bij blootstelling aan concentraties onder die advieswaarde lopen werknemers geen gezondheidsrisico. Het schort echter aan gegevens over effecten bij de algemene bevolking. Daaronder zouden zich groepen mensen kunnen bevinden die gevoeliger zijn dan werknemers. Een mogelijke manier om daar rekening mee te houden is het toepassen van een onzekerheidsfactor. Hoe groot die factor zou moeten zijn valt op basis van de beschikbare kennis niet te zeggen, mede omdat onduidelijk is hoe middeling van blootstelling over de tijd moet worden verdisconteerd. Zou men desondanks willen kiezen voor toepassing van een dergelijke onzekerheidsfactor, dan ligt volgens de commissie de standaard factor 3 het meest voor de hand. Een gezondheidkundige advieswaarde voor de algemene bevolking zou daarmee 30 EU/m³ bedragen. Vergelijking met de schaarse blootstellinggegevens leert dat alleen op enkele tientallen meters afstand tot sommige veehouderijbedrijven, in het bijzonder een pluimveebedrijf, de endotoxineconcentratie rond de 30 EU/m³ lijkt te kunnen liggen. Wat meer op afstand is die concentratie al gauw minder dan 10 EU/m³. Op basis van de beschikbare kennis acht de commissie het te vroeg om een uitspraak te kunnen doen over de eventuele negatieve gezondheidseffecten van zulke beduidend lagere blootstellingsniveaus.

Welke factoren spelen verder nog een rol bij beschouwingen over het gezondheidsrisico?

De commissie constateert dat de maatschappelijke ongerustheid over de intensieve veehouderij mede bepaald wordt door de risicopercepties van mensen en door geurhinder. Gebrek aan controle op een situatie kan stress in de hand werken. Geurhinder betekent primair een vermindering van de kwaliteit van leven, maar wordt door mensen ook in verband gebracht met gezondheidsklachten.

Wat is een geschikt kader om de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij te beoordelen?

Bij de huidige stand van kennis is het naar het oordeel van de commissie niet mogelijk één kwantitatief beoordelingskader te ontwikkelen, waarin beleidsmatig wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Wel vindt de commissie dat het bestaande Beoordelingskader Gezondheid en Milieu goede diensten kan bewijzen. Daarin wordt systematisch aandacht geschonken aan de omvang van het probleem, de ernst van de (mogelijke) gezondheidseffecten, de waardering van het probleem, de noodzaak tot en mogelijkheden voor interventie en de kosten en baten van maatregelen. Zo wordt ook maximaal zichtbaar waar wetenschappelijke beschouwingen eindigen en beleidsmatige afwegingen beginnen. Tevens is een zorgvuldig besluitvormingsproces nodig om de gewenste structurering en transparantie te bewerkstelligen. Alle belanghebbende partijen zullen daarin hun inbreng moeten hebben. Volgens de commissie moet deze aanpak op lokaal niveau zijn beslag krijgen, juist omdat

de lokale omstandigheden kunnen variëren. Uiteindelijk weging van elk van de aspecten in het beoordelingskader zou daarmee ook lokaal moeten worden bepaald. Dit alles valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, met de GGD in een adviserende functie.

Is het nodig en nuttig minimumafstanden tussen woongebieden en veehouderijbedrijven te hanteren?

Het is niet bekend tot welke afstand mensen in de omgeving (omwonenden, bezoekers) onder reguliere omstandigheden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Bij uitbraken van zoonosen (infectieziekten die van dieren op mensen kunnen worden overgedragen) weten we meer: in het geval van Q-koorts kan het om afstanden tot wel vijf kilometer gaan. Verder worden in de praktijk minimumafstanden gehanteerd op basis van geurnormen krachtens de Wet geurhinder en veehouderij. Een onmiskenbare realiteit is echter de ongerustheid van veel omwonenden. Om daaraan tegemoet te komen kan het inderdaad nuttig en nodig zijn emissiegerelateerde minimumafstanden te hanteren die niet alleen op geurbelasting gebaseerd zijn. Bij de door de commissie bepleite toepassing van het beoordelingskader zouden die dan via lokaal maatwerk moeten worden vastgesteld. Zeker zo belangrijk echter zijn maatregelen om de emissie van deeltjes uit stallen terug te dringen. Technieken zoals luchtwassers kunnen hieraan bijdragen, maar naar het oordeel van de commissie is blijvende aandacht nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en bedrijfshygiëne en voor verduurzaming van de veehouderijsector als geheel. Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan gaan innemen, qua omvang en locatie, is een politieke vraag die mogelijk een belangrijk thema is voor een nationaal debat. Los van de uitkomst van zo'n debat is er hoe dan ook behoefte aan aanvullend onderzoek van het type dat recent in ons land is uitgevoerd. Alleen zo valt meer zicht te krijgen op de gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen.

Samenvatting van het advies: "De invloed van stikstof op de gezondheid":

Nederland heeft te veel stikstof in het milieu, en dat is ook slecht voor de volksgezondheid. Met haar beleid tegen mestoverschotten en luchtverontreiniging wist de overheid in voorgaande jaren de situatie wel te verbeteren, maar die goede ontwikkeling lijkt te stagneren. De Gezondheidsraad pleit bij de staatssecretarissen van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken voor een intensivering van het stikstofbeleid, en daardoor een schoner milieu en minder gezondheidsproblemen.

Reactief stikstof heeft direct en indirect een ongunstige invloed op de gezondheid. Een belangrijk deel van de directe gezondheidsschade door reactief stikstof komt voor rekening van luchtverontreiniging, een ander deel voor rekening van (verontreiniging van) drinkwater en voeding. Luchtverontreiniging, waaraan stikstofoxiden bijdragen, veroorzaakt schade aan de luchtwegen en het hart- en vaatstelsel. Bij drinkwater en voeding gaat het hoofdzakelijk om nitraat en zijn omzettingsproduct nitriet, dat in verband wordt gebracht met kanker, vooral van het maag-darmkanaal.

Ozon

Indirect heeft reactief stikstof een nadelige invloed op de gezondheid doordat stikstofdioxide bijdraagt aan de vorming van ozon aan het aardoppervlak. Inademing van ozon kan tot schade aan de luchtwegen leiden. Daarnaast kan verontreiniging van lucht, bodem en water met reactief stikstof bijdragen aan mondiale milieuveranderingen als klimaatverandering en aantasting van ecosystemen, en via deze weg wellicht allerlei indirecte gezondheidseffecten veroorzaken.

Schade

De overmaat aan reactief stikstof heeft twee belangrijke oorzaken: de landbouw en veehouderij, en de verbranding van fossiele brandstoffen. Van de totale omvang van de invloed van reactief stikstof op het milieu en de volksgezondheid bestaat een ruwe indicatie. Voor de EU is dat, in geld uitgedrukt, 150-750 euro per inwoner per jaar. Voor Nederland bedraagt de schatting 200-1.000 euro per inwoner per jaar. De

situatie in ons land is namelijk ongunstiger dan gemiddeld in de Europese Unie. Dit heeft te maken met de hoge bevolkingsdichtheid, de intensieve landbouw, de forse industrie en het drukke verkeer.

Beleid intensiveren

Het Nederlandse beleid heeft de hoeveelheid reactief stikstof in de afgelopen decennia teruggedrongen, maar dit proces lijkt de laatste jaren te stagneren. Dat is slecht voor het milieu, maar ook voor de volksgezondheid. Hoewel de invloed van reactief stikstof op de volksgezondheid nog veel onzekerheden kent, maken de beschikbare gegevens voldoende aannemelijk dat de Nederlandse volksgezondheid baat heeft bij verdere reductie van de hoeveelheid reactief stikstof in ons land. Uit het oogpunt van volksgezondheid vindt de Gezondheidsraad dat het stikstofbeleid met nieuw elan voortgezet zou moeten worden.

Bijlage 5 Mest- en Co-vergisting

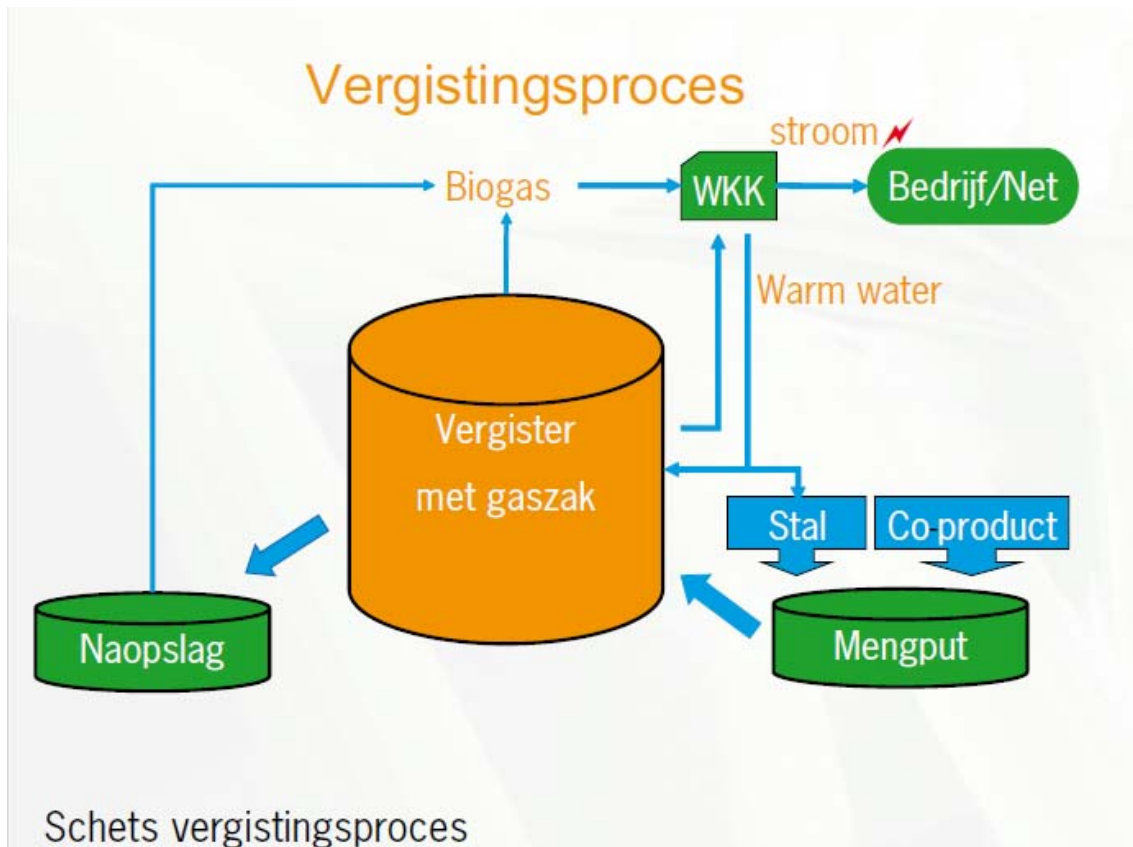
Mestvergisting

Bij mestvergisting wordt de organische stof in mest door bacteriën omgezet in biogas. Mest kan zelfstandig worden vergist, maar dat kan ook samen met ander organisch materiaal gebeuren. In het laatste geval spreken we over co-vergisting. Mestvergisting vindt plaats in elke mestopslag, maar in een mestvergister gebeurt dit onder gecontroleerde omstandigheden. Het geproduceerde biogas wordt opgevangen in een gasopslag boven de vergister. Het biogas bestaat gemiddeld uit 60% methaan en 40% koolstofdioxide. Dit brandbare gas is te gebruiken voor opwekking van elektriciteit. De stroom kan men terug leveren aan de elektriciteitsnet/energieleverancier of gebruiken op het eigen bedrijf.

Na vergisting blijft vergiste mest over, ook wel digestaat genoemd. Deze mest is prima als meststof te gebruiken. Door de afbraak van organische stof bevat het digestaat circa 25% organisch stof minder dan de oorspronkelijke mest. De mest wordt dunner, maar alle mineralen (stikstof, fosfaat, kalium enz.) blijven in de vergiste mest aanwezig. Door het vergistingsproces is een deel van de organisch gebonden stikstof omgezet in minerale stikstof. Daardoor is de stikstof in de mest sneller opneembaar voor de plant.

Het digestaat kan door verdere bewerking worden gescheiden in een dikke fractie en een dunne fractie. Van de dunne fractie wordt met behulp van filtratietechnieken een vloeibare kunstmest en schoon water gemaakt. Op dit moment worden deze technieken in acht pilots in Nederland beproefd. De dikke fractie kan worden gedroogd met de restwarmte en gekorrelt.

Afbeelding 19: Vergistingsproces (bron: Mestvergisting op het veehouderijbedrijf, Animal Sciences Group, Wageningen UR)

Naar aard en capaciteit zijn er verschillende typen vergisters te onderscheiden, met een verschillend ruimtebeslag, wat keuzes over de ruimtelijke mogelijkheden van de verschillende typen mogelijk en wenselijk maakt. De te onderscheiden typen zijn boerderij-, buurt- en industriële vergisters.

Boerderijvergisters

Mest van uitsluitend het eigen agrarisch bedrijf, al dan niet met co-vergistingsmateriaal. Beperkt ruimtebeslag. De vergisting is een onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering.

Buurtvergisters

Mest van het eigen bedrijf en/of uit de directe omgeving van de installatie, ongeacht de capaciteit, al dan niet met co-vergistingsmateriaal. Het ruimtebeslag is globaal 0,5 - 2 ha.

Industriële vergisters

Mestvergisting met een zodanige verwerkingscapaciteit dat er een zogenaamde 'ontkoppeling' is van de bedrijfsvoering met de regionale verbondenheid omdat anders de installatie niet kan functioneren. Het ruimtebeslag is globaal 2 tot 3 hectare.

Nut en noodzaak van mestvergisting

Nederland heeft in het kader van energievoorziening en klimaatverandering, doelen geformuleerd voor de productie van duurzame energie (biomassa, wind, zon). Programma's van het rijk en de provincie

Gelderland bevorderen de productie van biogas uit biomassa door middel van co-vergisting (dierlijke mest met co-producten).

Mestvergisting kan bijdragen aan verschillende duurzaamheidsdoelen:

- Winnen van energie (biogas) als alternatief voor fossiele brandstof, wat bijdraagt aan het verminderen van CO₂-emissies.
- Verbeteren van de afzetmogelijkheden van de mest door de mest na het vergisten te scheiden en te bewerken tot beter afzetbare deelproducten. Door de strengere mestwetgeving worden de mogelijkheden om mest op andere bedrijven in ons land als meststof te benutten, steeds kleiner. Dit betekent dat bedrijven met een mestoverschot steeds meer op zoek moeten naar alternatieve afzetmogelijkheden voor de mest.
- Vervangen van kunstmest door scheidingsproducten kan bijdragen aan energiebesparing omdat het maken van stikstofkunstmest veel energie kost.
- Minder transportkilometers en dus minder verkeer en energie voor de mestafzet, mits het volume van de restproducten lager wordt door nabewerking (ontwatering) van het digestaat.
- Minder emissie van broeikasgas uit de stal mits de mest snel uit de stal wordt afgevoerd naar de vergister.

Aandachtspunten en randvoorwaarden mestvergisting

Hieronder zijn een aantal aandachtspunten en randvoorwaarden met betrekking tot het milieu opgenomen die betrekking hebben op mestvergisting. Dit op basis van mogelijke effecten van mestvergisting op de volgende aspecten:

- Mest en het mestoverschot.
- Duurzaamheid, energie en broeikasgassen.
- Verkeer.
- Externe veiligheid.
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie.
- Luchtkwaliteit: geur, ammoniak, NO_x en PM₁₀.
- Geluid.
- Bodem en water.
- Licht.

Effect op de mest en het mestoverschot

Vergisten van mest gaat in de eerste plaats om het winnen van energie in de vorm methaangas uit de organische stof in de mest. Daarbij neemt het organische stofgehalte van de mest af, wat nadelig is voor het op peil houden van het organische stofgehalte in de landbouwgrond. Vergisten laat de meststoffen, bijvoorbeeld stikstof, fosfaat en kali niet verdwijnen uit de mest: die blijven in de vergiste mest, het digestaat achter. Als het digestaat wordt gescheiden, ontwaterd en bewerkt tot geconcentreerde natte en droge scheidingsproducten (mineralenconcentraat en/of mestkorrels) verbetert dat de afzetbaarheid van de mest. Bijvoorbeeld als kunstmestvervanger (concentraat) of als organische mestkorrels, wat bovendien minder transportvolume en daardoor minder transportkilometers betekent. De bewerking tot kunstmestvervanger verkeert nog in een experimenteel stadium. Of bewerken en afzetten van scheidingsproducten op grote schaal gaat lukken is nog onzeker en afhankelijk van wettelijke erkenning van de kunstmestvervangers, de afzetbaarheid van de scheidingsproducten en de rentabiliteit van mestvergisting: kosten versus de energieprijzen. Positief voor de mestafzet is het hygiëniserende effect van verhitten, wat vereist is bij export van mest.

Vergisten van mest gebeurt, om het rendabel(er) te maken, vaak in combinatie met het vergisten van organische reststoffen en/of speciaal daarvoor geteelde gewassen, bijvoorbeeld energiemais.

Daarmee nemen de hoeveelheid digestaat en de hoeveelheid meststoffen daarin wel toe, wat de hoeveelheid mest (digestaat) dus juist vergroot. Wettelijk is bepaald dat als meer (gewicht) covergistingsmateriaal dan mest vergist wordt, het digestaat niet meer een toegelaten meststof is maar afval.

Effect op duurzaamheid, energie en broeikasgassen

Gebruik van landbouwgrond voor energieteelt (bijvoorbeeld energiemaïs) vergroot de concurrentie om de ruimte tussen energievoorziening, voedselvoorziening en biodiversiteit.

(Co)vergisten van mest levert per saldo veel meer energie dan het (transport)energie kost. Een vergister van 100.000 ton per jaar kan circa 5000 huishoudens van elektriciteit voorzien, door het gas te verbranden in een motor die een dynamo aandrijft. Het gas is ook als biogas af te zetten, wat wel investeringen vergt voor het reinigen van het gas en het injecteren van het gas in het gasnet.

Of er bespaard wordt op transportkosten van de mest is afhankelijk van het al of niet scheiden en indikken van het digestaat. Als dat wel gebeurt is flink te besparen op transportenergie voor de mestafzet. Als dat niet gebeurt is zelfs meer transportenergie nodig in geval van covergisting.

Biogas vermindert de behoefte aan fossiele energie wat bijdraagt aan het sluiten van de koolstofkringloop en daarmee bijdraagt aan het verminderen van de uitstoot van CO₂ naar de atmosfeer.

Als vergisten van de mest leidt tot een kortere verblijftijd van de mest in mestkelders in de stal of andere opslagen, dan kan dat leiden tot minder uitstoot van methaangas (een sterk broeikasgas) uit deze opslagen.

Effect op verkeer

Nabij de vergister neemt het verkeer toe naarmate de installatie groter is en er meer covergisting wordt toepast. Of vergisting in ruimer verband leidt tot minder transport is afhankelijk van het al of niet scheiden en indikken van het digestaat. Als dat wel gebeurt is flink minder transport nodig voor de mestafzet. Als dat niet gebeurt is zelfs meer transport nodig in geval van covergisting. Vergisters zullen moeten liggen aan voor de mate van transport geschikte infrastructuur. Aanvoer van mest met een pijpleiding kan het transport nog aanzienlijk beperken.

Effect op externe veiligheid

Opslag van biogas in een drukloos gasreservoir vormt geen groot extern veiligheidsrisico, zeker als er zich geen grote groepen mensen in de nabijheid bevinden. Afhankelijk van de omvang van de gasopslag ligt de risicocontour (kans van één op 1 miljoen om te overlijden als gevolg van een ongeval in verband met de inrichting) op 25 tot 120 meter afstand.

Effect op landschap, cultuurhistorie en archeologie

Meest opvallend zijn de mestvergistingssilo's die tot circa 10 meter hoog kunnen zijn. Boerderijvergisters zullen in de regel goed inpasbaar zijn op een boerderijerf. Grote industriële vergisters zullen het best passen (aansluitend) op een bedrijventerrein met vergelijkbare activiteiten. De inpassing van buurtvergisters zal moeten gebeuren op de meest geschikte plek in een buurt: aansluitend bij een agrarisch erf of andere geschikte locatie, bijvoorbeeld een industrieterrein.

Effect op luchtkwaliteit: Geur, ammoniak, NOx en PM₁₀

De installaties zullen moeten voldoen aan geluidseisen en aan de uitstooteisen voor ammoniak, geurstoffen, stikstofoxiden en fijnstof. Verder zullen de installaties moeten voldoen aan de uitstooteisen voor NOx en PM₁₀. Lokale toename van emissie van ammoniak uit mestvergisting is niet uit te sluiten zodat een passende beoordeling vereist zal zijn van geval tot geval. Mestbewerking en mestverwerking waarbij gebruikt wordt gemaakt van de algemene technieken als mestscheiding leveren een relatief geringe bijdrage aan de emissie van een agrarisch bedrijf en is qua aard van uitstoot vergelijkbaar met een stalsysteem. Door kortere verblijftijd van de mest in de stallen zal minder emissie van ammoniak optreden. Aangenomen wordt dat door het toepassen van vergistingsinstallaties in de gemeente Doetinchem de stikstofdepositie per saldo niet zal toenemen. Weliswaar kan ter plaatse van de vergistingsinstallaties de stikstofdepositie toenemen. Dit omdat bij de mestvergistingstechniek met co-producten NOx-emissies optreden (de omvang daarvan is sterk afhankelijk van o.a. de co-producten en de vormgeving van de installaties). Aangenomen kan echter ook worden dat bij aanwending van een verbeterd mestproduct minder emissies zouden kunnen optreden, mede door de betere beschikbaarheid van mineralen voor het gewas.

Effect op geluid

Geluidbronnen van covergisting zijn de WKK-motoren (voor opwekken stroom uit biogas), transport, pompen, drogen en pelleteren van het digestaat, ventilatoren en de noodfakkel. Afhankelijk van de omvang van de installatie is in het algemeen een grotere afstand tot geluidgevoelige objecten vereist. Op een industrieterrein geldt de geluidzonering voor dat industrieterrein.

Effect op bodem en water

Installaties voor mestvergisten zijn zo aan te leggen en te beheren dat niet of nauwelijks effecten op water en bodem optreden. Dit door afkoppelen en infiltreren van hemelwater en goede voorzieningen om de bodem te beschermen die bij de vergunningverlening geëist worden.

Effect op licht

De installaties brengen extra verlichting met zich mee. Dat betekent dat bij voorkeur is aan te sluiten bij al "verlichte" locaties.

Bovenstaande aspecten zullen van geval tot geval beoordeeld worden in het kader van de omgevingsvergunning mede in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden.

Aanbevelingen mestvergisting

Aanbevolen wordt voor de uitwerking van het beleid voor mestvergisting:

- Mestvergisters op zo groot mogelijke afstand van stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden te situeren.
- Afspraken maken met de provincie Gelderland over de wijze van omgaan met mestvergisters in relatie tot de Programmatiese aanpak Stikstof en het Convenant stikstof en Natura 2000.

Bijlage 6

Verklarende woordenlijst

<i>Achtergronddepositie</i>	Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.
<i>Alternatief</i>	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken.
<i>Archeologie</i>	Wetenschap die een bepaalde cultuur of samenlevingsvorm in een bepaalde periode in het verleden tracht te doorgronden via bodemvondsten en andere (stoffelijke) overblijfselen.
<i>Archeologische verwachting</i>	Dit zijn gebieden met potentiële archeologische waarden (op basis van archeologische verwachtingskaart).
<i>Autonome ontwikkeling</i>	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd; het betreft alleen die ontwikkelingen die kunnen worden afgeleid uit vastgesteld beleid.
<i>Bestemmingsplan</i>	Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.
<i>Bevoegd Gezag</i>	De overheidsinstantie die bevoegd is (het m.e.r.-plichtige) besluit te nemen (en die de m.e.r.-procedure organiseert).
<i>Commissie voor de m.e.r. / Cmer</i>	Onafhankelijke commissie die het Bevoegd Gezag adviseert over richtlijnen voor de inhoud van het MER en de beoordeling van de kwaliteit van het MER.
<i>Cultuurhistorie</i>	De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.
<i>Cumulatief effect</i>	Optelsom van effecten.
<i>Decibel (dB(A))</i>	Eenheid van geluiddrukkniveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentieafhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.
<i>Ecologische verbindingszone (EVZ)</i>	Groenzones die een netwerk vormen ter bevordering van de migratie van bepaalde doelsoorten.
<i>Ecologische hoofdstructuur (EHS)</i>	Een stelsel van natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindende zones in Nederland om de duurzaamheid van ecologische waarden te versterken zoals dat is vastgelegd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR, kabinetsstandpunt 1993) en later in de Nota Ruimte.

<i>Emissie</i>	Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.
<i>Fauna</i>	Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.
<i>Flora</i>	Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen
<i>Geomorfologie</i>	Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door menselijk handelen.
<i>Gevoelige bestemming</i>	Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zonering; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.
<i>Grondgebonden veehouderij</i>	Alle veehouderijen niet zijnde de intensieve veehouderijen. Het gaat bijvoorbeeld om paarden- en melkveehouderij.
<i>Hervestiging van een intensieve veehouderij</i>	Onder hervestiging van een intensieve veehouderij wordt verstaan het verplaatsen van een intensieve veehouderij naar een bestaand agrarisch bouwblok, waarbij de verplaatsing gepaard gaat met omschakeling naar de intensieve veehouderij op dat bouwblok.
<i>Initiatiefnemer</i>	De rechtspersoon die (de m.e.r.-plichtige activiteit) wil ondernemen.
<i>Instandhoudingsdoelstellingen</i>	Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzingsbesluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.
<i>Intensieve veehouderijen (of niet grond gebonden veehouderij)</i>	Het hebben van veehouderijen waar het voedsel niet direct van het land komt. Het gaat voornamelijk om de pluimvee-, kalveren- en varkenshouderij. Men is niet gebonden aan het land voor de voedselvoorziening (door bijvoorbeeld toedienen van aangevoerd veevoer).
<i>Kritische depositiewaarde</i>	Dit is de hoeveelheid (ammoniak)depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.
<i>m.e.r.</i>	Milieueffectrapportage, de procedure.
<i>MER</i>	Milieueffectrapport, het document.
<i>Mitigeren</i>	Verzachten, matigen of verlichten van de negatieve gevolgen (milieueffecten) van een ingreep.
<i>Natura 2000</i>	Europees Netwerk van beschermde natuurgebieden.
<i>Nieuwvestiging van</i>	Van nieuwvestiging is sprake wanneer ten behoeve van een nieuw op te richten

<i>een intensieve veehouderij</i>	intensieve veehouderij met behulp van een ruimtelijke procedure een nieuw agrarisch bouwblok, met intensieve veehouderij als toegestane activiteit, wordt opgenomen op een perceel waar voorheen geen agrarische bebouwing was toegestaan.
<i>Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)</i>	Dient als bekendmaking van het voornemen tot het opstellen van het Milieueffectrapport en beschrijft de kaders/detailniveau voor de verkenning.
NO_x	Stikstofoxiden.
NO_2	Stikstofdioxide.
<i>Omschakeling naar een intensieve veehouderij</i>	Onder omschakeling naar een intensieve veehouderij wordt verstaan het geheel of gedeeltelijk omzetten en/of uitbreiden van een grondgebonden agrarisch bedrijf in een intensieve veehouderij.
<i>Passende Beoordeling</i>	Een beoordeling die moet worden opgesteld, t.b.v. de vergunningverlening binnen de Natuurbeschermingswet 1998, indien significante effecten niet uitgesloten kunnen worden.
<i>Plangebied</i>	Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.
PM_{10}	Fijn stof deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 10 micrometer.
$PM_{2,5}$	Fijn stof deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 2,5 micrometer.
<i>Referentiesituatie</i>	De situatie in het plangebied wanneer enkel de autonome ontwikkelingen en niet de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Ten opzichte van deze situatie worden de effecten van de activiteit beoordeeld (ook wel nulalternatief).
<i>Significant (negatief) effect</i>	Effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet worden gehaald.
<i>(Stikstof)depositie</i>	Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond.
<i>Studiegebied</i>	Gebied waarbinnen relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
<i>Toetsingsadvies</i>	Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het MER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.
$\mu g/m^3$	Microgram per kubieke meter.
<i>Verkeersafwikkeling</i>	Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.
<i>Waterkwaliteit</i>	Chemische samenstelling van water.
<i>Waterkwantiteit</i>	De hoeveelheid water.

<i>Watersysteem</i>	Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.
<i>WAV-gebied</i>	Gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur.

Bijlage 7 Literatuurlijst

Alterra, 2007: *Megastallen in beeld*

Cie c. Trojan, 2008: *Commissie Trojan, Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000, Een verkenning van oplossingsrichtingen. Rapport van een taskforce onder voorzitterschap van de heer C. Trojan in opdracht van de Minister van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit*

CROW, 2002: *Handboek Wegontwerp – Erftoegangswegen*

Gemeente Doetinchem: *Hergebruik Vrijgekomen Agrarische Bedrijfsbebouwing, Nieuw Landgoederen en Landelijk Wonen in het Buitengebied*

Gemeente Doetinchem, 2010: *Gebiedsvisie Wehlse Broeklanden, het gebied tussen Doetinchem, Wehl en Langerak.*

Gemeente Doetinchem, 2009: *Gebiedsvisie Bethlehem, Ruimtelijke visie t.b.v. plattelandsontwikkeling in de driehoek Gaanderen-Bielheimerbeek-A18-Gaanderenseweg*

Gemeente Doetinchem, 2008: *Doetinchem: cultuurhistoriek!*

Gemeente Doetinchem, 2003: *waterplan Doetinchem*

Gemeente Doetinchem, 2010: *Bomenbeleid*

GGD Noord-Brabant: *Informatieblad intensieve veehouderij en gezondheid*
www.ggdgelre-ijssel.nl/scripts/download.asp?ID=3314

Infomil, 2008: *Nederlandse emissierichtlijn lucht*

IRAS Universiteit Utrecht, NIVEL, RIVM, 2011: *Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen*

Ministerie van LNV, 1998: *Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet 98)*

Ministerie van LNV, 2002: *Reconstructiewet concentratiegebieden*

Ministerie van VROM, 2007: *Wet Luchtkwaliteit*

Ministerie van VROM, 2007: *Wet geurhinder en veehouderij*

Ministerie van VROM: *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)*,
<http://www.saneringstool.nl>

Ministerie van Volksgezondheid, d.d. 29 mei 2009: *Brief Welzijn en Sport aan de Tweede Kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705*

Ministeries van VWS en VROM, 1998: *Handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen*

Provincie Gelderland, 2005: *Streekplan Gelderland*

Provincie Gelderland, 2010: *Ruimtelijke verordening Gelderland*

Provincie Gelderland, 2009: *Belvoir 3, investeren in het verleden is werken aan de toekomst*

Provincie Gelderland, 2009: *Waterplan Gelderland 2010-2015*

Provincie Gelderland, 2012: *Natuurbeheerplan Gelderland*

Provincie Gelderland, 2010: *Gelders Milieuplan 4, verantwoordelijk voor een duurzame leefomgeving*

Provincie Gelderland, 2005: *Reconstructie Achterhoek en Liemers, grond voor verandering*

MNP: *Grootschalige Concentratiekaarten Nederland*

RIVM, 2008: *Briefrapport 609300006, Intensieve veehouderij en gezondheid, Overzicht van kennis over werknemers en omwonenden*

RIVM: *Themapagina Q-koorts* <http://www.rivm.nl/cib/themas/Q-koorts/q-koorts-publiek.jsp>

Samenwerkende gemeenten, 2006: *Functionies zoeken PLAATSEN zoeken functionies*

Samenwerkende gemeenten, 2008: *TROP Achterhoek*

Samenwerkende Gemeenten, 2008: *Landschapsontwikkelingsplan +, van nieuwe naobers en brood op de plank*

VNG, 2009: *VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering*

Waterschap Rijn en IJssel, 2009: *Waterbeheerplan Rijn en IJssel 201-2015*

Colofon

MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED – 2012

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Doetinchem

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

ing. J.T.H. Houkes

GECONTROLEERD DOOR:

ing. P. Hartskeerl

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

20 december 2012

076474164:C

ARCADIS NEDERLAND BV

Beaulieustraat 22

Postbus 264

6800 AG Arnhem

Tel 026 3778 911

Fax 026 3515 235

www.arcadis.nl

Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.